

Ka Meupiya ne Panugtulen Sumale ki Matiyu

Igpewun-a

Ka migsulat te seini ne baseen iyan si Matiyu ne enggaranan ded ki Libi. Sabeka sikandin te sapulu wey daruwa (12) ne hibateen ni Hisus, wey enggaranan ki Alpiyu ka amey rin. Matig-Galiliya sikandin piru diye migtrabahu te Kapirnaum isip talagsukut te buhis te ware pad neyimu ne hibateen ni Hisus. Ne kema buwa iya ke si Hisus e ka migbalew-balew te ngaran din ne Libi te neyimu e sikandin ne hibateen, wey migngaranan e sikandin ki Matiyu ne iyan igpasabut te Hibruwanen ne linalahan ‘ka dasag te Manama.’

Ka guhuren ni Matiyu, diye migbunsud te itulan te kaap-apuan ni Hisus, te pegkeetew rin, pegbewutismu wey te pegtintal kandin, te pegwali wey te pegpanulu din, wey te pegpamawi din te egmanderalu diye te Galiliya. Pegkapenga kayi, nahuhud e man-e ni Matiyu ka meyitenged te peggendiye ni Hisus te Hirusalim, wey ka nangimu rin te diyad sikandin. Nahuhud din man-e ka neyitabu te katammanan ne simana ni Hisus diye te Hirusalim, ka peglansang kandin te krus, wey ka pegkeuyag din.

Nahuhud kayi te seini ne baseen ne si Hisus iyan ka Kristu ne insaad te Manama ne egluwas te me Hudiyu, wey te langun ne kene ne me Hudiyu ne egpalintutuu wey egسالig kandin. Ne pinaahi

kandin, natuman te Manama ka insaad din diye te keet-etawan din sumale diye te Tapey ne Kasabutan.

Seini se Meupiya ne Panugtulen, migpeila ne si Hisus ka mabantug ne Talagpanulu, ne due katenged din te pegpasabut te Balaud te Manama. Kayi te seini ne baseen, due lalimma ne malayat ne pegpanulu ni Hisus ne insulat ni Matiyu, wey naan pa iya ka pegpanulu ni Hisus meyitenged te Peghari te Manama: (1) Ka pegwali diye te bubungan meyitenged te pegbebatasan te me etew, ka me katungdanan wey ka egken-garawat dan, wey ka egtamanan te me etew ne nasakup te Migharian te Manama (Kapitulu 5-7); (2) ka pegpaney-paney te sapulu wey daruwa (12) ne apustulis meyitenged te me himu ran (Kapitulu 10); (3) ka me panunggilingan meyitenged te Peghari te Manama (Kapitulu 13); (4) ka pegpanulu meyitenged te kaluwasan te egkeyimu ne hibateen (Kapitulu 18); wey (5) ka pegpanulu meyitenged te katammanan te seini ne timpu wey ka meyitenged te egginguma ne Peghari te Manama. (Kapitulu 24-25).

Ka nasulat te seini ne baseen

Ka kaap-apuan wey ka pegkeetew ni Hisu Kristu
1:1-2:23

Ka himu ni Huwan ne Talagbewutismu 3:1-12

Ka pegbewutismu wey ka pegtintal ki Hisus
3:13-4:11

Ka himu wey pegpanulu ni Hisus diye te Galiliya
4:12-18:35

Ka peggipanew ni Hisus puun te Galiliya
peendiye te Hirusalim 19:1-20:34

Ka katammanan ne simana ni Hisus diye te
Hirusalim 21:1-27:66
Ka pegkeuyag wey pegpakita te Magbebaye
28:1-20

Ka kaligkatan ni Hisu Kristu
(Luk. 3:23-38)

¹ Seini ka kaap-apuan ni Hisu Kristu ne kabuhalan ni Dabid, ne kabuhalan ni Abraham.

² Si Abraham ka amey ni Isaak, si Isaak ka amey ni Hakub, ne si Hakub ka amey ni Huda wey te me suled din.

³ Ne nakaasawa si Huda ki Tamar wey due daruwa ne anak dan ne si Piris wey si Sira. Si Piris ka amey ni Hisrun, wey si Hisrun ka amey ni Aram.

⁴ Ne si Aram ka amey ni Aminadab, si Aminadab ka amey ni Nasun, wey si Nasun ka amey ni Salmun.

⁵ Ne nakaasawa si Salmun ki Rahab ne iyan dan anak si Buas, ne nakaasawa si Buas ki Rut ne iyan dan anak si Ubid, ne si Ubid ka amey ni Hisi,

⁶ ne si Hisi ka amey ni Hari Dabid.

Ne si Hari Dabid ka amey ni Sulumun, wey iyan din iney ka asawa dengan ni Uriyas.

⁷ Si Sulumun ka amey ni Rihubuam, si Rihubuam ka amey ni Abyas, si Abyas ka amey ni Asa,

⁸ ne si Asa ka amey ni Husapat, si Husapat ka amey ni Huram, si Huram ka amey ni Usiyas.

⁹ Si Usiyas ka amey ni Hutam, si Hutam ka amey ni Ahas, si Ahas ka amey ni Isikiyas.

¹⁰ Si Isikiyas ka amey ni Manasis, si Manasis ka amey ni Amun, ne si Amun ka amey ni Husiyas.

11 Ne si Husiyas ka amey ni Hikuniyas wey te me suled din. Te seeye ne timpu, in-uyan ka matig-Israil diye te Babilunya eyew eg-uripenen.

12 Pegkapenga uyana te matig-Babilunya ka matig-Israil, nakaanak si Hikuniyas ki Salatiil, ne si Salatiil ka amey ni Surubabil,

13 si Surubabil ka amey ni Abyud, si Abyud ka amey ni Ilyakim, si Ilyakim ka amey ni Asur,

14 si Asur ka amey ni Saduk, ne si Saduk ka amey ni Akim, si Akim ka amey ni Ilyud.

15 Si Ilyud ka amey ni Ilisar, si Ilisar ka amey ni Matan, si Matan ka amey ni Hakub.

16 Si Hakub ka amey ni Husi, ne asawa ni Mariya ne iney ni Hisus ne egngaranan te Kristu.

17 Purisu due sapulu wey hep-at (14) ne kabuhalan puun ki Abraham taman ki Dabid, wey sapulu wey hep-at (14) degma ne kabuhalan puun ki Dabid taman te timpu ne neuyan e ka matig-Israil diye te Babilunya, wey duen pad man-e sapulu wey hep-at (14) ne kabuhalan puun te neuyan ka matig-Israil taman te neetew e ka Kristu.*

Ka pegkeetew ni Hisus (Luk. 2:1-7)

18 Seini ka guhuren meytenged te pegkeetew ni Hisu Kristu. Ka iney rin ne si Mariya, napa-malayan e ni Husi, piru te ware pad sikandan migpewulirey, naberes e si Mariya pinaahi te Panisingan te Manama.

1:11 2Har 24:14-15; 2Kru 36:10; Hir 27:20. * 1:17 Ka igpasabut te Kristu, Insaad ne Manluluwas. 1:18 Luk 1:27.

¹⁹ Na, si Husi se egpangasawa kandin, matareng ne etew wey kene sikandin egkeupian ne egpeyilawan din si Mariya. Ne puun dutu, nakasuman-suman sikandin ne egpasuwayey sikandan te heles de.

²⁰ Piru te migsusuman-suman pad sikandin dutu, due panalihan te Magbebaye ne Manama ne migpakita kandin pinaahi te taheinep ne migkahi, “Husi, kabuhalan ni Dabid, kene ka egkaaldeki ne egpangasawa ki Mariya su naberes sikandin pinaahi te Panisingan te Manama.

²¹ Eg-anak sikandin te lukes wey ngarani nu ki Hisus tenged su sikandin ka egluwas te keetawan din puun te me sale dan.”

²² Neyitabu seini se langun eyew egkatuman ka ingkahi te Magbebaye ne Manama pinaahi te prupita:

²³ “Egkaberis ka mengebay ne ware pad neyilabeti, wey lukes ka ig-anak din wey egnngaranan sikandin te Imanyuwil” (Iyan kaluwasan te Imanyuwil, “Duma ta ka Manama.”)

²⁴ Purisu te peggimata ni Husi, intuman din e ka insuhu te panalihan te Magbebaye ne Manama, wey in-asawa rin e si Mariya.

²⁵ Piru ware din hilabeti si Mariya te ware pad mig-anak. Te inlesutan e si Mariya, lukes iya ka anak din wey ingngaranan e ni Husi ka bate ki Hisus.

2

Ka me etew ne egkateu ne egpamituen

¹ Diye miglesut si Hisus te lungsud te Bitlihim ne sakup te prubinsya te Hudiya, ne si Hirudis pad ka Hari te seeye ne timpu. Ne due me etew ne egkateu ne egpamituen ne diye ne mahinged te dapit te igsile ne nanginguma diye te Hirusalim ne mig-inse,

² “Hendei ka bate ne neetew ne iyan egkeyimu ne Hari te me Hudiya? Nakita ney ka bituen ne diye dapit te igsile ne iyan palinneu te peglesut din, purisu miggendini key eyew te pegsimba kandin.”

³ Te pegkarineg dutu ni Hari Hirudis, nabantalan sikandin duma te langun ne etew te Hirusalim.

⁴ Purisu impalibulung din ka langun ne me pangulu te me talagpanubad wey ka me talagpanulu te Balaud te Manama wey mig-insaan din ke hendei eglesut ka Kristu.

⁵ Ne migtabak sikandan, “Diye eglesut sikandin te lungsud te Bitlihim ne sakup te prubinsya te Hudiya, su seini ka nasulat te prupita te Manama:

⁶ ‘Ka Bitlihim ne nasakup te Hudiya, ka mabantug te langun ne lungsud due te Hudiya, su diye egpuun ka egpangulu ne egtanggu te keet-etawan ku ne me kabuhalan ni Israil.’ ”

⁷ Te pegkarineg dutu ni Hirudis, impeumew rin e te heles de ka me etew ne egkateu ne egpamituen, wey mignengnengan din ke ken-u miplepew ka bituen ne nakita ran.

⁸ Nataman, impeendiye din e sikandan te Bitlihim te migkahi, “Hendiye kew e wey ay-ayari niyu te egpammitew ka bate. Ne emun ke egkakita

niyud e sikandin, nangeni e re nikaniyu eyew egpekeendiye a degma ka egsimba kandin.”

⁹ Pegkapenga te Hari te miglalag, nangipanew e sikandan. Te sasangan pad sikandan ne eggipanew, duen e man-e ka bituen ne nakita ran diye dapit te igsile. Ne seeye naa ka in-ikul ran taman te migsanggal diye te neugpaan te bate.

¹⁰ Amana sikandan nahale-gale te pegkakita ran te bituen!

¹¹ Te pegseled dan te baley, nakita ran ka bate duma te iney rin ne si Mariya. Ne migpanimbuel sikandan wey insimba ran ka bate. Nataman, migbukalasan dan e ka me mahal ne inuyanan dan wey imbehey ran e diye te bate ka me dasag dan ne bulawan, insinsu wey mira.

¹² Piru te peg-uli dan e, diyad e sikandan migbaya te lein ne dalan tenged su migpanpanayan sikandan te Manama pinaahi te taheinep ne kenad e egpaliberen diye te ki Hirudis.

Ka pegpallahuy diye te Ihiptu

¹³ Te nangipanew e ka egkateu ne egmamituen, due panalihan te Magbebaya ne Manama ne migpakita ki Husi pinaahi te taheinep din ne migkahi, “Enew ka. Uyana nu ka manggianak, wey pallahuy kew diye te Ihiptu. Ne diye kew naan pa ugpe taman te egpaaween kud sikaniyu, su egpamitawen ni Hirudis ka bate eyew eggimatayan.”

¹⁴ Purisu mig-enew e si Husi wey in-uyan din e ka talaanak, wey te sikan de ne karusileman migpallahuy e sikandan peendiye te Ihiptu.

¹⁵ Ne diye pad mig-ugpe sikandan taman te migpatey e si Hirudis.

Neyitabu ka iling kayi eyew egkatuman ka ingkahi te Magbebaye ne Manama pinaahi te prupita ne miggenendue, “Mig-umew ku ka Anak ku puun te Ihiptu.”

Ka peggimatey te me bate

¹⁶ Ne migpangebhel-ebhel e ka langet ni Hirudis te pegkanengnengi rin ne in-akalan de sikandin te me etew ne egkateu ne egpamituen. Purisu migsuhu sikandin ne egpeyimatayan ka langun ne me bate ne lukes diye te Bitlihim wey te marani dutu ne me bariyu puun te iyam pad miglesut peendiye te daruwa ne leg-un ne me bate. Su nakanengneng sikandin ne migdaruwe e ne leg-un ka kariyuan puun te nakita ka bituen te seeye se egkengateu ne egpamituen.

¹⁷ Pinaahi te sika ne neyitabu, natuman e ka ingkahi ni prupita Hirimiyas ne miggenendue:

¹⁸ “Due laheng ne egkarineg diye te Rama, ne egsinehew wey egpalumbibigtew, egpandalawit si Rakil tenged te me anak din; ne kene iya sikandin egkeim-imuan, uya su nenammatey e ka me anak din.”

Ka peg-uli diye te Nasarit

¹⁹ Ne hengkayi te migpatey e si Hirudis, migpakita ka panalihan te Magbebaye ne Manama ki Husi pinaahi te taheinep te diye pad sikandan te Ihiptu.

²⁰ Migkahi ka panalihan, “Enew ka. Dumaa nu ka manggianak, wey uli kad e diye te Israil, tenged su migpatey e ka etew ne egkeupian ne eggimatey te bate.”

²¹ Ne mig-enuw si Husi wey migduma rin e ka manggianak te mig-uli diye te Israil.

²² Piru te pegkarineg din ne si Arkilaw e ka Hari te Hudiya ne inliwan te amey rin, naaldek e sikandin ne eggendiye. Nataman, impanpanayan e man-e sikandin te Manama pinaahi te taheinep din ne egpeendiyeen te prubinsya te Galiliya.

²³ Ne diyad e sikandan mig-ugpe te lungsud te Nasarit. Purisu natuman e ka ingkahi te me prupita meytenged te Kristu ne miggenendue, “Enggaranahan sikandin te matig-Nasarit.”

3

Ka pegwali ni Huwan ne Talagbewutismu (Mar. 1:1-8; Luk. 3:1-18; Huw. 1:19-28)

¹ Te seeye ne timpu, due etew ne enggaranahan ki Huwan ne Talagbewutismu ne migwali diye te mammara ne inged ne kene egkeugpaan diye te Hudiya.

² Migkahi sikandin, “Inniyuhi niyu ka me sale niyu, su mahaan e ka Peghari te Manama!”

³ Si Huwan ka egkahiyen ni prupita Isayas ne eggenendue,

“Due egpanguleyi diye te mammara ne inged ne kene egkeugpaan ne egkahi:

‘Andama niyu ka dalan te Magbebaye.

Tul-ira niyu ka egbayaan din!’ ”

2:23 Mar 1:24; Luk 2:39; Huw 1:45.

3:2 Mat 4:17; Mar 1:15.

3:3 Isa 40:3 (LXX).

⁴ Ka kumbale ni Huwan innimu ligkat te bulbul te kamilyu, ne ka sinturun din innimu ligkat te laplap te ayam. Ne iyan din de egkeenen ka talangas wey ka teneb.

⁵ Nangendiye te kandin ka me etew ne diye egpuun te Hirusalim, wey diye te langun ne lungsud te Hudiya, wey te langun ne me inged ne marani te weyig ne Hurdan.

⁶ Ne nekegsendit e sikandan wey impangguhud dan e ka me sale dan, wey imbewutismuwan e sikandan ni Huwan diye te weyig ne Hurdan.

⁷ Te pegkakita ni Huwan ne masulug ka me Parisiyu wey me Sadusiyu ne migparani kandin eyew egpabewutismu, migkahiyen din e sikandan, “Sikaniyu se egpekeiling te me mammiley, hentew-a ka miglalag kaniyu ne egpakaalihu kew te egginguma ne legpad te Manama?

⁸ Ipakita niyu pinaahi te himu niyu ne mig-inniyuhan niyud e ka me sale niyu.

⁹ Ne kene kew kahi, ‘Me kabuhalan key e ni Abraham.’ Su egnangenan ku sikaniyu te egkaayun ne egpabaluyen te Manama ne me etew ka seini se me batu eyew eggimuwen ne kabuhalan ni Abraham.

¹⁰ Ne kuntee, andam e ka perekul ne igpekpek te me kayu; ne egpeleren ka tagse kayu ne kene egbebehas te meupiya, wey igdegpak diye te hapuy.

¹¹ Egbewutismu a kaniyu pinaahi te weyig te pegpeila ne mig-inniyuhan niyud e ka me sale niyu. Piru due egpakinundul keddi ne subla pad ne maresen keddiey, ne kena a ne likes minsan

te peg-uyan naan de te sandal din. Sikandin ka egbewutismu kaniyu te Panisingan te Manama wey te hapuy.

¹² Egpekeiling sikandin te etew ne egpalayap te paley, iglein din ka tipasi diye te ukaba. Ne seeye se tipasi diye din igtahu te lelapeng, piru ka ukaba egsilaban din te hapuy ne kene egkeebukan.”

Ka pegbewutismu ki Hisus

(Mar. 1:9-11; Luk. 3:21-22)

¹³ Nataman, miggendiye si Hisus te Hurdan ligkat te Galiliya ka egpabewutismu ki Huwan.

¹⁴ Piru kene perem egkeupian si Huwan ne egbewutismu ki Hisus, su migkahi si Huwan, “Sikeddiey ka keilangan ne egbewutismuwan nu, ne mania te miggendini ka keddiey?”

¹⁵ Piru migtabak si Hisus, “Keilangan iya ne eggimuwen ta seini eyew te pegtuman te langun ne igkeupii te Manama.” Ne mig-uyun e si Huwan ki Hisus.

¹⁶ Te nabewutismuwan e si Hisus wey nakahakap e, sauhune ne nalukatan ka langit wey nakita rin ka Panisingan te Manama ne miglene ne egpekeiling te seleppati ne miglatun diye te kandin.

¹⁷ Ne due laheng ne egpuun te langit ne migkahi, “Seini ka pinalangge ku ne Anak. Amana a nahale kandin.”

4

Ka pegtintal ki Hisus

(Mar. 1:12-13; Luk. 4:1-13)

¹ Nataman, in-uyan e te Panisingan te Manama si Hisus diye te mammara ne inged ne kene egkeugpaan eyew egtintalen ni Meibulan.

² Ne dutu, migpuasa sikandin seled te hep-at ne pulu (40) ne aldew wey marusilem, ne nataman, miggutasan e sikandin.

³ Ne miggendiye te kandin si Meibulan ne migkahi, “Ke Anak ke ma te Manama, pabaluya nu ne paan seini se me batu.”

⁴ Piru migtabak si Hisus, “Nasulat e diye te Kasulatan ne miggenendue, ‘Kene egkeuyag ka etew te keenen de, ke kene, te tagse lalag ne iglalag te Manama.’ ”

⁵ Nataman, in-uyan e te ahalen te me busew si Hisus diye te Hirusalim, ka Matulus ne Siyudad, wey diye itahu sikandin te kinaribabawan te timplu,

⁶ wey migkahiyen sikandin, “Ke Anak ke ma te Manama, tinugpu ka seeye te diralem. Su nasulat e diye te Kasulatan, ‘Egsuhu ka Manama te me panalihan din te pegbantey keykew, wey egtapayeen ka nikandan, eyew kene egpakabaras te batu ka paa nu.’ ”

⁷ Piru migkahiyen sikandin ni Hisus, “Nasulat e degma diye te Kasulatan ne miggenendue, ‘Kene nu tintala ka Magbebaye ne Manama nu.’ ”

⁸ Nataman, in-uyan e man-e te ahalen te me busew si Hisus diye te titikangi ne bubungan, wey impapitew kandin ka katelesan te langun ne inged kayi te ampew te tane.

⁹ Ne migkahiyán sikandin ni Meibulan, “Igbéhey ku seini se langun diye te keykew ke egpan-imbuel ka wey egsimba keddi.”

¹⁰ Ne migkahiyán ni Hisus sikandin, “Awe ka Meibulan! Su nasulat e diye te Kasulatan, ‘Simbaa niyu ka Magbebaye ne Manama niyu wey sikandin de pamakaya niyu!’ ”

¹¹ Nataman, mig-engkeran e sikandin te ahalen te me busew, ne dutu, nangingume e ka me panalihan te Manama eyew egtanggu kandin.

*Ka pegbunsud ni Hisus te himu rin
(Mar. 1:14-15; Luk. 4:14-15)*

¹² Ne nakarineg si Hisus te narakep e si Huwan ne Talagbewutismu, sikan naa ka miglibed e sikandin diye te Galiliya.

¹³ Ne ware sikandin naluhey diye te Nasarit, wey miggalin e mig-ugpe diye te Kapirnaum ne marani te lanew ne sakup te Sabulun wey Naptali.

¹⁴ Neyitabu sika eyew egkatuman ka ingkahi ni prupita Isayas:

¹⁵ “Ka inged te Sabulun wey ka inged te Naptali, bayaan peendiye te dahat, ne deyipag te weyig ne Hurdan, ne sakup te Galiliya ne egngaranan te inged te kene ne me Hudiyu.

¹⁶ Minsan nangugpe due te marusilem ka me etew te sika ne me inged, piru egpakakita red sikandan te dakel ne kalayag.

Ne ka nangugpe due te marusilem ne egkaaldek
ne egkengammatey,
egkalayahan ded.”

¹⁷ Puun te seeye ne timpu, migbunsud e
migwali si Hisus ne migkahi, “Inniyuhi niyu ka me
sale niyu, su mahaan e ka Peghari te Manama.”

*Ka peg-umew ni Hisus te an-anayan ne me hiba-
teen din*

(Mar. 1:16-20; Luk. 5:1-11)

¹⁸ Taheed te miggiphipanew si Hisus diye te ilis
te Lanew te Galiliya, nakakita sikandin te talaari
ne egpamiyale ne si Simun ne eg-immuan ki Pidru
wey ka suled din ne si Andris. Mangngengalap
sikandan se daruwa.

¹⁹ Ne migkahian ni Hisus sikandan, “Ikul kew
keddiey wey eggimuwen ku sikaniyu ne mangn-
gengalap te me etew.”

²⁰ Due-rue ne mig-engkeran dan ka me biyale
dan wey mig-ikul e kandin.

²¹ Te migpabulus e si Hisus ka miggipanew, due
nakita rin ne lein ne talaari ne si Santiyagu wey
si Huwan ne me anak ni Sibidiyu. Diye sikandan
te balangey ran duma te amey ran ne egpanupak
te me biyale dan. Ne dutu, in-umew e sikandan ni
Hisus,

²² ne due-rue ne in-engkeran dan e ka balangey
ran wey ka amey ran wey mig-ikul e sikandan ki
Hisus.

Migpanulu wey migpamawi si Hisus
(Luk. 6:17-19)

²³ Nataman, in-empet ni Hisus te egleug-leug ka intiru ne prubinsya te Galiliya, wey migpanulu sikandin diye te me simbaan te me Hudiya. In-waliyan din sikandan te Meupiya ne Panugtulen meyitenged te Peghari te Manama, wey imbawian din ka langun ne eggeramen wey dalu te me etew.

²⁴ Nekeempet te intiru ne Sirya ka guhuren meyitenged kandin, purisu impanguyan te me etew diye te kandin ka langun ne egmanderalu te nalein-lein ne me dalu, ka seeye se egkabaybayan te masakit, ka egpanerepan te busew, ka egbabuyen, wey ka migpatay e se me lawa. Ne imbawian sikandan ni Hisus.

²⁵ Amana ne susuluhi ka me etew ne migsinundul ki Hisus ne diye egpuun te Galiliya, Dikapulis, Hirusalim, Hudiya, wey diye te deyipag te Hurdan.

5

Ka pegwali ni Hisus diye te bubungan

(Luk. 6:20-23)

¹ Te pegkakita ni Hisus te seeye se masulug ne me etew, migtakereg e sikandin diye te bubungan wey diyad e sikandin migpinnuu. Ne migparani e kandin ka me hibateen din

² wey migbunsud e sikandin ka migpanulu kandan ne migkahi:

³ “Keupianan te seeye se me etew ne mig-ila ne egkeilangan sikandan te Manama, su egkasakup sikandan te Migharian te Manama.

⁴ “Keupianan te seeye se me etew ne eglungku, su egbehayan sikandan te Manama te kahale.

5 “Keupianan te seeye se me etew ne mapariralemen, su egkaangken dan ka intiru ne kalibutan.

6 “Keupianan te seeye se me etew ne egpakannekal ne egtuman te igkeupii te Manama, su egbulihan sikandan te Manama te pegtuman due.

7 “Keupianan te seeye se me etew ne hiid-uwen te duma, su igkeyid-u degma sikandan te Manama.

8 “Keupianan te seeye se me etew ne nasabeka ka suman-suman diye te Manama, su egpakakita sikandan kandin.

9 “Keupianan te seeye se me etew ne tigpataliware ke due samuk, su eg-angkenen sikandan te Manama ne me anak din.

10 “Keupianan te seeye se me etew ne egbaybayan tenged te pegtuman te igkeupii te Manama, su egkasakup sikandan te Migharian te Manama.

11 “Keupianan niyu ke eglemetan kew, ke egbaybayan kew, wey ke egpangawangan kew egpandakeseli te langun ne mareet tenged keddiey.

12 Ne iling ded degma kayi ka natamanan te me prupita ne nekewun-a kaniyu. Purisu gale-gale kew su dakel ka dasag ne intahahe kaniyu diye te langit.

Ka asin wey ka kalayag

(Mar. 9:50; Luk. 14:34-35)

13 “Sikaniyu ka asin kayi te ampew te tane. Piru ke egkaawaan e te nanam ka asin, egmenuwen pad te pegpalibed te nanam din? Warad e karuan

due, purisu igdegpak e sika wey egdi-diekan e te me etew.

¹⁴ “Sikaniyu ka kalayag kayi te ampew te tane. Ka sabeka ne siyudad ne diye te bubungan, kene egkeeles.

¹⁵ Iling naa degma due, ware egmarekktet te sulu ne egsuuban te gantangan, ke kene, igpatawan-tawan iya igtahu eyew egkalayahan ka langun ne diye te seled te baley.

¹⁶ Purisu ipalayag niyu ka sulu niyu diye te tangkaan te me etew eyew egkakita ran ka me-upiya ne me himu niyu wey eyew egkasaye dan ka Amey niyu ne diye te langit.

Ka pegpanulu meyitenged te Balaud

¹⁷ “Kene niyu sumsumana ne iyan ku innendini ka pegdereet te Balaud te Manama wey te sinulat te me prupita. Kene ne pegdereet ka innendini ku, ke kene, ka pegtuman kayi.

¹⁸ Egnangenan ku sikaniyu te malehet: taheed te duen pad ka langit wey ka tane, kene iya egkaawaan ka Balaud te minsan deisek ne baad wey tulduk taman te egkatuman e ka langun.

¹⁹ Purisu ka minsan hentew ne kene egtuman te minsan deisek ne baad te Balaud, wey egpanulu te дума te pegsupak kayi, sikandin ka kene ne impurtanti diye te Migharian te Manama. Piru ka minsan hentew ne egtuman wey egpanulu te дума te pegtuman due, sikandin ka labew diye te Migharian te Manama.

²⁰ Sikan naa, egnangenan ku sikaniyu te wey kew re egpakaseled te Migharian te Manama ke subla pad ka pegtuman niyu te igkeupii te Manama du te pegtuman te me talagpanulu te Balaud te Manama wey te me Parisiyu.

Ka pegpanulu meyitenged te pegkabelu

²¹ “Nakarineg kew e te migkahiyen ka me keetawan dengan, ‘Kene kew himatey. Ka minsan hentew ne eggimatey, eg-uyanen diye te hukumanan.’

²² Piru egnangenan ku sikaniyu te minsan hentew ne egkabelu te duma rin, eg-uyanen degma diye te hukumanan. Ne minsan hentew ne egkahi diye te duma rin, ‘Ware utek nu,’ eg-uyanen sikandin diye te me Talaggukum te me Hudiyu. Ne minsan hentew ne egkahi diye te duma rin, ‘Egkeungel ka!’ eglegparan sikandin diye te linew ne hapuy.

²³ Purisu minsan ke diye kad e migsasindeg te altar ne mig-uyan te igpanubad nu diye te Manama, ne due-rue ne nakasuman-suman ka te due suled nu ne neenenduenan keykew,

²⁴ engkeri nu pa ka igpanubad nu diye te lenged te altar. Ne hendiyei nu pa ka suled nu wey peul-uliey kew pa te meupiya ne geyinawa. Pegkapenga due, henduen pad ne ibehey nu ka igpanubad nu diye te Manama.

²⁵ “Ke due egbayung keykew wey igsumbung kad nikandin, dagdahawi nu husaya te sasangan kew e ne egpeendiye te hukumanan, su kema

ke igpeendiye kad e nikandin te huwis, ne igpeendiye kad e man-e te pulis, ne egkataman ne igpapisu kad e.

²⁶ Egnangenan ku sikeykew te malehet: kene ka iya egpakalihawang ke kene nu egkaamin te egbayad ka multa nu.

Ka pegpanulu meyitenged te pegpanlibug

²⁷ “Nakarineg kew e te ingkahi dengan ne, ‘Kene kew panlibug.’

²⁸ Piru kuntee, egnangenan ku sikaniyu te minsan hentew ne egtengteng te malitan wey egkeupian ne eggilabet kandin, nakapanlibug e sikandin diye te suman-suman din.

²⁹ Ne emun ke iyan egpuunan ka kawatan ne mata nu ne egpakasale ka, lekata nu sika wey iregpak nu. Meupiya pad ke egkaawaan ka te sabeka ne baad te lawa nu du te igdegpak diye te linew ne hapuy ka intiru ne lawa nu.

³⁰ Ne emun ke iyan egpuunan ka kawatan ne belad nu ne egpakasale ka, tempuha nu sika wey iregpak nu. Meupiya pad ke egkaawaan ka te sabeka ne baad te lawa nu du te igdegpak diye te linew ne hapuy ka intiru ne lawa nu.

*Ka pegpanulu meyitenged te egpeengkerey
(Mat. 19:9; Mar. 10:11-12; Luk. 16:18)*

³¹ “Nakahi e degma dengan ne, ‘Ka lukes ne eg-engked te asawa rin, keilangan ne egbehey te asawa rin te kasulatan te egpakig-engked.’

³² Piru kuntee, egnangenan ku sikaniyu te

5:27 Iks 20:14; Diy 5:18.   **5:29** Mat 18:9; Mar 9:47.   **5:30** Mat 18:8; Mar 9:43.   **5:31** Diy 24:1-4; Mat 19:7; Mar 10:4.   **5:32** Mat 19:9; Mar 10:11-12; Luk 16:18; 1Kur 7:10-11.

emun ke eg-engkeran te lukes ka asawa rin ne ware nasalei, sikandin e ka egpuunan ne egpakanlibug ka asawa rin ne malitan ke eg-abey sikandin eg-asawa. Ne ka egpangasawa kandin, egpakanlibug e degma.

Ka pegpanulu meyitenged te pegpahunlibet

³³ “Nakarineg kew e degma te migkahiyen ka me keet-etawan dengan, ‘Kene egkaayun ne kene nu egtumanen ka insaad nu, su keilangan ne egtumanen nu ka impahunlibet nu te Magbebaye ne Manama.’

³⁴ Piru kuntee, egnangenan ku sikaniyu te kene kew iya pahunlibet. Kene kew kahi, ‘Mengeyibet te langit’ su ka langit pinnuwan te Manama te egmandu.

³⁵ Ne kene kew kahi, ‘Mengeyibet te kalibutan’ su ka kalibutan diekanan te Manama. Ne kene kew man-e pahunlibet te Hirusalim su sika ka siyudad te mabantug ne Hari.

³⁶ Kene kew man-e pahunlibet te me ulu niyu su kene kew egpakapamaangkag wey egpaka-pameitem minsan te sabeka re ne timman ne bulbul niyu.

³⁷ Kahi kew re te ‘Uya’ ke eg-uya kew. Ne kahi kew re te ‘Kene’ ke kene kew, su emun ke egpahunlibet kew pad, diyad egpuun sika ki Meibulan.

*Ka pegpanulu meyitenged te pegsuli
(Luk. 6:29-30)*

5:33 Lib 19:12; Num 30:2; Diy 23:21.   **5:34** San 5:12; Isa 66:1; Mat 23:22.   **5:35** Isa 66:1; Sal 48:2.

³⁸ “Nakarineg kew e te ingkahi dengan ne, ‘Ka mata egbayaran ded te mata, ka ngipen egbayaran ded degma te ngipen.’

³⁹ Piru kuntee, egnangenan ku sikaniyu te kene kew suli te miggimu kaniyu te mareet. Ke due egtagpi te beneng nu, ipatagpi nu degma ka limang.

⁴⁰ Ke due egsumbung keykew ne egkuen din e ka kumbale nu, ibehey nud e sika wey ilagkes nud e degma ka dyakit nu.

⁴¹ Ne emun ke due egpehes keykew ne egpatiang te inuyanan din te sabeka ne kilumitru, tianga nu te daruwa ne kilumitru.

⁴² Ke due egbuyu keykew, behayi nu, wey ke due eggsambey keykew, pasambaya nu.

Ka peggeyinawa te me kuntere

(Luk. 6:27-28, 32-36)

⁴³ “Nakarineg kew e te ingkahi dengan ne, ‘Geyinawei nu ka alukuy nu, wey dumuti nu ka kuntere nu.’

⁴⁴ Piru kuntee, egnangenan ku sikaniyu te geyinawei niyu ka me kuntere niyu wey ampui niyu ka egbayad-bayad kaniyu.

⁴⁵ Emun ke eggimuwen niyu ka iling due, egkeyimu kew ne me anak te Amey niyu ne diye te langit. Su kene de ne ka me meupiya se batasan ka impasilaan din te aldew, ke kene, minsan degma ka me maddeet se batasan. Ne kene de ne ka me matareng ka imbehayan din te uran, ke kene, minsan degma ka me makasesale.

⁴⁶ Kene kew pallateng ne due egkarawat niyu ne dasag ne egpuun te Manama ke iyan niyu re

eggeyinawaan ka eggeyinawa degma kaniyu. Su minsan ka me talagsukut te buhis, eggeyinawa te seeye se eggeyinawa degma kandan.

⁴⁷ Ne emun ke iyan niyu re eg-el-eliten ka me suled niyu, nekey ma ka neyimu niyu ne labew te neyimu te дума? Minsan ka kene egmalintutuu te Manama, eg-elit-elit ma te me suled dan.

⁴⁸ Purisu, keilangan ne ware igkarew-ey kaniyu, iling te Amey niyu ne diye te langit ne ware iya igkarew-ey.

6

Ka pegpanulu meyitenged te pegbehey te egkaayu-ayu

¹ “Bantey kew! Kene kew himu te meupiya diye te tangkaan te me etew eyew egparayan-dayan kandan. Ke iling ma rue, ware egkarawat niyu ne dasag ne egpuun te Amey niyu ne diye te langit.

² “Purisu ke egbehey ka diye te subla ne egkaayu-ayu, kene nu seini iwangal-wangal te langun ne etew iling te eggimuwen te egmapitew-pitew re diye te simbaan te me Hudiyu wey diye te me deralanen su eyew egdayanen sikandan te me etew. Egkahiyen ku sikaniyu te malehet: nakarawat e sikandan te dasag dan.

³ Piru ke egbehey ka diye te subla ne egkaayu-ayu, kene nu iwangal-wangal minsan diye te amana ne alukuy nu*

5:48 Lib 19:2; Diy 18:13. **6:1** Mat 23:5. * **6:3** Te Grigu: kene nu patahaa ka gibang ne belad nu te eggimuwen te kawanen ne belad nu.

⁴ eyew egkeeles de ka pegbehey nu. Ne ka Amey nu ne iyan nakakita te innimu nu te heles de ka egdasag keykew.

Ka pegpanulu meyitenged te peg-ampu
(Luk. 11:2-4)

⁵ “Ne emun ke eg-ampu kew, kene kew iling te me etew ne egmapitew-pitew re su egkeupian sikandan ne egsasindeg ne eg-ampu diye te me simbaan te Hudiyu wey diye te me bebalakan eyew egkiteen sikandan te me etew. Egkahiyen ku sikaniyu te malehet: narawat dan e ka dasag dan.

⁶ Piru ke eg-ampu ka, seled ka diye te sinabeng nu wey lelekeb ka, ne ampu ka diye te Amey nu ne kene egkakita. Ne egdasahan ka te Amey nu ne iyan nakakita te innimu nu te heles de.

⁷ “Emun ke eg-ampu ka, kene nu pangawangi iling te eggimuwen te me etew ne egsimba te me diyus-diyus, su egkahiyen dan ne egkarineg sikandan ke malayat ka peg-ampu dan.

⁸ Purisu kene kew iling kandan, su tapey e nakataha ka Amey niyu ke nekey ka keilangan niyu te ware kew pad migbuyu kandin.

⁹ Sikan naa, henduena niyu kayi te eg-ampu:
‘Amey ney ne diye te langit,
egdayanen ka matulus ne ngaran nu.

¹⁰ Eghari ka kayi te kanami,
Egkatuman ka igkeupii nu kayi te ampew te tane
iling degma te katumanan diye te langit.

¹¹ Ibehey nu kanami ka egkeilanganen ney kuntee
ne egkeenen

¹² wey pasayluwa key te me sale ney,

iling degma te pegpasaylu ney te nakasale kanami.

¹³ Ne kene key ipabaye nikeykew diye te pegtintal, ke kene, luwasa key nikeykew puun ki Meibulan.'

¹⁴ "Su emun ke egpasayluwen niyu ka me etew ne nakasale kaniyu, egpasayluwen kew degma te Amey niyu ne diye te langit.

¹⁵ Piru ke kene niyu egpasayluwen sikandan, kene kew degma egpasayluwen te Amey niyu.

Ka pegpanulu meyitenged te pegpuasa

¹⁶ "Ne emun ke egpuasa kew, kene kew palelaggerew iling te eggimuwen te me etew ne egmapitew-pitew re. Egguhusen dan ka me ulaula ran eyew egkakita te me etew ne migpuasa sikandan. Egkahiyen ku sikaniyu te malehet: narawat dan e ka dasag dan.

¹⁷ Piru ke egpuasa kew, panugkad wey pandepug kew,

¹⁸ eyew ware egpekeila te migpuasa kew, gawas te Amey niyu ne kene egkakita. Ne egdasahan kew te Amey niyu ne nakakita te innimu niyu te heles de.

Ka karatuan diye te langit

(Luk. 12:33-34)

¹⁹ "Kene kew lilimud te me karatuan kayi te ampew te tane para kaniyu, su egketketen de sika te me uled-uled wey egtaangen de, wey egpanakawen de degma.

²⁰ Piru lilimud kew te me karatuan diye te langit, su warad e me uled-uled ne egketket wey warad

taang ne egdereet kayi, wey warad e me takawen ne egpanakew.

²¹ Su ke hendei ka karatuan niyu, diye degma ka geyinawa niyu.

Ka mata sulu te lawa
(Luk. 11:34-36)

²² “Ka mata iyan sulu te lawa. Emun ke mating-ew ka mata nu, egmalayag ka pusung nu.

²³ Piru ke kene ne mating-ew ka mata nu, † marusilem degma ka pusung nu. Purisu ke marusilem ka pusung nu, durusilemi naa iya ka keugpe nu.

Ka Manama wey ka karatuan
(Luk. 16:13; 12:22-31)

²⁴ “Ware etew ne egkeyimu ne uripen te daruwa ne ahalen, su egdumutan din ka sabeka ne ka dangeb eggeyinawaan din. Egdapihan din ka sabeka wey ka dangeb eglemetan din. Ne iling naan ded due, kene egkaayun ne egpeuripen kew te daruwa, te Manama wey te seleppi.

²⁵ “Purisu egnangenan ku sikaniyu te kene kew kalaggew meyitenged te umul niyu. Kene kew kalaggew meyitenged te lawa niyu ke nekey ka egkakeen wey egkeinum niyu, wey ke nekey ka igsaluub niyu. Su ka umul impurtanti pad du te egkakeen, ne ka lawa impurtanti pad du te igsaluub.

²⁶ Tengtengi niyu ma ka me manuk-manuk, ware me pinamula ran wey eggaaniyen dan wey ware inlimud dan diye te lelapeng, piru impakeen

---

† **6:23** Diye te me Huidiyu, leheren ka igpasabut te etew ne kene ne mating-ew ka mata.

sikandan te Amey niyu ne diye te langit. Ne sikaniyu, labew kew pad iya te me manuk-manuk.

²⁷ Na, hentew ma kaniyu ka egpakapamalayate umul rin pinaahi te pegkalaggew rin? Ware iya!

²⁸ “Ne mania te egkalaggew kew meytenged te igsaluub niyu? Sumsamana niyu ka me bulak diye te mabbenes ke immenu ran te egdakel. Ware sikandan miggimu wey migpaneyi te igsaluub dan.

²⁹ Piru egnangenan ku sikaniyu te minsan si Sulumun, ka amane e ne meyaman wey mabantug, ware ma kumbale din ne iling kateles te seeye ne me bulak.

³⁰ Ke impamatelesan te Manama ka me bulak ne neuyag pad kuntee, ne egsilaban ded te seup ne aldew, iyan kew naan pa kene pakumbalei nikandin! Amana ne deisek ka pegpalintutuu niyu.

³¹ “Purisu kene kew kalaggew ke nekey ka egka-keen niyu wey ke egkeinum niyu wey ke nekey ka igsaluub niyu.

³² Su sika ka igkalaggew te me etew ne ware pegpalintutuu wey pegsalig te Manama. Piru nakanengneng e ka Amey niyu ne diye te langit te egkeilanganen niyu seeye.

³³ Sikan naa, hun-a niyu paharia ka Manama diye te geyinawa niyu wey tumana niyu ka igkeupii rin, wey igbehey rin ka langun ne ingkeilangan niyu.

³⁴ Purisu kene kew kalaggew meytenged te seup ne aldew, su tagse aldew due igkalaggew

niyu. Eleg e ka igkalaggew niyu te kuntee ne aldew.

7

Ka pegpanulu meyitenged te peggukum

(Luk. 6:37-38, 41-42)

¹ “Kene kew hukum te duma, eyew kene kew degma eggukuman te Manama.

² Su ke immenu niyu te eggukum ka duma, iling ded degma ka peggukum kaniyu te Manama. Ke nekey ka inggamit niyu ne seked, sikan ded degma ka seked ne eggamiten te Manama diye te kaniyu.

³ Mania te egtengteng ka te buleg te suled nu, ne ware nu sahipaa ka buleg nu ne hendue karakel te terusu?

⁴ Egmenuwen nu te egkahi diye te suled nu, ‘Eg-aween ku ka buleg nu,’ ke due degma buleg due te mata nu ne hendue karakel te terusu?

⁵ Egpapitew-pitew re! Hun-eyi nu pa te eg-awe ka buleg nu ne hendue karakel te terusu, eyew egpakameleg-meleg ka ne eg-awe te buleg te suled nu.

⁶ “Kene niyu ibehey ke nekey ka matulus diye te me asu su kema ke egkahaten kew re nikan-dan, wey kene niyu iregpak ka me mahal ne me balieg diye te me babuy su kema ke egdi-diekan de nikandan.

Ka pegbuyu, pegpammitew wey pegpanektek

(Luk. 11:9-13)

⁷ “Buyu kew ne egbehayan kew; pammitew kew ne egpakakita kew; panektek kew ne eglukatan kew.

⁸ Su seeye se egbuyu, egbehayan; wey seeye se egpammitew, egpakakita; wey seeye se egpanek-tek, eglukatan.

⁹ Sikaniyu se me amey, ke egbuyu ka anak niyu te egkeenen, egbehayan niyu naa sikandin te batu?

¹⁰ Ne ke egbuyu sikandin te ngalap, egbehayan niyu naa sikandin te uled?

¹¹ Ne sikaniyu, minsan makasesale kew, egka-teu kew red ne egbehey te meupiya diye te me anak niyu. Ne ka Amey niyu ne diye te langit, subla pad ne egbehey te meupiya diye te egbuyu kandin!

¹² “Purisu ke nekey ka igkeupii nu ne eggimuwen te me etew diye te keykew, sika degma himuwa nu diye te kandan. Su sika ka kaluwasan te Balaud te Manama wey te sinulat te me prupita.

Ka malig-et ne gumawan

(Luk. 13:24)

¹³ “Seled kew diye te malig-et ne gumawan; su maluag ka gumawan te dalan peendiye te karereetan wey malemu re ne egbayaan. Ne masulug ka me etew ne egseled te sika ne gumawan.

¹⁴ Piru malig-et ka gumawan wey malised ne egbayaan ka egpeendiye te umul ne ware egta-manan. Ne deisek de ka nakatulitu te sika ne dalan.

Egkeilaan ka kayu pinaahi te behas din

(Luk. 6:43-44)

¹⁵ “Bantey kew te kene ne malehet ne me prupita. Eggendue sikandan te kaniyu ne ubag

kun iling te me karniru, kunaleg te egpekeiling bes sikandan te mabbulut ne me singgalung.

¹⁶ Egkeilaan niyu sikandan pinaahi te me himu ran, iling te pegkeila niyu te kayu pinaahi te behas din. Su ka buleynen, kene egbebehas te kapayas, ne ka sapinit, kene egbebehas te beyabas.

¹⁷ Ne iling naan ded due, ka meupiya ne kayu egbebehas te meupiya. Piru ka mareet ne kayu egbebehas te mareet.

¹⁸ Ka meupiya ne kayu kene egbebehas te mareet, ne ka mareet ne kayu kene egbebehas te meupiya.

¹⁹ Ka minsan nekey ne kayu ne kene egbebehas te meupiya, egtempuhen wey igdegpak diye te hapuy.

²⁰ Purisu egkeilaan niyu ka kene ne malehet ne me prupita pinaahi te me himu ran.

*Wara a nekeila kaniyu
(Luk. 13:25-27)*

²¹ “Kene ne langun ne etew ne eg-umew keddi, ‘Magbebaye, Magbebaye’ ne egpakaseled te Migharian te Manama, ke kene, seeye de se egtuman te igkeupii te Amey ku ne diye te langit.

²² Te aldew te peggukum masulug ka egkahi keddi, ‘Magbebaye, Magbebaye, migpangguhud key te lalag te Manama pinaahi te ngaran nu, wey migpangalew key te me busew pinaahi te ngaran nu, wey masulug ka me kein-inuwan ne neyimu ney pinaahi te ngaran nu!’

²³ Piru egnangenan ku sikandan, ‘Wara a nekeila kaniyu. Pariyu kew keddi, sikaniyu se mareet ne me etew!’

Ka daruwa ne etew ne migbebaley

(Luk. 6:47-49)

²⁴ “Purusu ka minsan hentew ne egpakarineg te keddi ne lalag wey egtuman kayi, egpekeiling sikandin te matagseb ne etew ne migbebaley ne batu se pabunsuran.

²⁵ Ne miglugsu ka uran, ne migbaggiyu ka weyig, wey migpangalamag. Ne insuru-suru te kalamag ka sika ne baley piru ware seeye napeled tenged su nakapabunsud te batu.

²⁶ “Piru ka etew ne egpakarineg te keddi ne lalag wey kene egtuman kayi, egpekeiling sikandin te etew ne egkeungel-ungel ne migbebaley ne diye ipes-ek te pantad.

²⁷ Ne miglugsu ka uran, ne migbaggiyu ka weyig, ne migpangalamag. Ne insuru-suru te kalamag ka sika ne baley wey napeled e wey natamtamanan nahuhus.”

Ka katenged ni Hisus

²⁸ Te pegkapenga ni Hisus te miglalag, neinu-inu ka masulug ne me etew te kandin ne pegpanulu

²⁹ su due geem te pegpanulu din, wey kene ne iling te me talagpanulu te Balaud te Manama.

8

Ka ibungen ne imbawian ni Hisus

(Mar. 1:40-45; Luk. 5:12-16)

¹ Te pegtupang e ni Hisus puun te bubungan, susuluhi ka me etew ne migsinundul kandin.

² Ne due sabeka ne etew ne ibungen ne migparani kandin wey migpanimbuel ne migkahi, “Magbebaye, ke egkeupian ka, egkabawian* a nikeykew!”

³ Ne insamsam sikandin ni Hisus te migkahi, “Uya, igkeupii ku. Egkeulian kad!” Ne sahuhune ne neulian sikandin.

⁴ Ne migkahiyen sikandin ni Hisus, “Kene nu ipangguhud seini te minsan hentew. Ke kene, hendiye ka te talagpanubad wey papitew ka kandin, wey panubad ka sumale te insuhu ni Muwisis eyew te pegpamalehet te me etew ne neulian kad e.”

*Ka pegbawi ni Hisus te suluhuanen te kepitan
(Luk. 7:1-10)*

⁵ Pegginguma ni Hisus diye te Kapirnaum, due migtemu kandin ne kepitan te me sundalu te Ruma ne migpeyid-u-hid-u diye te kandin ne miggenendue,

⁶ “Magbebaye, nekeyibat de ka suluhuanen ku diye te baley ku ne kene egkaweil se lawa wey amana sikandin mig-antus.”

⁷ Ne migkahiyen ni Hisus sikandin, “Eggeniya a ka egbawi kandin.”

⁸ Ne migtabak ka kepitan, “Magbebaye, kena a ne likes ne egpepanumbaley keykew diye te baley ku. Piru ilalag nu re ne egkeulian iya ka suluhuanen ku.

---

* **8:2** Te Grigu: eglinisan. (Diye te tuluuwen te me Hudiyu, ka etew ne ibungen in-isip ne malindit.) **8:4** Lib 14:1-32.

⁹ Nakanengneng a kayi, uya su minsan degma sikeddi, due labew keddiey ne me upisyal wey due degma me sakup ku ne me sundalu. Ke egnangenan ku ka sabeka, 'Hendiye ka,' eggendiye iya sikandin. Ne emun ke egnangenan ku ka dangeb, 'Hendini ka,' eggendini iya sikandin. Ne emun ke egnangenan ku ka uripen ku, 'Himuwa nu seini,' eggimuwen din iya seeye."

¹⁰ Te pegkarineg ni Hisus te ingkahi rin, neinu-inu sikandin wey migkahi diye te me etew ne migsinundul kandin, "Egnangenan ku sikaniyu te malehet: ware e pad nakakita te iling kayi karakel ne pegpalintutuu te etew, minsan te me Huidiyu!

¹¹ Egnangenan ku sikaniyu te due masulug ne etew ne diye egpuun te igsile wey diye te iglineb ne eglagpu egkeen engki Abraham, Isaak, wey ki Hakub diye te Migharian te Manama.

¹² Piru ka me Huidiyu ne iyan perem egkasakup te Peghari te Manama, iyan nasi igdegpak diye te lihawangan ne amana ne durusilemi. Ne diye, egmandalawit sikandan wey egmakihet te ngipen dan."

¹³ Ne migkahiyen ni Hisus ka kepitan, "Uli kad e, egkatuman ka impalintutuuwan nu."

Ne neulian e ka suluhuanen te kepitan te seeye de ne uras.

*Ka pegpamawi ni Hisus te me etew
(Mar. 1:29-34; Luk. 4:38-41)*

¹⁴ Ne migpanumbaley si Hisus diye ki Pidru. Ne dutu nakita rin ka anuhang ni Pidru ne malitan ne miggibat su miglusungan.

¹⁵ Ne miggen-genan ni Hisus ka belad te malitan, ne due-rue ne neulian sikandin. Ne mig-eneu sikandin wey intangu rin e ensi Hisus.

¹⁶ Ne hengkayi te egkasagkup e, impanguyan te me etew diye ki Hisus ka masulug ne migpanerepan te me busew. Ne impangalew rin ka me busew pinaahi re te lalag din wey impamawian din ka langun ne egmanderalu.

¹⁷ Neyitabu sika eyew egkatuman ka ingkahi ni prupita Isayas, “Sikandin ka egpamawi te egmanggeramen ta wey te me dalu ta.”

*Ka me etew ne eg-ikul perem ki Hisus
(Luk. 9:57-62)*

¹⁸ Te pegkakita ni Hisus ne masulug ka me etew ne miglingkus kandin, migkahian din e ka me hibateen din, “Eglapas ki diye te deyipag te lanew.”

¹⁹ Ne due talagpanulu te Balaud te Manama ne migparani diye te kandin ne migkahi, “Talagpanulu, eg-ikul a keykew minsan hendei ka eggendiye.”

²⁰ Ne migtabak si Hisus kandin, “Due eggelesan te me laku wey due salag te me manuk-manuk te aw-awangan, piru ka Anak te Etew ware mule egkeyimmelayan.”

²¹ Ne due lein ne hibateen ni Hisus ne migkahi, “Ahalen, eg-uli e pad su eglebeng e pad te amey ku.”

²² Piru migtabak si Hisus kandin, “Ikul ka keddi! Iyan e balahad ne eglebeng te me minatey seeye se ware umul ne ware egtamanan.”

*Insaparan ni Hisus ka kalamag wey bunlud
(Mar. 4:35-41; Luk. 8:22-25)*

²³ Nataman, mig-untud e te balangey si Hisus duma te me hibateen din.

²⁴ Te sasangan e sikandan ne eglapas, sahuhone ne migpangalamag te makeseg, ne dutu, natimpaan e ka balangey te me bunlud. Piru newulep mule si Hisus.

²⁵ Seeye naa, impupukew e si Hisus te me hibateen din te migkahi, “Magbebaye, luwasa key! Egkalened kid e!”

²⁶ Ne migkahiyen ni Hisus sikandan, “Mania te egkaaldekw? Deisek ka pegsalig niyu!” Ne mig-eneu sikandin wey insaparan din ka kalamag wey ka me bunlud. Ne due-rue ne migmalinawen e.

²⁷ Amana neinu-inu ka me duma rin wey migkahi, “Nekey-a etawa seini se minsan ka kalamag wey me bunlud, egpalintutuu kandin?”

*Imbawian ni Hisus ka migserepan te busew
(Mar. 5:1-20; Luk. 8:26-39)*

²⁸ Te nakatuhun e sikandin diye te deyipag te lanew, diye te inged ne Gadara, due migsinugung ki Hisus ne daruwa ne etew ne migserepan te busew. Ka seeye ne me etew, diye migpuun te sulung ne sabalanan wey amana sikandan ne mabbulut, sikan naa, egkaaldekw e ka me etew ne egbaye te seeye ne dalan.

²⁹ Te pegkakita ran ki Hisus, migpanguleyi sikandan ne migkahi, “Anak te Manama, kene key nikeykew banggawa†! Iyan nu naa innendini

---

† 8:29 Te Grigu: nekey ka tuyu nu kanami.

ka egleypad kanami minsan kene pad ne eleg ne timpu?”

³⁰ Ne diye te bayew madmariyu, due masulug ne me babuy ne egmanuwal.

³¹ Ne migpeyid-u-hid-u ka me busew ki Hisus ne migkahi, “Emun ke eg-alawen key nikeykew, duen key re paserepa te me babuy.”

³² Ne migkahiyen ni Hisus sikandan, “Uya, hendiye kew e!” Purisu nanligwang e sikandan dutu te daruwa ne etew wey nanerep e diye te me babuy. Nataman, namallahuy e patupang ka me babuy diye te dalama peendiye te lanew wey nallened e.

³³ Ne namallahuy e diye te siyudad ka me talag-tameng te me babuy wey impangguhud dan e ka langun ne neyitabu, wey ka neyitabu te me etew ne migserepan te me busew.

³⁴ Seeye naa, nangendiye te ki Hisus ka langun ne etew diye te siyudad wey migpeyid-u-hid-u sikandan ne eg-awe si Hisus te inged dan.

9

Imbawian ni Hisus ka paralitiku

(Mar. 2:1-12; Luk. 5:17-26)

¹ Nataman, mig-untud e si Hisus te balangey ne miglapas te lanew wey miggendiyad e te lungsud din.*

² Ne due nanginguma diye te kandin ne mi-gyayung te etew ne kene egkaweil se lawa. Te pegkakita ni Hisus ne dakel ka pegpalintutuu ran,

---

* **9:1** Iyan lungsud din ka Kapirnaum.

migkahiyán din e ka kene egkaweil se lawa, “Tatu, pakannekal ka su impasaylu e ka me sale nu.”

³ Ne due degma me talagpanulu te Balaud te Manama ne migkahi diye te suman-suman dan, “Egbaley-baley te Manama ka seini ne etew!”

⁴ Piru puun su natahaan ni Hisus ka insuman-suman dan, migkahiyán din sikandan, “Mania te egsuman-suman kew te mareet?”

⁵ Hendei bes ka malemu ne egkahiyen, ka egkahi, ‘Impasaylu e ka me sale nu,’ wey ke egkahi, ‘Enew ka wey hipanew kad?’

⁶ Piru igpapitew ku kaniyu ne due katenged te Anak te Etw kayi te ampew te tane te pegpasaylu te me sale.” Ne migkahiyán din e ka etew ne kene egkaweil se lawa, “Enew ka, wey uyana nu ka miggibatan nu, wey uli kad e diye te kaniyu!”

⁷ Ne mig-ew ka etew wey mig-uli e.

⁸ Te pegpakakita dutu te masulug ne me etew, nenaaldek sikandan wey indayan dan ka Manama tenged te pegbehey rin te iling due ne katenged diye te me etew.

Ka peg-umew ki Matiyu

(Mar. 2:13-17; Luk. 5:27-32)

⁹ Nataman, mig-awe e si Hisus dutu, wey te sasangan e sikandin ne eggipanew, due nakita rin ne egngaranan ki Matiyu ne migpinnuu diye te upisina rin ne bayaranan te buhis. Ne migkahiyán din si Matiyu, “Ikul ka keddiey.” Ne migsasindeg si Matiyu wey mig-ikul e ki Hisus.

¹⁰ Nataman, migkeen si Hisus diye te baley ni Matiyu. Ne due nanginguma ne masulug ne

me talagsukut te buhis wey me makasesale ne miglagpu kandin te migkeen duma te me hibateen din.

¹¹ Te pegkakita dutu te me Parisiyu, mig-insaan dan e ka me hibateen din ne migkahi, “Mania te miglagpu migkeen ka talagpanulu niyu te me talagsukut te buhis wey te me makasesale?”

¹² Piru te pegkarineg dutu ni Hisus, migkahi e sikandin, “Ka me etew ne ware dalu, kene egkeilangan te talagbawi, ke kene, seeye de se egmanderalu.

¹³ Na, nengnengi niyu ke nekey ka kaluwasan te nasulat diye te Kasulatan ne miggenendue, ‘Kene ne iyan ku igkeupii ka igpanubad niyu ne me ayam, ke kene, ka hid-u niyu te duma.’ Wara a miggendini eyew te peg-umew te me matareng, ke kene, te me makasesale.”

*Ka inse meyitenged te pegpuasa
(Mar. 2:18-22; Luk. 5:33-39)*

¹⁴ Nataman, miggendiye te ki Hisus ka me hibateen ni Huwan ne Talagbewutismu wey mig-inse kandin, “Mania te malasi key egpuasa wey ka Parisiyu, piru ware mule ka me hibateen nu?”

¹⁵ Ne migtabak si Hisus, “Egkalanage naa ka me mahaliyug te egpangasawa ke duma ran pad sikandin? Kene iya! Piru egginguma ka timpu ne eg-angayen e diye te kandan ka egpangasawa ne henduen pad sikandan egpuasa.

¹⁶ “Ne ware etew ne egtutupak te iyam ne manggad diye te tapey ne kumbale, su egkenseng ka

intupak wey egkakatkat e ka inteyian wey nasi e egmaluag ka gisi.

¹⁷ Ne ware degma etew ne egtahu te iyam ne binu diye te tapey ne tahuanan ne laplap te man-anap, su ke eggimuwen din sika, egbetu ka tahuanan wey egkeitis e ka binu ne egkareetan e degma ka tahuanan. Ka iyam ne binu keilangan ne diye igtahu te iyam ne tahuanan ne laplap eyew kene egkareetan ka binu wey ka tahuanan.”

*Ka anak te pangulu wey ka eglangeseen
(Mar. 5:21-43; Luk. 8:40-56)*

¹⁸ Te sasangan pad ne eglalag si Hisus, due migginguma ne sabeka ne pangulu te me Hudiyu. Migpanimbuel sikandin diye te tangkaan ni Hisus ne migkahi, “Iyam e nabigtawi ka anak ku ne malitan, piru ke eggendiyaan nu sikandin wey egtel-eban nu te belad nu, egkeuyag pad sikandin.”

¹⁹ Ne migsasindeg si Hisus wey migdume e kandin wey ka me hibateen din degma.

²⁰ Ne due malitan ne nabaybayaran ka eglangeseen seled te sapulu wey daruwa (12) ne leg-un. Migpatalisek sikandin te masulug ne me etew ka migparani diye te peka ni Hisus wey insamsam din ka sidsid te kumbale ni Hisus

²¹ su migsuman-suman sikandin, “Emun ke egpakasamsam a minsan te kumbale din de, egkeulian a iya.”

²² Ne miglilingey si Hisus wey nakita rin e ka malitan, ne migkahiyang din e, “Beyi, pakannekal ka, ka pegpalintutuu nu ka nekeuli keykew.” Te sikan de, neulian e ka malitan.

²³ Te pegginguma ni Hisus diye te baley te pangulu, nakakita sikandin te egmamulendag wey te maggulub ne me etew.

²⁴ Ne migkahiyang din sikandan, “Awe kew rue! Ware namatey ka beyi-beyi su nakalipereng de sikandin.” Piru migdali-dian de te me etew si Hisus.

²⁵ Te impalihawang e ka me etew, migseled e degma si Hisus diye te sinabeng te beyi-beyi wey miggen-genang din ka belad. Ne dutu, mig-enew e ka beyi-beyi.

²⁶ Ne nekeempet e te langun ne lungsud te seeye ne inged ka guhuren meytenged kayi.

Ka me butud ne imbawian ni Hisus

²⁷ Te peg-awe e ni Hisus dutu, due daruwa ne butud ne migsinundul kandin ne migpanguleyi, “Kabuhalan ni Dabid, ikeyid-u key nikeykew!”

²⁸ Nataman, migseled e si Hisus diye te baley ne mig-ugpaan din wey migparani diye te kandin ka daruwa ne butud. Ne mig-insaan din e sikandan te migkahi, “Migpalintutuu kew naa ne egkabawian ku sikaniyu?”

Ne migtabak sikandan, “Uya, ahalen.”

²⁹ Ne dutu, insamsam e ni Hisus ka mata ran te migkahi, “Egkeulian kew sumale te pegpalintutuu niyu.”

³⁰ Ne due-rue ne nakakita sikandan. Ne migpeg-pehetan e sikandan panpanayi ni Hisus ne kene egpepangguhuren te minsan hentew.

³¹ Piru nangipanew sikandan wey nasi dan mule iwangal-wangal si Hisus diye te langun ne lungsud te seeye ne inged.

Imbawian ni Hisus ka ummew

³² Ne hengkayi te nangipanew e ka daruwa ne etew, due in-uuyan diye te ki Hisus ne migserepan te busew ne neummew e.

³³ Te naalew e ni Hisus ka busew, nakalalag e ka ummew. Ne neinu-inu ka masulug ne me etew diye wey nakakahi sikandan, “Ware de due neyitabu kayi te Israil ne iling due!”

³⁴ Piru migkahi ka me Parisiyu, “Ka pangulu te me busew ka migbehey kandin te geem te pegpan-galew te me busew.”

Neyid-u si Hisus te me etew

³⁵ Ne miggendiye si Hisus te langun ne me siyudad wey me bariyu wey migpanulu sikandin diye te me simbaan te me Huidiyu. Ne migpangguhud sikandin te Meupiya ne Panugtulen meytenged te Peghari te Manama wey migpamawian din ka langun ne egmanderalu wey ka due egmanggeramen.

³⁶ Te pegkakita ni Hisus te masulug ne me etew, neyid-u sikandin kandan tenged su nalasey e sikandan wey ware egpakabulig kandan. Iyan egkeilingan nikandan ka me karniru ne ware tagtameng.

³⁷ Ne migkahiyen din e ka me hibateen din, “Dakel ka eggaaniyen, piru deisek de ka talaggaani.

³⁸ Purisu ampu kew diye te Kamuney te eggaaniyen ne egpeuyan sikandin te me talaggaani diye te eggaaniyen.”

9:34 Mat 10:25; 12:24; Mar 3:22; Luk 11:15. **9:35** Mat 4:23; Mar 1:39; Luk 4:44. **9:36** Num 27:17; 1Har 22:17; 2Kru 18:16; Isi 34:5; Mar 6:34. **9:37** Luk 10:2.

10

*Ka pegpeyipanew ni Hisus te 12 ne hibateen din
(Mar. 3:13-19; Luk. 6:12-16)*

¹ Ne impeumew ni Hisus ka sapulu wey daruwa (12) ne hibateen din wey impamehayan din sikan-dan te katenged te pegpangalew te me busew wey te pegpamawi te langun ne me dalu wey egmang-geramen te me etew.

² Seini ka me ngaran te seeye se sapulu wey daruwa (12) ne apustulis:* ka an-anayan si Simun ne eg-immuan ki Pidru wey si Andris ne suled din, ka daruwa ne anak ni Sibidiyu ne si Santiyagu wey si Huwan,

³ si Pilipi wey si Bartulumi, si Tumas wey Matiyu ne talagsukut te buhis, si Santiyagu ne anak ni Alpiyu wey si Tadiyu,

⁴ si Simun ne ribildi wey si Hudas Iskaryuti ne mig-eakal ki Hisus.

*Ka igpeyimu te sapulu wey daruwa (12) ne hiba-teen
(Mar. 6:7-13; Luk. 9:1-6)*

⁵ Ne impeyipanew e ni Hisus ka sapulu wey daruwa (12) ne hibateen wey impanagtahaan te migkahi, “Kene kew hendiye te kene ne me Hudiyu wey diye te me lungsud te Samarya,

⁶ ke kene, hendiyei niyu ka me kabuhalan ni Israil ne nekeiling e te me karniru ne natarin.

⁷ Taheed te diye kew, iwali niyu ne mahaan e ka Peghari te Manama.

---

* **10:2** Apustulis—Ka etew ne in-alam wey impeuyan te Manama eyew egpamakey kandin, iling te sapulu wey daruwa (12) ne hibateen ni Hisus wey si Pablu.

⁸ Ne bawii niyu ka egmanderalu, uyaha niyu ka me minatey, bawii niyu ka egmangibungen, wey pangalawa niyu ka me busew. Nakarawat kew puun te Manama te ware bayad, purisu pamehey kew degma te ware bayad.

⁹ Kene kew tetahu te seleppi ne bulawan, pelata, wey minsan keddeku diye te puntil niyu,

¹⁰ wey kabil, eg-ilisan niyu ne kumbale, sandal, wey tuked. Su seeye se eggimu, eleg ne egbehayan te egkakeen din.

¹¹ Emun ke egginguma kew te sabeka ne lungsud wey ke bariyu naa, pammitew kew te etew ne likes ne egtuenan niyu, wey diye kew pa ugpe taman te eg-awe kew e te seeye ne inged.

¹² Ke egseled kew te baley, panalangini niyu ka mahinged.

¹³ Ne emun ke egdawatén kew te mahinged, ihaat niyu ka panalangin diye te kandan, piru ke kene, hawia niyu ka panalangin diye te kandan.

¹⁴ Ke due baley wey ke lungsud ne kene egdawat kaniyu wey kene egpammineg kaniyu, engkeri niyu sika wey pelpela niyu ka alinepung diye te paa niyu.†

¹⁵ Egnangenan ku sikaniyu te malehet: te aldew te peggukum subla pad ne masumpit ka legpad te Manama te sika ne lungsud du te matig-Suduma wey Gumura.

10:10 1Kur 9:14; 1Tim 5:18.   **10:14** Him 13:51.   † **10:14** Te seeye ne timpu, ka pegpelpel te etew te alinepung diye te paa rin te eg-awe e te sabeka ne inged iyan palinneu te ware ikahale te Manama ka nangugpe dutu.   **10:15** Mat 11:24; Hin 19:24-28.

10:15 Luk 10:4-12.

*Ka egginguma ne me pegbayad-bayad
(Mar. 13:9-13; Luk. 21:12-17)*

¹⁶ “Pammineg kew! Igpeendiye ku sikaniyu ne egpekeiling te me karniru diye te me etew ne egpekeiling te mabbulut ne me singgalung. Purisu keilangan ne iling kew katagseb te uled wey iling kaamuk te seleppati.

¹⁷ Ne bantey kew te me etew su eg-uyanen kew nikandan diye te hukumanan wey egpanlampesan kew nikandan diye te me simbaan dan.

¹⁸ Eg-uyanen kew nikandan diye te tangkaan te me gubirnadur wey diye man-e te me Hari tenged keddiey eyew egpakapangguhud kew te Meupiya ne Panugtulen diye te kandan wey diye te kene ne me Hudiyu.

¹⁹ Emun ke egdakepen kew e, kene kew kalaggew ke nekey ka iglalag niyu wey ke egmenuwen niyu te eglalag, su igpanulu e kaniyu te Manama ke nekey ka eglalagen niyu te sika ne timpu.

²⁰ Su kenad e ne sikaniyu pad ka eglalag, ke kene, ka Panisingan e te Amey niyu ne Manama ka eglalag pinaahi kaniyu.

²¹ “Due me etew ne iyan mismu egpeyimatey te me suled dan. Ne due me amey ne egpeyimatey te me anak dan, ne due degma me anak ne egkuntere te me amey wey iney ran wey egpeyimatey kandan.

²² Egdumutan kew te langun ne etew tenged keddiey. Piru seeye se egpabulus eg-ikul keddiey

---

10:16 Luk 10:3.   **10:17** Mar 13:9-11; Luk 12:11-12; 21:12-15.

10:21 Mar 13:12; Luk 21:16.   **10:22** Mat 24:9; Mar 13:13; Luk 21:17; Mat 24:13; Mar 13:13.

taman te katamanan iyan egkaluwas.

²³ Emun ke egbaybayan kew diye te sabeka ne lungsud, apud kew diye te lein ne lungsud. Egnangenan ku sikaniyu te malehet: te kene niyu pad egkalingut ka langun ne me lungsud te Israil, eglibed e ka Anak te Eteu.

²⁴ “Ware hibateen ne labew te kandin ne talagpanulu, wey ware uripen ne labew te kandin ne ahalen.

²⁵ Eleg de iya ne egpekeiling ka hibateen te talagpanulu din. Ne ka uripen, eleg de iya ne egpekeiling degma sikandin te ahalen din. Ke egngaranan ma ki Meibulan[‡] ka pangulu te sabeka ne pamilya, iyan naan pa iya ka me sakup din.

Ka eleg ne igkaaldek
(Luk. 12:2-7)

²⁶ “Purisu kene kew kaaldek te seeye ne me etew. Su ke nekey ka imbunbunan, egkalekisan, wey ka langun ne inneles, egkanengnengan.

²⁷ Ke nekey ka ingguhud ku kaniyu diye te marusilem, ipangguhud niyu diye te malayag. Ne ke due narineg niyu ne innaas-naas de, iwangal-wangal niyu diye te langun. §

²⁸ Kene kew kaaldek te me etew ne egpekeyimatey te lawa piru kene egpekeyimatey te gimukud, ke kene, iyan niyu ikaaldek ka Manama ne egpakadereet te lawa wey gimukud diye te linew ne hapuy.

10:24 Luk 6:40; Huw 13:16; 15:20.   **10:25** Mat 9:34; 12:24; Mar 3:22; Luk 11:15.   ‡ **10:25** Te Grigu: Biilsibul.   **10:26** Mar 4:22; Luk 8:17.   § **10:27** Te Grigu: iwangal-wangal diye te me atep.

²⁹ Ka daruwa ne maya egkabeli re te baratu, piru ware sabeka kandan ne egkeulug diye te tane gawas ke pegbuut te Amey niyu ne egkeulug sikandan.

³⁰ Ne sikaniyu, naseel rin ma langun minsan ka me bulbul te ulu niyu.

³¹ Purisu kene kew kaaldeke, su subla kew pad ne labew du te me maya.

Ka peg-angken ki Kristu

(Luk. 12:8-9)

³² “Sikan naa, ka minsan hentew ne eg-angken keddiye diye te tangkaan te me etew, eg-angkenen ku degma sikandin diye te tangkaan te Amey ku ne diye te langit.

³³ Piru minsan hentew ne egpahunware meytenged keddiye diye te tangkaan te me etew, igpahunware ku degma sikandin diye te tangkaan te Amey ku ne diye te langit.

Kene ne keupianan su samuk

(Luk. 12:51-53; 14:26-27)

³⁴ “Kene kew suman-suman ne iyan ku innendini ka eg-uyan te keupianan kayi te ampew te tane. Kene ne iyan ku innendini ka eg-uyan te keupianan, ke kene, te kasamuk.*

³⁵ Su iyan ku innendini ka egpegkuntere te me anak ne lukes te amey ran, ka egpegkuntere te me anak ne malitan te iney ran, wey ka egpegkuntere te me ambey te anuhang dan ne malitan.

³⁶ Ne iyan ded egkakuntere te etew ka diye mismu te baley rin.

10:33 2Tim 2:12. * **10:34** Te Grigu: kumpulan **10:35** Mik 7:6.

³⁷ “Ka minsan hentew ne eggeyinawa te amey wey iney rin labew te peggeyinawa rin keddiey, kene ne likes ne egkeyimu ne hibateen ku. Ne ka eggeyinawa te me anak din labew te peggeyinawa rin keddiey, kene ne likes ne egkeyimu ne hibateen ku.

³⁸ Ka minsan hentew ne kene egtiang te kandin ne krus wey kene eg-ikul keddiey, kene ne likes ne egkeyimu ne hibateen ku.

³⁹ Seeye se egkeupian ne egluwas te kandin ne umul, nasi egkawaraan kayi, piru seeye se egkawaraan te kandin ne umul tenged keddiey, egpakarawat te umul ne ware egtamanan.

Ka me dasag
(*Mar. 9:41*)

⁴⁰ “Ka minsan hentew ne egdawat kaniyu, egdawat degma keddiey. Ne ka minsan hentew ne egdawat keddiey, egdawat degma te migpeuyan keddiey.

⁴¹ Ka minsan hentew ne egdawat te prupita tenged su prupita sikandin, egpakarawat te dasag iling te dasag ne egkarawat te prupita. Ne ka minsan hentew ne egdawat te matareng ne etew tenged su matareng sikandin, egpakarawat te dasag iling te dasag ne egkarawat te matareng ne etew.

⁴² Egnangenan ku sikaniyu te malehet: ka minsan hentew ne egpeinum te minsan senge ubab

---

10:38 Mat 16:24; Mar 8:34; Luk 9:23.   **10:39** Mat 16:25; Mar 8:35; Luk 9:24; 17:33; Huw 12:25.   **10:40** Luk 10:16; Huw 13:20; Mar 9:37; Luk 9:48.

de ne maagsil ne weyig diye te hibateen ku min-san kene ne impurtanti tenged su hibateen ku sikandin, egpakarawat iya sikandin te dasag.”

11

Si Hisus wey si Huwan ne Talagbewutismu (Luk. 7:18-35)

¹ Hengkayi te nakapenge e si Hisus ka migpan-ulu te sapulu wey daruwa (12) ne hibateen din, miggendiyad e sikandin te marani ne me lungsud eyew te pegpanulu wey te pegwali.

² Ne si Huwan ne Talagbewutismu diye pad te prisuwan, wey nakarineg sikandin te neneyimu te Kristu. Seeye naa ka impeendiye din ki Hisus ka duma ne me hibateen din eyew egpepangingin-seen.

³ Ne mig-inse sikandan, “Sikeykew iya ka egginguma ne insaad te Manama wey ke egtetahad key pad te duma?”

⁴ Ne migtabak si Hisus diye te kandan, “Libed kew diye te ki Huwan wey guhuri niyu sikandin ke nekey ka nakita niyu wey narineg niyu.

⁵ Guhuri niyu sikandin te ka me butud egmakakite e, ka me pungku egmekeyipanew e, ka me ibungen neneulian e, ka me bengel egmakarineg e, wey ka me minatey neneuyag e wey ka egkengaayu-ayu, napangguhuran e te Meupiya ne Panugtulen.

⁶ Keupianan te seeye se ware migduwa-ruwa meytenged keddiey.”

⁷ Te nekeyipanew e seeye se sinuhu ni Huwan, mig-insaan e ni Hisus ka masulug ne me etew

meyitenged ki Huwan, “Te peggendiye niyu te ki Huwan diye te mammara ne inged ne kene egkeugpaan, nekey-a ka in-iman-iman niyu ne egtengtengan? Etew naa ne egpekeiling te tibehew ne hendei re iya tapid egbanlaya te kalamag?

⁸ Ke kene, nekey naa ka in-iman-iman niyu ne egtengtengan te peggendiye niyu te ki Huwan? Etew naa ne migsaluub te mahal ne kumbale? Kene, su ka me etew ne egkukumbale te mahal, diye nangugpe te me palasyu te me Hari.

⁹ Na, nekey naa iya ka in-iman-iman niyu ne egtengtengan te peggendiye niyu? Prupita naa? Uya, piru egnangenan ku sikaniyu te subla pad si Huwan te prupita,

¹⁰ su sikandin ka nasulat te Kasulatan ne miggenendue, ‘Igpewun-a ku keykew ka suluhuanen ku ne iyan eg-andam te dalan ne egbayaan nu.’

¹¹ Egnangenan ku sikaniyu te malehet: ware de due neetew kayi te ampew te tane ne subla pad ki Huwan ne Talagbewutismu; piru minsan hentew ne kene ne impurtanti diye te Migharian te Manama, subla pad iya ki Huwan.

¹² Puun te pegwali ni Huwan ne Talagbewutismu taman kuntee, due me etew ne migpakannekal migwali te Peghari te Manama, wey due degma me etew ne migpanaman-taman migpehes ne egkasakup sikandan kayi.

¹³ Su nahuhud e ka Peghari te Manama te langun ne me prupita wey te Balaud te Manama taman te miggingume e si Huwan.

14 Ne emun ke egpalintutuu kew te inlalag dan, si Huwan iya si Ilyas, ka egkahiyen ne egginguma.

15 Purisu, ke egkeupian kew ne egpakasabut, sumsumana niyu ay-ayari ke nekey ka narineg niyu!*

16 Migpabulus si Hisus ka migkahi, “Nekey buwa ka egpeilingan ku te me etew te kuntee ne timpu? Egpekeiling sikandan te me bate ne naminnuu diye te palingkiyan ne egpangumew te duma ran

17 ne egkahi, ‘Migpamulendahan ney e sikaniyu piru ware kew migsesayew, mig-ulahingan ney e sikaniyu te peglungku piru ware kew migmaninehew.’

18 Te peggendini ni Huwan, ware sikandin migkeen wey mig-inum te binu, ne migkahi sikandan te migserepan e sikandin te busew.

19 Ne migginguma degma ka Anak te Etew ne migkeen wey mig-inum te binu, ne migkahi degma sikandan, ‘Pitawa niyu seini ne etew, belis wey taleinum, wey alukuy te me talagsukut te buhis wey te me makasesale.’ Piru minsan ke iling due, ka kaalam te Manama egkakita diye te etew ne migpamakey kandin.”†

*Ka me etew ne ware mig-inniyug te sale dan
(Luk. 10:13-15)*

20 Nataman, indew-ey ni Hisus ka me matig-siyudad ne innimuwan din te me kein-inuwan tenged su ware dan inniyuhi ka me sale dan.

11:14 Mal 4:5; Mat 17:10-13; Mar 9:11-13. * 11:15 Te Grigu: Pammineg ka ke due talinga nu. † 11:19 Te Grigu: Piru ka kaalam egkapamalehetan pinaahi te me himu rin.

²¹ Migkahi sikandin, “Mekeyid-u-hid-u kew ka me matig-Kurasin! Mekeyid-u-hid-u kew ka me matig-Bitsayda, su emun ke diye pa perem te Tiru wey te Sidun himuwa ka me kein-inuwan ne innimu diye te kaniyu, naluhey ran de perem inniyuhi ka me sale dan ne migsaluub te saku wey migbubukbuk te abu diye te ulu ran.

²² Piru egnangenan ku sikaniyu, maagkap pad ka iglepad te Manama te matig-Tiru wey matig-Sidun du te iglepad kaniyu te aldew te peggukum.

²³ Ne sikaniyu se matig-Kapirnaum, kahiyen niyu buwa ne egpakaparibabew kew taman diye te langit? Kene, nasi kew igdegpak diye te inged te me gimukud ne enggaran te Hadis! Su emun ke diye pa perem te Suduma himuwa ka me kein-inuwan ne innimu diye te kaniyu, duen pad perem kuntee ka Suduma.

²⁴ Piru egnangenan ku sikaniyu, maagkap pad ka iglepad te Manama te matig-Suduma du te iglepad kaniyu te aldew te peggukum!”

*Si Hisus ka himelayanan te gimukud
(Luk. 10:21-22)*

²⁵ Te seeye ne timpu, mig-ampu si Hisus ne migkahi, “Ame, Manama te langit wey tane. Eg-pasalamatan ku sikeykew, su inneles nu seini puun te matagseb wey te utekan ne me etew wey impakita nu seini diye te me etew ne ware katue-nan.‡

11:21 Isa 23:1-18; Isi 26:1-28:26; Huwil 3:4-8; Amu 1:9-10; Sak 9:2-4. **11:23** Isa 14:13-15; Hin 19:24-28. **11:24** Mat 10:15; Luk 10:12. ‡ **11:25** Te Grigu: diye te me bate.

²⁶ Uya Ame, su sika ka egpakapahale keykew.

²⁷ “Imbehey te Amey ku ka langun kayi te keddiey. Ne ware sabeka ne nekeila te Anak gawas te Amey, wey ware degma sabeka ne nekeila te Amey gawas te Anak wey te seeye se igkeupii te Anak ne igpeila diye te Amey rin.

²⁸ “Parani kew keddiey ka langun ne nabeley wey nabehatan su egpeyimelayen ku sikaniyu.

²⁹ Isangen niyu ka yuggu ku wey pepanulu kew keddiey su mapariralemen wey maayad-ayad a, wey egpekeyimeley ka me gimukud niyu.

³⁰ Su malemu re ka yuggu ne iglangen ku kaniyu wey maagkap de ne egtiangen.”

12

Ka inse meytenged te Aldew te Peggimeley (Mar. 2:23-28; Luk. 6:1-5)

¹ Te sabeka ne Aldew te Peggimeley, nangipanew ensi Hisus ne diye migbaye te impamulaan te trigu. Ne seeye se me hibateen din nangutasan, purisu nangetu sikandan te me trigu eyew egkeenen dan.

² Piru te pegkakita dutu te me Parisiyu, migkahiyen dan e si Hisus, “Pitawa nu! Migginu ka me hibateen nu te supak te Balaud te Aldew te Peggimeley.”

³ Piru migtabak si Hisus, “Ware kew bes nakasabut te imbasa niyu meytenged te innimu ni Dabid te migutasan sikandan te me duma rin?”

⁴ Migseled sikandin diye te baley te Manama wey migkeen te paan ne inhalad e diye te Manama. Ne sumale te kanta ne Balaud, kene egpakeen dutu si Dabid wey ka me дума rin su ka me talagpanubad de ka intuhutan ne egpakakeen dutu.

⁵ Ne ware kew bes nakasabut te imbasa niyu diye te Balaud te Manama ne nakasupak te Aldew te Peggimeley ka me talagpanubad diye te timplu? Piru ware sikandan nakasale.

⁶ Piru egnangenan ku sikaniyu te due labew pad te timplu ne kayi kuntee.

⁷ Emun ke nasabut niyu perem ka kaluwasan te seini se nakahi ne, ‘Kene ne iyan ku igkeupii ka igpanubad niyu ne me ayam, ke kene, ka hidu niyu te дума.’ Sikan naa, kene niyud e perem senditi ka ware nakasale.

⁸ Su ka Anak te Etey iyan ahalen te Aldew te Peggimeley.”

*Ka etew ne nakengkeng se belad
(Mar. 3:1-6; Luk. 6:6-11)*

⁹ Nataman, mig-awe e si Hisus wey miggendiyad e te simbaan te me Hudiyu.

¹⁰ Ne diye, due etew ne nakengkeng se belad wey due degma me Parisiyu ne egpammitew te eleg ne katarengan ne igkasumbung dan si Hisus. Ne mig-insaan dan si Hisus ne migkahi, “Intuhut naan ded te Balaud ka pegpamawi te Aldew te Peggimeley?”

11 Ne migtabak si Hisus, “Ke due karniru niyu ne neulug diye te lungag te Aldew te Peggimeley, kene niyu naa seeye egkuen? Egkuen iya!

12 Piru subla pad ne labew ka etew du te karniru. Purisu kene ne supak te Balaud ka eggimu te meupiya te Aldew te Peggimeley.”

13 Nataman, migkahiyen e ni Hisus ka etew ne nakengkeng se belad, “Ketenga nu ka belad nu.”

Ne ingketeng te etew ka belad din wey neulian e, iling te limang ne belad din.

14 Ne nanlihawang ka me Parisiyu wey migplanu ke egmenuwen dan te eggimatey si Hisus.

Si Hisus ka in-alam te Manama

15 Pegkanengnengi ni Hisus te planu ran, migawe e sikandin dutu. Ne masulug ne etew ka migsinundul kandin wey impamawian din ka langun ne egmanderalu,

16 wey inteesan din sikandan te kene egpepangguhuren meytenged kandin

17 eyew egkatuman ka ingkahi ni prupita Isayas ne miggenendue:

18 “Seini ka in-alam ku ne suluhuanen ku. Inggeyinawaan ku sikandin wey ingkahale ku.

Igpeuyan ku diye te kandin ka Panisingan ku, wey igpangguhud din diye te langun ne nasud ka matareng ne peggukum ku.

19 Kene sikandin egpakig-apul wey ke egbalbalukan wey kene eggulub-gulub diye te me kelesadda.

20 Kene din eggepuen ka nabegkul ne luwey,

wey kene din eg-ebukan ka sulu ne egpangalap-halap naan de se legleg. Egpabulus sikandin te eggimuwen din taman te egkatuman e ka matareng ne igkeupii te Manama.

²¹ Ne iyan egpallatengen te langun ne etew ka ngaran din.”

*Imbayungan si Hisus ne migserepan te busew
(Mar. 3:20-30; Luk. 11:14-23)*

²² Nataman, due in-uuyan diye te ki Hisus ne etew ne nabatud wey neummew puun su migserepan te busew. Ne imbawian ni Hisus ka etew, ne dutu nakakite e wey nakalalag e sikandin.

²³ Nawangalan ka langun ne etew, wey migkahi sikandin, “Seini buwa iya ka kabuhalan ni Dabid?”

²⁴ Piru te pegkarineg dutu te me Parisiyu, migkahi sikandan, “Si Meibulan* ne pangulu te me busew ka migbehey kandin te geem te pegpangalew te me busew.”

²⁵ Piru natahaan ni Hisus ka me suman-suman dan, purisu migkahiyen din sikandan, “Ka sabeka ne inged ne egmeun-unayey egmeeg-ehetey ka me etew, egkahuhus iya ka sika ne inged. Ne ka lungsud wey taltalaanak ne egmeun-unayey egmeeg-ehetey, kene iya sika egpakasasindeg.

²⁶ Ne emun ke eg-unayen ni Meibulan te egpangalew ka me дума rin, egmekeg-uney-uney red sikandan egmekeg-ehet. Na, egmenuwen dan naan e te egpasasindeg ka inged dan?

12:24 Mat 9:34; 10:25. * **12:24** Te Grigu: Biilsibul. (Egkakita degma diye te birsikulu 27).

27 Ne emun ke iyan ku pa inggamit ka geem ni Meibulan te pegpangalew te me busew, hentew naa ka migbehey te geem te me hibateen niyu ne egpangalew degma te me busew? Purisu ka me hibateen niyu ka mismu ne migpamalehet ne seyyup kew iya.

28 Piru migpangalew a te me busew pinaahi te Panisingan te Manama, sikan naa migpeila seini ne miggingume e diye te kaniyu ka Peghari te Manama.

29 “Ware egpakaseled diye te baley te manekal ne etew wey egpakaahew te me kasangkapan din te kene din pad eggun-aan te egbaku ka kamuney. Ke egkabaku din e ka kamuney henduen din pad egkaahew ka me kasangkapan.

30 “Ka kene egpalapig keddiey, egkuntere keddiey; ka kene egbulig keddiey te pegpalibulung, egpegsuwey naa.

31 Purisu egnangenan ku sikaniyu te egkapasaylu pad ka me sale te me etew wey ka pegbaley-baley ran te Manama, piru ka egbaley-baley te Panisingan te Manama kene iya egkapasaylu.

32 Minsan hentew ne eglemet te Anak te Etew, egkapasaylu red, piru ka minsan hentew ne eglemet te Panisingan te Manama, kene iya egkapasaylu te ware egtamanan.

*Egkeila ka kayu pinaahi te behas
(Luk. 6:43-45)*

³³ “Egbebehas te meupiya ka kayu ne meupiya, ne egbebehas degma te mareet ka kayu ne mareet, su egkeila ka kayu pinaahi te behas din.

³⁴ Sikaniyu se me uled! Egmenuwen niyu te eglalag te meupiya, te maddeet kew ma? Su ke nekey ka diye te pusung te etew, sika ka iglalag din.

³⁵ Ka meupiya ne etew, eglalag te meupiya ligkat te meupiya ne pusung din. Piru ka mareet ne etew, eglalag te mareet ligkat te mareet ne pusung din.

³⁶ “Egnangenan ku sikaniyu te ka tagse lalag ne ware karuan ne eglalahren te me etew, egpanabaken dan sika te Aldew te Peggukum.

³⁷ Su eggukuman kew sumale te impanlalag niyu, ke eleg kew naa ne eglegparan wey se kene.”

*Ka me etew ne egbuyu ki Hisus te kein-inuwan
(Mar. 8:11-12; Luk. 11:29-32)*

³⁸ Nataman, due me talagpanulu te Balaud te Manama wey me Parisiyu ne migkahi diye te kandin, “Talagpanulu, keupian key ne egkita keykew ne eggimu te kein-inuwan puun te Manama.”

³⁹ Ne migtabak si Hisus, “Ka me etew te kuntee ne timpu, amana ne mareet wey kenad ne maparuma-ruma te Manama.† Migbuyu sikan-dan te kein-inuwan piru ware igpakita kandan gawas te kein-inuwan ne neyitabu ki Hunas ne sabeka ne prupita.

12:33 Mat 7:20; Luk 6:44.   **12:34** Mat 3:7; 23:33; Luk 3:7; Mat 15:18; Luk 6:45.   **12:38** Mat 16:1; Mar 8:11; Luk 11:16.   **12:39** Mat 16:4; Mar 8:12.   † **12:39** Te Grigu: Ka me etew te kuntee ne timpu, amana ne mareet wey talaglibug.

⁴⁰ Iling ki Hunas te miggingumaan te tatelu ne aldew wey karusileman diye te getek te dakel ne ngalap te dahat, ne iling ded degma ka egkeyitabu te Anak te Etew. Su eginggumaan sikandin te tatelu ne aldew wey tatelu ne karusileman diye te diralem te tane.

⁴¹ Te Aldew te Peggukum, egsasindeg ka matig-Ninibi duma kaniyu wey egsenditan kew nikan-dan su mig-inniyuhan dan ka me sale dan te pegkarineg dan te wali ni Hunas. Ne kuntee, kayid e ka labew pad ki Hunas.

⁴² Te Aldew te Peggukum, egsasindeg duma kaniyu ka Rayna puun te Igakawanan ne Balabahan dapit te Igsile wey egsenditan kew nikandin, su amana ne mariyu ka impuunan din te miggi-panew eyew te pegpammineg te maralem ne kaalam ni Hari Sulumun. Ne kuntee, kayid e ka labew pad ki Sulumun.

Ka peglibed te busew

(Luk. 11:24-26)

⁴³ “Ne emun ke eg-awe e ka busew diye te etew, egleug-leug sikandin diye te mammara ne me inged eyew egpammitew te egkeyimelayan din. Ke ware egkakita rin,

⁴⁴ egkahi e sikandin, ‘Eglibed e red diye te tapey ne migserepan ku.’ Ne emun ke egkakita rin te peglibed din ne ware mig-ugpe dutu ne migmalinis e wey naay-ayaran e nateil,

⁴⁵ eglihawang e man-e sikandin wey egpan-guyan e te lein ne pitu ne busew ne subla pad ne mareet kandin. Ne egseled sikandan diye wey

diyad e eg-ugpe; ne ka peg-ugpe te sika ne etew subla pad ne mareet du te an-anayan. Purisu iling ded due ka egkeyitabu kaniyu te mareet ne me etew.”

Ka iney wey me suled ni Hisus

(Mar. 3:31-35; Luk. 8:19-21)

⁴⁶ Te sasangan pad ne eglalag si Hisus te me etew, migtetahad e diye te lihawangan ka iney rin wey me suled din su egkeupian ne egpakiglalag kandin.

⁴⁷ Ne due etew ne mignangen ki Hisus ne migkahi, “Due te lihawangan ka iney wey me suled nu su egkeupian ne egpakiglalag keykew.”

⁴⁸ Piru migkahi si Hisus, “Nakataha ke naa ke hentew ka iney wey me suled ku?”

⁴⁹ Ne dutu, impaninuru din e ka me hibateen din te migkahi, “Seini ka iney ku wey me suled ku!

⁵⁰ Su ka minsan hentew ne eggimu te igkeupii te Amey ku ne diye te langit, iyan sika ka iney ku, ka suled ku, wey ka atebey ku.”

13

Ka panunggilingan meytenged te pegpamula

(Mar. 4:1-9; Luk. 8:4-8)

¹ Te seeye ded ne aldew, miglihawang si Hisus diye te baley wey migpinpinuu diye te ilis te lanew.

² Ne due susuluhi ne etew ne miglibulung diye te kandin, ne seeye naa, mig-untud e sikandin te balangey wey diyad e migpinuu. Ne diye nanasindeg ka me etew te ilis te lanew.

³ Masulug ka impanulu ni Hisus diye te me etew ne impabaye din te me panunggilingan.

Migkahi sikandin, “Due sabeka ne etew ne miggendiye te kamet eyew egpamula.

⁴ Te pegpanawed din e te beni, due nakasawed diye te dalan, ne migginguma ka me manuk-manuk wey impanuktuk e seeye.

⁵ Ne ka дума ne beni, diye nakasawed te batuwen ne ware amana tane. Ne mahaan de seeye migtubu su manipis ka tane.

⁶ Piru te naaldawan e, nahangu e seeye su ware nakareralid.

⁷ Due degma beni ne diye nakasawed te duhiyen. Ne nanubu ka me duhi wey naselung e ka me pinamula.

⁸ Ka дума ne beni, diye nakasawed te meupiya ne tane. Intubu seeye wey migbebehas, ne due дума ne beni ne migbebehas te sabeka ne gatus (100), due дума ne me keen-eman ne pulu (60), wey due degma migbebehas te me tatelu ne pulu (30).

⁹ Purisu, ke egkeupian ka ne egpakasabut, sumsumana nu ay-ayari ke nekey ka narineg nu!*

*Ka peggamit ni Hisus te me panunggilingan
(Mar. 4:10-12; Luk. 8:9-10)*

¹⁰ Ne migparani diye te ki Hisus ka me hibateen din wey mig-inse kandin, “Mania te eggamit ka te me panunggilingan ke egpanulu ka te me etew?”

¹¹ Ne migtabak si Hisus, “Impatahe e diye te kaniyu ka inggeles meytenged te Peghari te Manama, piru ware sika ipataha diye te дума.

---

* **13:9** Te Grigu: Sikan naa, pammineg kew ke due talinga niyu!

12 Su seeye se due katuenan, egtimulan pad eyew egdakel ka katuenan; piru seeye se deisek de se katuenan, eg-angayen pad iya minsan ka deisek ne kandin.

13 Sikan naa ka miggamit a te panunggilingan te pegpanulu ku kandan, su eyew ke egtengteng sikandan, kene egpakakita, wey ke egpammineg sikandan, kene egpakarineg wey egpakasabut.

14 Ne natuman e diye te kandan ka ingkahi te Manama pinaahi ki prupita Isayas ne eggenendue,

‘Minsan egmenuwen niyu te egpammineg,
kene kew iya egpakasabut.

Minsan egmenuwen niyu te egtengteng,
kene kew iya egpakakita.

15 Su memakehal ka ulu te seini ne me etew, insagpengan dan ka talinga ran, wey impileng dan ka mata ran. Su kema ke egpakakita sikandan, wey egpakarineg, wey egpakasabut, wey eglibed kayi te keddi, ne egbawian ku sikandan.’

16 Piru keupianan niyu su egpakakita ka mata niyu wey egpakarineg ka talinga niyu.

17 Egnangenan ku sikaniyu te malehet: masulug ka me prupita wey matareng ne me etew ne egkeupian perem ne egkita te nakita niyu, piru ware sikandan nakakita. Egkeupian degma sikandan ne egdineg te narineg niyu, piru ware sikandan nakarineg.

13:12 Mat 25:29; Mar 4:25; Luk 8:18; 19:26.
(LXX). 13:16 Luk 10:23-24.

13:14 Isa 6:9-10

*Ka kaluwasan te panunggilingan meyitenged te
pegpamula*

(Mar. 4:13-20; Luk. 8:11-15)

¹⁸ “Sikan naa, pamineha niyu ke nekey ka kaluwasan te panunggilingan meyitenged te pegpamula.

¹⁹ Ka beni ne nakasawed diye te dalan, iyan seeye se etew ne nakarineg te lalag meyitenged te Peghari te Manama piru ware sikandin nakasabut. Te pegginguma ni Meibulan in-ahew e ka lalag te Manama ne nakapamula diye te pusung din.

²⁰ Ne ka beni ne diye nakasawed te batuwen, egpekeiling te seeye se etew ne nakarineg te lalag te Manama ne due-rue ne migdawat kayi ne nahale.

²¹ Piru ware seini nakareralid diye te pusung din, purisu ware de naluhey ka pegpalintutuu rin. Pegginguma te keyirapan wey pegbayad-bayad tenged te pegdawat din te lalag te Manama, due-rue ne mig-engked sikandin te pegpalintutuu rin.

²² Ne ka beni ne nakasawed diye te duhiyen, iyan seeye se etew ne nakarineg te lalag te Manama, piru ka pegkalaggew rin meyitenged te pegugpe din, wey ka peggeyinawa te me karatuan din iyan nekeumes te lalag te Manama, wey ware sikandin nakabebehas.

²³ Piru ka beni ne nakasawed diye te meupiya ne tane, iyan seeye se etew ne nakarineg te lalag te Manama wey nakasabut kayi. Ne migbebehas sikandin: due behas din ne sabeka ne gatus (100), ka duma hen-em ne pulu (60), wey ka duma tatelu ne pulu (30).”

Ka panunggilingan meyitenged te hilamunen

²⁴ Mig-abey e man-e migpanulu si Hisus te me etew pinaahi te panunggilingan ne migkahi, “Ka Peghari te Manama egpekeiling te pangguhuren meyitenged te etew ne migsawed te meupiya ne beni diye te kamet din.

²⁵ Piru te nenewulep e ka me etew, miggingume e ka kuntere din wey insewuhan e saweri te behas te hilamunen ka beni ne insawed diye te kamet wey pegkapenga, mig-awe e sikandin.

²⁶ Hengkayi te migtubu e ka me pinamula wey te migbebehas e, human pad neileyi ka me hilamunen.

²⁷ Ne nangendiye te kamuney te kamet ka me uripen din wey migkahi, ‘Ahalen, hendei egpuun ka me hilamunen ne nanubu diye te kamet te meupiya ma ka me beni ne insawed nu?’

²⁸ Migtabak ka ahalen diye te kandan, ‘Hin-imuwan sika te kuntere ku.’ Ne mig-inse ka me uripen din, ‘Na, egkeupian ke naa ne eggendiye key eyew egpamarut te me hilamunen?’

²⁹ Ne migtabak sikandin, ‘Kene kew, su kema ke igpakalagkes niyu te egbarut ka me pinamula.

³⁰ Balahara niyu re due taman te tinggaani e su igpewun-a ku re igpabarut te me talaggaani ka me hilamunen, wey igpabagkes kandan eyew egsilaban. Pegkapenga, igpalimud ku diye te lelapeng ku ka egkahaani ran.’ ”

Ka panunggilingan meyitenged te behas ne mallilintek

(Mar. 4:30-32; Luk. 13:18-19)

³¹ Nataman, migpanulu e man-e si Hisus te me etew te lein ne panunggilingan ne miggenendue, “Ka Peghari te Manama egpekeiling te pangguhuren meytenged te beni te mustasa ne impamula te etew diye te kamet din.

³² Ka beni te mustasa ka mallilintek te langun ne me beni, piru egkeyimu ne pinakarakel te me pinamula diye te kamet ke egdakel e seini. Ne egkataman, egpekeiling e te kayu wey egsesalahan e te me manuk-manuk ka me sugpang din.”

Ka panunggilingan meytenged te igpatulin te paan

(Luk. 13:20-21)

³³ Ne mig-abey e man-e si Hisus migpanulu kandan te panunggilingan ne miggenendue, “Ka Peghari te Manama egpekeiling te igpatulin te paan ne in-angey te sabeka ne malitan wey in-sewug din te harina ne eglware te saku, taman te migtulin ka langun ne innimu rin.”

Ka egpuunan te miggamit si Hisus te me panunggilingan

(Mar. 4:33-34)

³⁴ Impabaye ni Hisus te me panunggilingan se-eye se langun ne impanulu din te masulug ne me etew. Ne ware inlalag din diye te kandan ne ware din ipabaye te panunggilingan.

³⁵ Neyitabu seini eyew egkatuman ka ingkahi te Manama pinaahi te prupita ne miggenendue, “Eggamit a te me panunggilingan ke eglalag a, igguhud ku ka ware pad nanengnengi puun te peggimu te kalibutan.”

Inluwas ni Hisus ka panunggilingan meyitenged te hilamunen

³⁶ Nataman, mig-engkeran e ni Hisus ka masulug ne me etew wey migseled sikandin diye te baley. Ne migparani diye te kandin ka me hibateen din wey migkahi, “Ne la, ipasabut nu kanami ke nekey ka kaluwasan te panunggilingan meyitenged te hilamunen diye te kamet.”

³⁷ Ne migtabak si Hisus, “Ka etew ne migsawed te meupiya ne beni, iyan sika ka Anak te Etew.

³⁸ Ne ka kamet, iyan sika ka kalibutan, ne ka meupiya ne beni iyan ka me etew ne sakup te Peghari te Manama. Piru ka me hilamunen, iyan ka me sakup te ahalen te me busew,

³⁹ ka kuntere ne iyan migsawed te me hilamunen. Ka tinggaani, iyan sika ka katammanan te timpu, ne ka talaggaani, iyan ka me panalihan te Manama.

⁴⁰ Ne egbaruten wey egsilaban ka hilamunen, iling naan ded due ka egkeyitabu te katammanan te timpu.

⁴¹ Egpeuyan ka Anak te Etew te me panalihan din eyew igmaawe diye te Migharian din ka langun ne iyan egpuunan ne egpakasale ka duma wey ka langun ne eggimu te mareet.

⁴² Ne igdegpak dan sikandan diye te hapuy ne egkanlabkanlab. Ne diye, egmandalawit sikandan wey egmegkihet te ngipen dan.

⁴³ Ne seeye se me matareng, eglayag iling te aldew diye te Migharian te Amey ran. Purisu, ke egkeupian ka ne egpakasabut, sumsumana nu ay-

ayari ka egkarineg nu!†

Ka panunggilingan meyitenged te inneles ne karatuan

⁴⁴ “Ka Peghari te Manama egpekeiling degma te pangguhuren meyitenged te karatuan ne inggelses diye te kamet ne nakita te sabeka ne etew. Migweil-weil ka etew, imbunbunan din ded man-e seeye. Ne puun te kahale din, mig-ayun e sikandin ka migbelegye te langun ne diye te kandin wey imbeli rin e seeye se kamet.

Ka panunggilingan meyitenged te mahal ne balieg

⁴⁵ “Ka Peghari te Manama egpekeiling man-e te pangguhuren meyitenged te sabeka ne nigusyanti ne egpammitew te mateles wey mahal ne balieg ne egngaranan te pirlas.

⁴⁶ Te nakakite e sikandin te amana ne mahal ne pirlas, imbelegye din e ka langun ne diye te kandin wey imbeli rin e seeye se pirlas.

Ka panunggilingan meyitenged te biyale

⁴⁷ “Ka Peghari te Manama egpekeiling degma te pangguhuren meyitenged te pukut ne in-antug diye te lanew ne migsaharan te nalein-lein ne me ngalap.

⁴⁸ Ne emun ke egkapenu e te ngalap ka biyale, egganuyen e sika te mangngengalap diye te ilis. Egkataman, egpaminnuu e sikandan eyew te pangalam te me ngalap. Ne igtahu dan diye te se-laan ka meupiya ne me ngalap, piru igpandegpak dan mule ka maddeet.

---

† **13:43** Te Grigu: Sikan naa, pammineg kew ke due talinga niyu!

⁴⁹ Iling naan ded degma kayi ka egkeyitabu te katammanan te timpu. Eggendini ka me panalihan te Manama wey igpasuwey ran ka me maddeet ne me etew puun te me matareng.

⁵⁰ Ne seeye se me etew ne maddeet, igdegpak diye te hapuy ne egkanlabkanlab. Ne diye, egmandalawit sikandan wey egmegkihet te ngipen dan.”

⁵¹ Ne mig-insaan ni Hisus sikandan, “Nasabut niyu red ka langun ne impangguhud ku?”

Migtabak sikandan, “Uya.”

⁵² Migkahiyen ni Hisus sikandan, “Purisu ka langun ne me talagpanulu te Balaud te Manama ne due katuenan meytenged te Peghari te Manama, egpekeiling te kamuney te baley ne migangey te iyam wey tapey ne me kasangkapan din ne mahal.”

Ka peggubabe ki Hisus te matig-Nasarit

(Mar. 6:1-6; Luk. 4:16-30)

⁵³ Te pegkapenga ni Hisus te pegpangguhud te sika ne me panunggilingan, mig-awe e sikandin te seeye ne inged,

⁵⁴ wey mig-uli e diye te lungsud ne intulinan din. Ne migpanulu sikandin diye te simbaan te me Hudiyu, wey neinu-inu ka nakarineg kandin wey migkahi, “Hendei buwa nakakuwa sikandin te katuenan wey geem te peggimu te kein-inuwan?”

⁵⁵ Kene naa ne anak te talagbebaley sika? Kene naa ne si Mariya ka iney rin, wey kene naa ne ensi Santiyagu, si Husi, si Simun wey si Hudas ka me suled din?

⁵⁶ Kayi ma mule nangugpe ka me atebey rin? Purisu hendei rin naa nakuwa ka langun?”

⁵⁷ Sikan naa natameneng e sikandan kandin.

Piru migkahiyen sikandan ni Hisus, “Egtahuren ka sabeka ne prupita te minsan hendei gawas te inged ne intulinan din wey te pamilya rin.”

⁵⁸ Purisu kene ne masulug ka me kein-inuwan ne innimu ni Hisus te seeye ne inged tenged su ware sikandan migpalintutuu kandin.

14

*Ka kamatayen ni Huwan ne Talagbewutismu
(Mar. 6:14-29; Luk. 9:7-9)*

¹ Te seeye ne timpu, si Hirudis ka migmandu te Galiliya. Te pegkarineg din te guhuren meytenged ki Hisus,

² migkahiyen din e ka me suluhuanen din, “Sikandin iya si Huwan ne Talagbewutismu, neuyag ded sikandin! Sika ka egpuunan ne due geem din te peggimu te me kein-inuwan.”

³⁻⁴ Su si Hirudis ka migparakep wey migpapisu ki Huwan. Innimu ni Hirudis seeye su insaparan sikandin ni Huwan te peg-ahew ki Hirudiyas ne asawa te suled din ne si Pilipi. Miggenendue si Huwan, “Supak te Balaud ni Muwisis ne eg-ahawen nu ka ipag nu.”

⁵ Egkeupian perem si Hirudis ne eggimatayan si Huwan, piru naaldekan sikandin te me Hudiyu su in-ila ran ne sabeka ne prupita si Huwan.

⁶ Piru te aldew te neetawan ni Hirudis, migsayew ka beyi ne anak ni Hirudiyas diye te tangkaan te me mahaliyug, wey nahale si Hirudis kandin.

⁷ Seeye naa, migpahunlibet sikandin ne migsaad diye te beyi ne igbehey rin ka minsan nekey ne egbuyuen din.

⁸ Ne dutu, impanulu e ni Hirudiyas ka anak din te egkahi diye te ki Hirudis, “Ibehey nu keddi kuntee ka ulu ni Huwan ne Talagbewutismu ne diye igtahu te maluag ne pinggan.”

⁹ Amana ne nalaggew si Hirudis dutu. Piru tenged su nakapahunlibet e sikandin wey narineg seeye te me mahaliyug din, migsuhu e sikandin ne igbehey te beyi ka imbuyu din.

¹⁰ Purisu impatempuhan din e si Huwan te ulu diye te prisuwan.

¹¹ Nataman, in-uuyan e diye te beyi ka ulu ni Huwan ne diye itahu te maluag ne pinggan wey imbehey rin e degma diye te iney rin.

¹² Ne nangingume e ka me hibateen ni Huwan wey in-angey ran e ka lawa rin wey inlelebeng dan e. Pegkapenga dutu, innendiyaan dan e si Hisus wey impangguhuran dan e te neyitabu.

*Impakeen ni Hisus ka 5,000 ne etew
(Mar. 6:30-44; Luk. 9:10-17; Huw. 6:1-14)*

¹³ Te pegkarineg ni Hisus te neyitabu, mig-awe e sikandin dutu wey mig-untud e te balangey ne migsabsabeka peendiye te mammara ne inged ne kene egkeugpaan. Te pegkarineg degma te masulug ne me etew te mig-awe e si Hisus, mig-engkeran dan e ka me lungsud dan wey miglurug e sikandan te lanew ka eggsundul kandin.

¹⁴ Te peglegsad ni Hisus te balangey, nakita rin ka masulug ne etew. Ne dutu, neyid-u e sikandin

kandan wey impamawian din e ka migmander-
alu.

¹⁵ Ne hengkayi te egkasagkup e, migparani kandin ka me hibateen din ne migkahi, “Kema, peendiyaa nu pa ka masulug ne me etew te me bariyu su egpabeliyen te egkakeen dan su egkasagkup man e seini ne kayi ki mem pa te mammara ne inged ne kene egkeugpaan.”

¹⁶ Piru migkahi si Hisus, “Kene ne keilangan ne egpeyipawanen pad sikandan. Sikaniyu ka egbehey kandan te egkakeen.”

¹⁷ Ne migtabak sikandan, “Nekegmenu naan de iya ka kayi te kanami ne lallalimma ne paan wey daddaruwa ne ngalap te weyig.”

¹⁸ Ne migkahi si Hisus, “Uyana niyu kayi.”

¹⁹ Nataman, impapinnuu rin e ka masulug ne me etew diye te me hiamunen. Ne ingkuwa rin e seeye se lalimma ne malisen ne paan wey ka daruwa ne ngalap, ne migleng-ag sikandin diye te langit ne migpasalamat te Manama. Nataman, impanepik-tepik din e ka me paan wey impamehey rin e diye te me hibateen din, ne sikandan e ka migpamehey diye te me etew.

²⁰ Ne nangeen sikandan langun wey nenabulung-bulung, wey nakalimud pad sikandan te sapulu wey daruwa (12) ne liyang ne napenu te same dan.

²¹ Ne seeye se nangeen, miggunguma te lalimma ne libu (5,000) ne etew ne ware pad labet te me malitan wey me bate.

*Miggiapanew si Hisus diye te kulit te weyig
(Mar. 6:45-52; Huw. 6:15-21)*

²² Pegkapenga dutu, impeuntud e ni Hisus ka me hibateen din te balangey wey impewun-a rin e ipalapas diye te deyipag te lanew, taheed te impeuli din pad ka masulug ne me etew.

²³ Ne hengkayi te impakapeuli din e sikandan, migtakereg e degma sikandin diye te bubungan ne migsabsabeka eyew te peg-ampu. Ne narusileman e sikandin diye se sabsabeka.

²⁴ Te seeye ne timpu, nekeelat-elat e te lanew ka balangey ne in-unturan te me hibateen din wey amana ne masumpit ka me bunlud su egkasinugung dan ka kalamag.

²⁵ Hengkayi te egpamalat-palat pad, innendiyaan e sikandan ni Hisus ne miggipanew diye te kulit te weyig.

²⁶ Piru te pegkakita te me hibateen din kandin ne miggipanew diye te weyig, naalatan sikandan ne migkahi, “Keyyey, due saping!” Ne migmanguleyi e sikandan te kaaldekan.

²⁷ Ne due-rue ne migkahi si Hisus, “Pakannekal kew! Kene kew kaaldekan su sikeddiey seini!”

²⁸ Ne migtabak si Pidru kandin, “Magbebaye, ke sikeykew ma sika, peyipanawa a te weyig peendue te keykew.”

²⁹ Ne migkahi si Hisus, “Na, hendini ka!” Purisu miglegsad si Pidru diye te balangey wey miggipanew diye te weyig peendiye te ki Hisus.

³⁰ Piru te pegkasahinda rin te makeseg ne kalamag, naaldekan e sikandin wey egkabunsuran e egkatanled. Ne migbalbalukan sikandin ka migkahi, “Magbebaye, luwasa a nikeykew!”

³¹ Sahuhune ne inggen-genan sikandin ni Hisus wey ingganuy wey migkahiyen, “Deisek ka pegalintutuu nu keddi, mania te migduwa-ruwa ka?”

³² Te nekeuntud e sikandan se daruwa diye te balangey, mig-engked e ka kalamag.

³³ Ne insimba sikandin te me hibateen ne diye te balangey ne miggenendue, “Malehet iya ne sikeykew ka Anak te Manama.”

Imbawian ni Hisus ka egmanderalu diye te Ginisarit

(Mar. 6:53-56)

³⁴ Te nakalapas e sikandan, diye sikandan nakatuhun te inged ne egngaranan te Ginisarit.

³⁵ Ne hengkayi te nekeile e ki Hisus ka me mahinged dutu, impataha ran e ka sumbaley ran ne me inged te due sikandin. Ne dutu, impanguyan e te me etew diye te kandin ka langun ne egmanderalu

³⁶ wey migpeyid-u-hid-u sikandan ki Hisus ne egpasamsamen sikandan minsan te sidsid de te kumbale din. Ne ka langun ne nakasamsam dutu, neulian iya.

15

Ka Balaud te Manama wey ka tuluuwen te kabuybuyahan

(Mar. 7:1-13)

¹ Nataman, due me Parisiyu wey me talagpanulu te Balaud te Manama ne diye egpuun te Hirusalim ne miggendiye te ki Hisus wey miginse,

² “Mania te insupak te me hibateen nu ka tuluuwen te me kaap-apuan ta? Su ware sikandan mig-ayad-ayad migpanlu-lu te belad dan te ware pad migkeen.”

³ Ne migtabak si Hisus, “Ne mania degma te insupak niyu ka me suhu te Manama tenged te peg-ikul niyu te kaniyu ne tuluuwen?”

⁴ Su migsuhu ka Manama ne migkahi, ‘Tahura nu ka amey wey iney nu,’ wey ‘Ka minsan hentew ne egtampele te amey wey iney rin, keilangan ne eggimatayan iya sikandin.’

⁵ Piru migpanulu kew ne ka minsan hentew ne egkahi diye te amey wey iney rin, ‘Imbehey ku diye te Manama ka igkabulig ku perem kaniyu,’

⁶ ne kenad e ne keilangan ne egtahud pad sikandin kandan. Puun due innimu niyu ne ware karuan te lalag te Manama, pinaahi te peg-ikul niyu te tuluuwen niyu.

⁷ Sikaniyu se egpawitew-pitew re! Malehet ka intagne ni prupita Isayas meytenged kaniyu ne miggenendue,

⁸ ‘Diye de egpuun te me be-be te seini ne me etew ka pegtahud dan keddi, piru mariyu ka pusung dan keddiey.

⁹ Ware karuan te pegsimba ran keddiey, su iyan dan igpanulu ka me balaud ne innimu re te me etew isip kun Balaud ku.’ ”

*Ka egpakamalindit te etew
(Mar. 7:14-23)*

10 Ne impeumew ni Hisus ka me etew wey migkahian, “Pammineg kew wey sabuta niyu ka iglalag ku.

11 Kene ne iyan egpakamalindit te etew ka egseled diye te be-be din, ke kene, iyan seeye se eglihawang diye te be-be din.”

12 Nataman, migparani diye te kandin ka me hibateen din wey migkahi, “Nakanengneng ka ne natameneng ka me Parisiyu te pegkarineg dan te inlalag nu?”

13 Piru migtabak si Hisus, “Ka langun ne pinamula ne ware ipamula te Amey ku ne diye te langit, egbaruten.

14 Balahara niyu re due sikandan se me butud ne egkitkit te me butud. Ne emun ke egkitkiten te sabeka ne butud ka lein ne butud, egkengeulug iya sikandan diye te lungag.”

15 Ne migkahian sikandin ni Pidru, “Pangguhuri key ke nekey ka kaluwasan te sika ne panunggilingan.”

16 Ne migkahi si Hisus, “Ware kew bes pad degma nakasabut?

17 Ware kew bes nakataha te ka minsan nekey ne egkaabeleng te etew, egleus diye te getek din ne egkataman, eglihawang ded diye te lawa rin?

18 Piru ka minsan nekey ne eglihawang diye te be-be te etew, diye seeye egpuun te pusung din, ne sika ka egpakamalindit kandin.

19 Su diye egpuun te pusung te etew ka mareet ne suman-suman, ka peggimatey, ka pegpanlibug,

ka pegpeyilabetey ne kene ne alunggun, ka pegpanakew, ka peg-uubat, wey ka peg-iran-iran te duma.

²⁰ Sika ka egpakamalindit te etew. Piru kene egpakamalindit te etew ka egkeen ne kene eg-ayad-ayad egpanlu-lu te belad.”

*Ka pegpalintutuu te malitan ne matig-Kanaan
(Mar: 7:24-30)*

²¹ Nataman, mig-awe e si Hisus te seeye ne inged wey miggendiyad e te me inged ne sakup te Tiru wey Sidun.

²² Ne due malitan ne matig-Kanaan ne mig-ugpe te seeye ne inged. Ne migparani sikandin ki Hisus ne migbalbalukan ne migkahi, “Magbebaye, kabuhalan ni Dabid, ikeyid-u a nikeykew! Amana ne masumpit ka egkeula-ula kuntee te anak ku ne malitan ne migserepan te busew.”

²³ Piru warad en iya migtabak si Hisus. Ne migparani diye te kandin ka me hibateen din wey mighangyu kandin ne migkahi, “Paawaa nu sika se malitan, su egbalbalukan sikandin ka egsinsin-undul kanta!”

²⁴ Ne migtabak si Hisus, “Diye e re ipeuyan te kabuhalan ni Israil ne nekeiling te me karniru ne nallaag.”

²⁵ Piru migparani ka malitan wey migpanim-buel diye te tangkaan ni Hisus ne migkahi, “Bulihi a nikeykew, Magbebaye!”

²⁶ Piru migkahi si Hisus, “Kene ne meupiya ne egkuen ka keenen te me bate wey igsunggud diye te me asu.”

²⁷ Ne migtabak ka malitan, “Malehet sika Magbebaye, piru minsan ka me asu egpakakeen ma

degma te me mummu ne egkengatahak puun te lamisa te me ahalen dan.”

²⁸ Ne migtabak si Hisus kandin, “Mengeatebey, amana ne dakel ka pegpalintutuu nu! Purisu egkarawat nu ka egbuyuen nu.” Ne neulian e ka anak din te seeye de ne uras.

Imbawian ni Hisus ka masulug ne etew

²⁹ Ne mig-awe si Hisus dutu wey miggendiyad e te ilis te Lanew te Galiliya. Nataman, migtakereg e sikandin diye te bubungan wey diye migpinpinuu.

³⁰ Ne due amana ne susuluhi ne etew ne migparani kandin ne nanguyan te me pungku, me butud, me nabalbalangan se lawa, me ummew, wey masulug pad ka duma ne migmanderalu. Ne diye dan seeye ipanahu te katangkaan ni Hisus, wey impamawian din sikandan langun.

³¹ Ne dutu neinu-inu ka me etew te pegkakita ran ne egmakalalag e ka me ummew, neneulian e ka me nabalbalangan se me lawa, nenekeyipanew e ka me pungku, wey egmakakite e ka me butud. Ne insaye dan e ka Manama te Israil.

Ka pegpakeen ni Hisus te 4,000 ne etew (Mar. 8:1-10)

³² Ne in-umew ni Hisus ka me hibateen din wey migkahiyen, “Neyid-u a te me etew su natateluan e sikandan ka egduma-ruma keddi ne warad e egmangeenen. Kena a egkeupian ne igpeuli ku sikandan ne egmanggutasan su kema ke egkengalepu sikandan diye te deralanen.”

³³ Ne migkahi ka me hibateen din, “Etuwey, kayi ki pe ma te mammara ne inged ne kene egkeugpaan! Hendei ki naan de iya egkuwa te egkakeen ne igpakeen te seini se susuluhi ne etew?”

³⁴ Ne mig-inse si Hisus diye te kandan, “Pilaa ne timman ka paan ne due te kaniyu?”

Ne migtabak sikandan, “Pitu ne timman, wey due pila-pila re ne ngalap te weyig.”

³⁵ Ne impapinnuu e ni Hisus ka me etew diye te tane.

³⁶ Ne ingkuwa rin ka pitu ne paan wey ka me ngalap wey migpasalamat diye te Manama. Pegkapenga dutu, impanepik-tepik din e seini wey impamehey rin e diye te me hibateen din. Ne impangatul e degma impamehey te me hibateen din diye te me etew.

³⁷ Ne nangeen sikandan langun wey nenabbulung-bulung. Pegkapenga rue, duen pad nalimud te me hibateen din ne pitu ne liyang ne napenu te nasame ne keenen.

³⁸ Migginguma te hep-at ne libu (4,000) ka me lukes ne nangeen ne ware pad labet te me malitan wey te me bate.

³⁹ Pegkapenga dutu, impeuli e ni Hisus ka me etew wey mig-untud e sikandin te balangey ne miggendiye te inged ne Magadan.

16

Ka me pangulu ne egbuyu te kein-inuwan

(Mar. 8:11-13; Luk. 12:54-56)

¹ Due me Parisiyu wey me Sadusiyu ne migparani ki Hisus. Migbuyu sikandan ne

egpapitawen te kein-inuwan ne egpuun te langit eyew te peg-eleg-eleg kandin.

² Migkahiyen ni Hisus sikandan, “Emun ke egkasagkup e, egkahi kew e, ‘Meupiya ne aldew kaaselem su malalab ka langit.’

³ Te pegkamaselem e, egkahi kew e man-e, ‘Eg-uran naa kuntee su malalab ka langit wey egpad-dusilem.’ Egpakasabut kew te palinneu diye te langit, piru kene kew egpakasabut te me palinneu te Manama kuntee!

⁴ Ka me etew te kuntee ne timpu, amana ne mareet wey kenad ne maparuma-ruma te Manama.* Migbuyu sikandan te kein-inuwan piru ware igpakita kandan angin e te kein-inuwan ne neyitabu ki Hunas ne sabeka ne prupita.” Nataman, migawe e si Hisus.

Ka igpatulin te paan te Parisiyu wey te Sadusiyu (Mar. 8:14-21)

⁵ Nakatuhun e ka me hibateen ni Hisus diye te deyipag te lanew, piru nalingew sikandan ne eguyan te paan.

⁶ Migkahiyen ni Hisus sikandan, “Tanud-tanud kew wey bantey kew te igpatulin te paan te me Parisiyu wey te me Sadusiyu.”

⁷ Piru migpalalahey ka me hibateen din ne migkahi, “Nalalag din sika su ware ki nekeuyan te paan.”

⁸ Piru nanengnengan ni Hisus ke nekey ka igkewengete dan, purisu migkahiyen din sikandan, “Sikaniyu se deisek se pegpalintutuu! Mania

---

16:4 Mat 12:39; Luk 11:29. * **16:4** Te Grigu: Ka me etew te kuntee ne timpu, amana ne mareet wey talaglibug. **16:6** Luk 12:1.

te egkasasew kew te pegkalingew niyu te egka-keen?

⁹ Ware kew bes pad nakasabut? Ware niyu nasuman-suman ka lalimma ne timman ne paan ne impakeen ku te lalimma ne libu (5,000) ne etew ne nakalimud kew pad te sapulu wey daruwa (12) ne liyang te nenasame?

¹⁰ Ware niyud e man-e nasuman-suman seeye se pitu ne timman ne paan ne impakeen ku te hep-at ne libu (4,000) ne etew ne nakalimud kew pad te pitu ne liyang te nenasame?

¹¹ Ware kew bes nakasabut te kene ne paan ka igpasabut te ingkahi ku ne, “Tanud-tanud kew te igpatulin te paan te me Parisiyu wey te me Sadusiyu?”

¹² Ne henduen pad nakasabut sikandan ne kene bes ne patulin te paan ka egpatantanuran kandan, ke kene, ka pegpanulu bes te me Parisiyu wey te me Sadusiyu.

*Ka pegpataha ni Pidru meyitenged ki Hisus
(Mar. 8:27-30; Luk. 9:18-21)*

¹³ Nataman, te diyad e si Hisus te inged te Sis-arya Pilipus, mig-insaan din ka me hibateen din ne migkahi, “Hentew kun naa ka Anak te Etew sumale te me etew?”

¹⁴ Ne migtabak sikandan, “Ka duma migkahi ne si Huwan kun ne Talagbewutismu. Ne due duma ne migkahi ne si Ilyas kun. Ne ka duma degma migkahi ne si Hirimiyas kun, wey ke sabeka naa sikandin te me prupita.”

15 Mig-inse si Hisus kandan, “Piru ke sikaniyu ka egpalalahen, hentew e naa iya?”

16 Ne migtabak si Pidru, “Sikeykew iya ka Kristu, ka Anak te manekal ne Manama.”

17 Ne migkahiyen sikandin ni Hisus, “Keupianan nu Simun ne anak ni Hunas, su kene ne etew ka migpataha keykew kayi, ke kene, ka Amey ku ne diye te langit.

18 Sikan naa, egnangenan ku sikeykew Pidru te iling ka te batu. Te sika ne batu, duen ku igpasasindeg ka punduk te migmalintutuu keddi wey minsan ka geem te kamatayen kene egpakadereet.

19 Ne igbehey ku keykew ka me yabi diye te Migharian te Manama, ne ka minsan nekey ne ingkene nu kayi te ampew te tane, ingkene degma diye te langit. Ne ka minsan nekey ne intuhut nu kayi te ampew te tane, intuhut degma diye te langit.”

20 Nataman, impegpehetan e panpanayi ni Hisus ka me hibateen din ne kene egpepanugtulen te minsan hentew ne sikandin ka Kristu.

Impangguhud ni Hisus ka peg-antus wey ka kapatayan din

(Mar. 8:31-9:1; Luk. 9:22-27)

21 Puun te seeye ne timpu, impasabut e ni Hisus ka me hibateen din ne keilangan ne eggendiye sikandin te Hirusalim wey eg-antus te igmeulaula kandin te me igbuyag te me Hudiyu, te me pangulu te me talagpanubad, wey te me talagpanulu te Balaud te Manama. Eggimatayan sikandin wey egkeuyag te igkatelu ne aldew.

²² Ne migweil-weil si Pidru, impasuwey rin e si Hisus wey insaparan din te migkahi, “Suwang-suwang! Magbebaye, kene egkaayun ne egkey-itabu sika due te keykew!”

²³ Piru migbalikid si Hisus wey migkahiyen si Pidru, “Awe ka rue Meibulan! Egpakabalabag ka keddiew; su kene ne Manama ka indapihan nu, ke kene, ka me etew!”

²⁴ Nataman, migkahiyen e ni Hisus ka me hibateen din, “Ke hentew seeye se eg-ikul keddi, keilangan ne eg-engked te kandin ne igkeupii wey egtiang te kandin ne krus wey eg-ikul keddi.

²⁵ Su seeye se egkeupian ne egluas te kandin ne umul, nasi egkawaraan kayi, piru seeye se egkawaraan te kandin ne umul tenged keddi, egpakarawat te umul ne ware egtamanan.

²⁶ Nekey ma ka egkakuwa te etew ke egkaangken din ka langun ne tahu kayi te ampew te tane piru egkaware ka umul rin? Ware iya! Su ware igkabehey rin eyew egkaawi din ka kandin ne umul.

²⁷ Su egginguma ka Anak te Etew ne egdumaan te katelesan te Amey rin, ne iyan din дума ka me panalihan din. Ne egkataman eg-unahan din e ka tagse sabeka ne etew sumale te himu rin.

²⁸ Egnangenan ku sikaniyu te malehet: due me etew ne kayi kuntee ne kene pad egpatey taman te kene dan pad egkakita ka Anak te Etew ne egginguma isip Hari.”

17

Ka ulaula ni Hisus ne nabalbalawan (*Mar. 9:2-13; Luk. 9:28-36*)

¹ Peglihat te hen-em ne aldew, induma ni Hisus si Pidru wey ka talaari ne si Santiyagu wey si Huwan te migmatakereg diye te matikang ne bubungan ne sikandan de.

² Ne dutu, nabalbalawan ka ulaula ni Hisus wey migsiha ka ulaula rin iling te aldew, wey miglayag te kaangkag ka kumbale din.

³ Ne saहुhune ne migpakita diye te kandan ensi Muwisis wey Ilyas wey migpakiglalag kandin.

⁴ Ne migkahian ni Pidru si Hisus, “Magbebaye, meupiya te kayi key* kuntee. Ke igkeupii nu eggimu a kayi te tatelu ne leeb, sabeka ka keykew, sabeka ka ki Muwisis wey sabeka ka ki Ilyas.”

⁵ Te sasangan pad sikandin ne eglalag, due malayag ne gapun ne migdalung kandan wey due laheng ne egpuun dutu te gapun ne migkahi, “Seini ka pinalangge ku ne Anak ne ingkahale ku. Pamineha niyu sikandin!”

⁶ Te pegkarineg dutu te me hibateen din, naalde e sikandan wey miglangkeb e diye te tane.

⁷ Piru migparani si Hisus wey miggen-genan din sikandan te migkahi, “Sasindeg kew wey kene kew kaalde.”

⁸ Pegtenggak dan, si Hisus naan de ka nakita ran.

⁹ Taheed te egmatupang e sikandan te bubungan, inteesan e sikandan ni Hisus te migkahi,

---

* **17:4** key: wey ke ki.   **17:5** Hin 22:2; Sal 2:7; Isa 42:1; Mat 3:17; 12:18; Mar 1:11; Luk 3:22; Diy 18:15.   **17:5** 2Pid 1:17-18.

“Kene niyu ipangguhud te minsan hentew ke nekey ka nakita niyu taman te egkeuyag e ka Anak te Etew.”

¹⁰ Ne mig-inse ki Hisus ka me hibateen din, “Mania te migkahi ka me talagpanulu te Balaud te Manama ne keilangan ne iyan eggun-a ki Kristu eggendini si Ilyas?”

¹¹ Migtabak si Hisus, “Uya iya, eggun-a eggendini si Ilyas eyew te peg-ayad-ayad te langun.

¹² Piru egnangenan ku sikaniyu te miggendinid e si Ilyas, piru ware nekeila ka me etew kandin wey nasi dan himuwa diye te kandin ka minsan nekey ne igkeupii ran. Ne iling naan ded degma rue, egbaybayan dan ded degma ka Anak te Etew.”

¹³ Ne henduen pad nasabut te me hibateen ni Hisus te si Huwan bes ne Talagbewutismu ka egkahiyeen din.

Imbawian ni Hisus ka bate ne inserepan te busew

(Mar. 9:14-29; Luk. 9:37-43a)

¹⁴ Te pegginguma ran diye te susuluhi ne etew, due lukes ne migparani ki Hisus wey migpanimbuel diye te tangkaan din

¹⁵ ne migkahi, “Magbebaye, ikeyid-u nu ka anak ku ne lukes su egbabuyen sikandin wey amana egkabaybayari. Malasi sikandin egpakasubbuk diye te hapuy wey diye te weyig.

¹⁶ In-uyan kud e sikandin diye te me hibateen nu, piru ware sikandan nakabawi kandin.”

¹⁷ Ne migkahi si Hisus, “Sikaniyu se me etew te kuntee ne timpu, ware pegpalintutuu niyu

wey mareet ka suman-suman niyu wey ka hin-imuwan niyu! Hendei bes taman ka pegdumarama ku kaniyu? Hendei bes taman ka peg-antus ku kaniyu? Uyana niyu ka bate kayi te keddi!”

¹⁸ Ne dutu in-alew e ni Hisus ka busew ne migserep te bate wey te sikan de, neulian e ka bate.

¹⁹ Ne dutu, migparani ki Hisus ka me hibateen din te sikandan de wey mig-inse, “Mania te ware key nakaalew te busew?”

²⁰⁻²¹ Ne migtabak si Hisus diye te kandan, “Iyan igkeenduena su deisek ka pegpalintutuu niyu. Egnanganan ku sikaniyu te malehet: ke due pegpalintutuu niyu minsan iling kareisek te behas te mustasa, egpakasuhu kew te seini ne bubungan, ‘Halin ka diye!’ wey eggalin iya seini wey ware minsan nekey ne kene niyu egkeyimu!”†

*Ka peglalag e man-e ni Hisus te kamatayen din
(Mar. 9:30-32; Luk. 9:43b-45)*

²² Due timpu ne nanlibulung ka me hibateen ni Hisus diye te Galiliya. Ne dutu, migkahiyen e man-e sikandan ni Hisus, “Mahaan e eg-akali ka Anak te Etew wey igbehey diye te me etew

²³ ne eggimatey kandin, piru egkeuyag sikandin te igkatelu ne aldew.” Ne puun dutu, nalaggew e amana ka me hibateen din.

Ka pegbayad te buhis para te timplu

17:20-21 Mat 21:21; Mar 11:23; 1Kur 13:2. † **17:20-21** Due me Kasulatan ne miglagkes te birsikulu 21 piru ware seini diye te malehet ne migpuunan. Intimul naan de seini ne miggenendue: Piru seini ne klasi ne busew kene niyu egkaalew ke kene kew eg-ampu wey egpuasa.

²⁴ Te pegginguma enni Hisus diye te Kapir-naum, migparani diye te ki Pidru ka me talagsukut te buhis para te timplu wey mig-inse kandin, “Egbayad naan ded te buhis para te timplu ka talagpanulu niyu?”

²⁵ Migtabak si Pidru, “Ew red.”

Te pegseled ni Pidru diye te baley, migpewuna mig-inse si Hisus kandin ne migkahi, “Simun, nekey-a te keykew ne suman-suman, hentew-a ka egpabayaren te me Hari kayi te inged te buhis wey te duma pad ne bayaranan? Ka me mahinged naa wey ke me lapu?”

²⁶ Ne migtabak si Pidru, “Ka me lapu.”

Migkahiyen ni Hisus sikandin, “Ke iling ma rue, kene ne keilangan ne egpabayaren ka me mahinged.

²⁷ Piru ke kene ki egbayad, kema ke egkatame-neng sikandan kanta. Purisu hendiye ka te lanew wey pamunuwit ka. Bekaa nu naa ka be-be te anayan ne ngalap ne egkeutel nu wey egkakita nu diye ka seleppi ne eleg ne igbayad te buhis ta te daruwa. Kua nu naa seeye wey ibayad nud e.”

18

Hentew ka amana ne labew

(Mar. 9:33-37; Luk. 9:46-48; Luk. 17:1-2)

¹ Te seeye ne timpu migparani diye te ki Hisus ka me hibateen din wey mig-inse, “Hentew-a ka labew diye te Migharian te Manama?”

² Ne mig-umew si Hisus te bate wey impasasindeg din diye te taliware dan

³ te migkahi, “Egnangenan ku sikaniyu te malehet: kene kew egpakaseled te Migharian te Manama ke kene kew egbalew-balew wey ke kene kew egpekeiling te me bate.

⁴ Purisu ka minsan hentew ne egpariralem eyew egpekeiling te seini ne bate, sikandin ka labew diye te Migharian te Manama.

⁵ Ne ka minsan hentew ne egdawat te iling kayi ne bate tenged su mig-ikul rin keddi, egdawat degma keddiey.

⁶ “Ka minsan hentew ne egpuunan ne egpakasale ka sabeka te seini ne me bate ne migpal-intutuu wey migsalig keddi, meupiya pad ke eggiketan ka lieg din te dakel ne batu ne galingan wey igdegpak diye te pused te dahat.

⁷ Mekeyid-u-hid-u ka me etew kayi te ampew te tane su layun de eggingumei te me pegtintal. Duen iya me pegtintal ne egginguma, piru mekeyid-u-hid-u ka etew ne iyan egpuunan te pegtintal.

⁸ “Emun ke iyan egpuunan ka belad nu wey ke paa nu naa ne egpakasale ka, tempuha nu sika wey iregpak nu. Meupiya pad ke egseled ka diye te langit ne napungku wey ke nabalbalangan ka lawa nu du te due me belad nu wey me paa nu ne igdegpak diye te hapuy ne kene egkeebukan.

⁹ Ne emun ke iyan egpuunan ka mata nu ne egpakasale ka, lekata nu sika wey iregpak nu. Meupiya pad ke egseled ka diye te langit ne sabeka re ka mata du te daruwa ka mata nu ne igdegpak de diye te linew ne hapuy.

Ka panunggilingan meyitenged te natarin ne karniru
(Luk. 15:3-7)

10-11 “Tanud-tanud kew ne kene kew egpakadeeg-deeg te minsan sabeka re te seini ne me bate. Su egnangenan ku sikaniyu te ka me panalihan dan diye layun te tangkaan te Amey ku ne diye te langit.*

12 “Nekey-a te suman-suman niyu ke due etew ne due mahatus (100) ne karniru rin ne natarinan te sabeka? Kene din naa eg-engkeran diye te bubungan ka siyam ne pulu wey siyam (99) eyew te pegpammitew te seeye se natarin? Eg-engkeran din iya.

13 Ne emun ke egkakita rin e seeye, egnangenan ku sikaniyu te malehet: egkahale iya sikandin. Amana rin pad igkahale sika du te seeye se siyam ne pulu wey siyam (99) ne ware natarin.

14 Ne iling naan ded degma rue, ka Amey niyu ne diye te langit kene egkeupian ne egkatarinan te minsan sabeka re te seini ne me bate.

Ka suled nu ne nakasale keykew

15 “Emun ke egpakasale keykew ka suled nu, hendiyei nu sikandin wey nangenin nu te sale din. Piru himuwa nu sika te sikaniyu re se daruwa. Ne emun ke egpamineg sikandin keykew, egpekeg-uli ded ka meupiya ne geyinawa niyu.

---

* **18:10-11** Due me sinulat ne inlagkes ka birsikulu 11 piru ware seini diye te malehet ne migpuunan. Intimul naan de seini ne miggenendue: Su miggendini ka Anak te etew eyew te pegluwas te seeye se nenatarin. **18:15** Luk 17:3.

16 Piru ke kene sikandin egpammineg keykew, duruma ka te sabeka wey ke daruwa naa ne etew su eyew ka langun ne eglalahren nu egkapamalehetan te daruwa wey ke tatelu ne etew.

17 Piru ke kene iya sikandin egpammineg kandan, ipangguhud nud e sika diye te punduk te migmalintutuu. Ne emun ke kene pad iya man-e sikandin egpammineg kandan, isipa nu naan de sikandin ne sabeka ne etew ne ware migpalintutuu te Manama wey ke talagsukut naa te buhis.

Ka ingkene wey ka intuhut

18 “Egnangenan ku sikaniyu te malehet: ka minsan nekey ne ingkene niyu kayi te ampew te tane, ingkene degma diye te langit. Ne ka minsan nekey ne intuhut niyu kayi te ampew te tane, intuhut degma diye te langit.

19 “Egnangenan ku man-e sikaniyu te malehet: emun ke due daruwa kaniyu kayi te ampew te tane ne egpekeg-uyun ne egbuyu te minsan nekey, eggimuwen iya sika te Amey ku ne diye te langit.

20 Su emun ke hendei ka daruwa wey ke tatelu ne eglibulung tenged keddiey, † diya a degma te taliware dan.”

Ka panunggilangan meyitenged te suluhuanen ne ware migpasaylu

21 Nataman, migparani si Pidru diye te ki Hisus wey mig-inse, “Magbebaye, ke layun de egpakasale kayi te keddiey ka suled ku, kapapila ku naa sikandin egpasayluwa? Kapapitu?”

18:16 Diy 19:15.   **18:18** Mat 16:19; Huw 20:23.   † **18:20** Te Grigu: te ngaran ku.   **18:21** Luk 17:3-4.

22 Ne migtabak si Hisus, “Kene ne kapapitu re, ke kene, pitu ne pulu wey pitu (77) ne lupi.

23 “Sikan naa, ka Peghari te Manama egpekeiling te pangguhuren meytenged te Hari ne egkeupian ne eggusey te me suluhuanen din ne due me utang.

24 Te migbunsud e sikandin ka eggusey, due etew ne in-uyan diye te kandin ne nekeutang te minilyun ne seleppi.

25 Tened te kene sikandin egpakabayad, migsuhu ka Hari ne igbelegye e ka etew duma te asawa rin wey me anak din wey ka langun ne diye te kandin eyew egpakabayad sikandin te utang din.

26 Ne dutu, migpanimbuel e ka suluhuanen diye te tangkaan te Hari wey migpeyid-u-hid-u ne migkahi, ‘Hari, kene e re ubag nikeykew dalaseka su egbayaran ku re sikeykew te langun!’

27 Neyid-u ka Hari te seeye ne suluhuanen, purisu imbalahad din e ka utang din wey impeyipaneu e.

28 “Piru te peggipaneu e te sika ne suluhuanen, nasinug-ung din ka duma rin ne suluhuanen ne nekeutang kandin te pila re ne libu. Inggansing din seeye se etew wey impeleng din te migkahi, ‘Bayari ad e nikeykew te utang nu!’

29 Migpanimbuel ka duma rin ne suluhuanen wey migpeyid-u-hid-u kandin ne migkahi, ‘Kena a ubag nikeykew dalaseka su egbayaran ke re!’

30 Piru ware sikandin nabennali wey miggipaneu e. Ne nasi din ipaprisu ka etew taman te egkabayaran ka utang din.

³¹ Te pegkakita dutu te duma ne me suluhuanen, amana sikandan nalaggew. Seeye naa, nangendiye sikandan te Hari ka migsumbung kandin te neyitabu.

³² Purisu impeumew te Hari seeye se suluhuanen wey migkahiyen, ‘Amana ka ne mareet ne suluhuanen! Imbalahad kud e ka langun ne utang nu tenged su migpeyid-u-hid-u ka keddiey.

³³ Ne mania te ware ka neyid-u te duma nu ne nekeutang keykew iling te pegkeyid-u ku keykew?’

³⁴ Amana nabelu ka Hari kandin, seeye naa impaprisu rin e ka suluhuanen eyew egbaybayan taman te egkabayaran din degma ka langun ne utang din.”

³⁵ Ne migkahi si Hisus, “Iling naan ded degma ka eggimuwen diye te kaniyu te Amey ku ne diye te langit ke kene niyu egpasayluwen ne egpuun te me pusung niyu ka me duma niyu.”

19

Ka pegpanulu meyitenged te pegpeengkerey te alunggun

(Mar. 10:1-12)

¹ Pegkapenga ni Hisus te miglalag te seeye ne me panunggilingan, mig-awe e sikandin diye te Galiliya wey miggendiyad e te inged ne sakup te Hudiya ne deyipag te Hurdan.

² Ne amana ne susuluhi ka me etew ne migsinundul kandin, wey impamawian din sikandan diye.

³ Due nangendiye te ki Hisus ne me Parisiyu eyew te peg-eleg-eleg kandin ne mig-inse, “Intuhut naan ded te Balaud ta ne egpakig-engked ka lukes te asawa rin te minsan nekey ne egpuunan?”

⁴ Ne migtabak si Hisus, “Ware kew bes nakasabut te imbasa niyu diye te Kasulatan ne puun pad te an-anayan innimu e sikandan te Manama ne lukes wey malitan?”

⁵ Ne migkahi pad man-e ka Manama, ‘Sika ka egpuunan ne eg-engked e ka lukes te amey wey iney rin wey egsabeke e diye te asawa rin. Ne sikandan se daruwa, egkeyimu e ne sabeka.’

⁶ Sikan naa, kenad e ne daruwa sikandan, ke kene, sabeka naan de. Purisu kene egkaayun ne egpeg-engkeren te etew ka insabeke e te Manama.”

⁷ Mig-inse e man-e ka me Parisiyu, “Piru mania te migsuhu si Muwisis ne egpabehayen ka lukes diye te asawa rin te surat te pegpakig-engked, ne eyew egpekeengked e sikandin?”

⁸ Ne intabak ni Hisus sikandan, “Intuhutan kew ni Muwisis ne egpakig-engked te me asawa niyu tenged su makehal ka me ulu niyu. Piru kene ne iling due puun pad te an-anayan.

⁹ Egnangenan ku sikaniyu, ne ka minsan henteu ne egpakig-engked te asawa rin ne malitan ne ware nakasale kandin, egpakapanlibug e sikandin ke egbalew-balew eg-asawa.”*

19:4 Hin 1:27; 5:2.   **19:5** Hin 2:24.   **19:7** Diy 24:1-4; Mat 5:31.

19:9 Mat 5:32; 1Kur 7:10-11.   * **19:9** Due duma ne me sinulat ne miglagkes kayi piru ware seini diye te malehet ne migpuunan. Intumul naan de seini ne miggenendue: ka lukes ne eg-asawa te malitan ne in-engkeran e, egpakapanlibug e.

¹⁰ Ne migkahi ka me hibateen din diye te kandin, “Ke iling ma due ka egkeula-ula te alunggun, meupiya pad ke kenad e eg-asawa.”

¹¹ Piru migkahiyan ni Hisus sikandan, “Kene ne langun ne etew ne egpakarawat te seini ne lalahen, ke kene, seeye de se me etew ne imbulihan te Manama kayi.

¹² Masulug ka egpuunan ne due me lukes ne kene eg-asawa: ka дума, kene eg-asawa puun su neetew sikandan ne kene iya egpakaanak; ka дума, kene eg-asawa puun su migpakepun sikandan; ne ka дума, egkeupian ne kene eg-asawa su eyew egkasabeka ka suman-suman dan meyitenged te Peghari te Manama. Seeye se egpakarawat kayi, egparawaten.”

*Ka pegpanalangin ni Hisus te me bate
(Mar. 10:13-16; Luk. 18:15-17)*

¹³ Nataman, due me bate ne in-uuyan diye te ki Hisus eyew egpatel-eban te belad din wey eyew egpaampuan kandin. Piru insaparan sikandan te me hibateen ni Hisus.

¹⁴ Ne migkahi si Hisus, “Balahara niyu re due ka me bate ne egparani keddi wey kene niyu sikanandan sapari, su nasakup te Migharian te Manama ka me bate ne iling kayi.”

¹⁵ Pegkapenga ni Hisus te pegtel-eb kandan te belad din, mig-awe e sikandin.

*Ka meyaman ne etew
(Mar. 10:17-31; Luk. 18:18-30)*

¹⁶ Due kanakan ne migparani ki Hisus wey mig-inse, “Talagpanulu, nekey-a ka meupiya ne

eggimuwen ku eyew egkarawat ku ka umul ne ware egtamanan?”

17 Ne migtabak si Hisus, “Mania te mig-inse ka keddi ke nekey ka meupiya? Sabeka re ka meupiya, ka Manama re. Piru ke egkeupian ka ne egpakarawat te umul ne ware egtamanan, keilangan ne egtumanen nu ka me suhu te Manama.”

18 Mig-inse ka kanakan, “Hendei rutu?”

Ne migtabak si Hisus, “Kene ka himatey, kene ka panlibug, kene ka panakew, wey kene ka pamalehet te ubat.

19 Tahura nu ka amey wey iney nu, wey geyinawei nu ka duma nu iling te peggeyinawa nu te pegkeetew nu.”

20 Migtabak ka kanakan, “Intantanuran kud sika langun. Na, nekey naan pad ka duma ne eggimuwen ku?”

21 Ne migkahiyen ni Hisus sikandin, “Emun ke egkeupian ka iya ne likes diye te tangkaan te Manama, ibelegye nu ka me karatuan nu, ne ka halin ipamehey nu diye te egkengaayu-ayu, eyew due karatuan nu diye te langit. Ne egkataman, libed ka kayi wey ikul ka keddi.”

22 Te pegkarineg dutu te kanakan, miggipanew e sikandin ne miglungku tenged su dakel ka karatuan din.

23 Sikan naa, migkahiyen ni Hisus ka me hiba-teen din, “Egnangenan ku sikaniyu te malehet: malised te meyaman ka pegseled diye te Migharian te Manama!

19:18 Iks 20:13; Diy 5:17; Iks 20:14; Diy 5:18; Iks 20:15; Diy 5:19; Iks 20:16; Diy 5:20.   19:19 Iks 20:12; Diy 5:16; Lib 19:18.

24 Egnangenan ku man-e sikaniyu te malemu pad ka pegserep te ayam ne kamilyu diye te lungag te simat du te pegseled te meyaman diye te Migharian te Manama.”

25 Te pegkarineg te me hibateen dutu, amana sikandan neinu-inu wey mig-inse, “Ke iling ma rue, hentew bes naan de ka egkaluwas?”

26 Ne migtengteng si Hisus diye te kandan wey migkahi, “Kene egkeyimu seini te etew, piru egkeyimu te Manama ka langun.”

27 Ne migkahi si Pidru, “Na, sikanami seini, mig-engkeran ney e ka langun eyew te peg-ikul keykew. Nekey naa ka egkakuwa ney rue?”

28 Migkahiyan ni Hisus sikandan, “Egnangenan ku sikaniyu te malehet: ke egkabalbalawan e seini se kalibutan, egpinnuu ka Anak te Eteu diye te amana ne mateles ne trunu rin. Ne sikaniyu se mig-ikul keddi, egpakapinnuu degma diye te sapulu wey daruwa (12) ne trunu eyew te peggukum te sapulu wey daruwa (12) ne tribu te Israil.

29 Ne ka minsan hentew ne eg-engked te baley rin, me suled din, me atebey, amey wey iney rin, me anak din wey katantanaan din tenged te peg-ikul rin keddiey, egpakarawat te mahatus (100) ne lupi te seeye se neengkeran din, wey egbehayan pad sikandin te umul ne ware egtamanan.

30 Piru masulug ka mabantug ne kenad egmabantug, wey masulug ka kene ne mabantug ne egmabantug e.”

20

Ka panunggilingan meyitenged te me talagbasuk te parasan

¹ Migkahiyani ni Hisus sikandan, “Ka Peghari te Manama egpekeiling te pangguhuren meyitenged te kamuney te parasan ne migselem-selem migpammitew te egpatrabahuwen din diye te kamet din.

² Due pila ne me etew ne nakita rin wey migpasabutew sikandan ne egbayaran din ka tagse sabeka te sabeka ne dinaryu.* Pegkapenga, insuhu din e sikandan diye te kamet din eyew egpatrabahuwen e.

³ Hengkayi te me alas nuwibi e te maselem, † miggendiyad e man-e sikandin te palingki wey due me etew ne nakita rin diye ne egmanasindeg de ne ware eggimuwen,

⁴ wey migkahiyani din sikandan, ‘Sikaniyu degma, hendiye kew te kamet ku wey egbayaran ku sikaniyu te eleg ne bayad.’

⁵ Ne nangendiyad e ka me etew. Nataman, miggipanew e man-e sikandin te me meudtu ka egpammitew te me etew wey iling ded ka innimu rin te me alas tris e te maapun.‡

⁶ Te me alas singku e te maapun, § miggipanew e man-e sikandin wey due me etew ne nakita rin ne migmanasindeg de. Ne migkahiyani din sikandan,

---

* **20:2** Ka sabeka ne dinaryu, eleg ne igbayad te senge kaaldew ne pegbasuk te etew. (Egkakita degma diye te 20:9-10,13.) † **20:3** Te Grigu: igkatelu ne uras. ‡ **20:5** Te Grigu: meudtu, igkeen-em ne uras; alas tris te maapun, igkasiyam ne uras. § **20:6** Te Grigu: igkasapulu wey sabeka (11) ne uras.

‘Mania te iyan niyu re egpulungan ka egmanasin-deg ne ware eggimuwen te egkaapunan?’

⁷ Ne migtabak sikandan, ‘Uya su ware ma egpa-trabahu kanami.’ Ne migkahiyen din sikandan, ‘Hendiye kew degma te kamet ku wey trabahu kew diye.’

⁸ “Hengkayi te egkasagkup e, migkahiyen e te kamuney te parasan ka sinalihan din, ‘Umawa nud ka me trabahanti wey pamayari nud e. Hun-eyi nu seeye se namewuri wey mewuriya nud seeye se nekewun-a.’

⁹ Ne seeye se me etew ne alas singku e te maa-pun* nakatrabahu, impamayaran ded sikandan te tigsabeka ne dinaryu.

¹⁰ Hengkayi se egbayaran e degma seeye se nekewun-a ne migtrabahu, isip dan ne dakel-rakel ka egkarawat dan, kunaleg te tigsabeka red degma ne dinaryu ka tagse sabeka kandan.

¹¹ Te pegdawat dan dutu, migsagsahukul sikan-dan diye te kamuney

¹² ne migkahi, ‘Senge uras de ka pegtrabahu te seini se namewuri ne me etew, ne impeiling nu ka bayad dan kanami te miglarey te aldew wey napangkag te meinit ka migbasuk!’

¹³ Piru intabak te kamuney ka sabeka kandan ne migkahi, ‘Suled, ware ku limbungi sikeykew; migpasabutey ki ne egpabayad ka te sabeka ne dinaryu.

¹⁴ Dawata nu ka bayad nu wey uli kad. Su ked-diey ne igkeupii ne egbayaran ku ka namewuri te iling te imbayad ku keykew.

20:8 Lib 19:13; Diy 24:15.

* **20:9** Te Grigu: igkasapulu wey sabeka (11) ne uras.

¹⁵ Ware naa katenged ku ke nekey ka igkeupii ku ne eggimuwen te seleppi ku? Wey ke neimma ke re su matumpis a nahud?”

¹⁶ Ne migkahi si Hisus, “Purisu ka egkamewuri nasi egpekewun-a, wey ka egpekewun-a nasi egkamewuri.”

Igkatelu e ne timpu ne inlalag ni Hisus ka kamatayen din

(Mar. 10:32-34; Luk. 18:31-34)

¹⁷ Peggendiye enni Hisus te Hirusalim, impasuwey rin ka sapulu wey daruwa (12) ne hibateen din puun te me etew. Ne migkahiyen din sikan-dan te diyad e te deralanen,

¹⁸ “Pammineg kew! Diye ki kuntee egpabulus te Hirusalim, ne ka Anak te Etew igbehey e diye te me pangulu te me talagpanubad wey te me talagpanulu te Balaud te Manama wey eggukuman dan e sikandin te kamatayen.

¹⁹ Ne igpeendiye dan e man-e sikandin te kene ne me Hudiyu eyew eglemetan, eglampesan, wey iglansang te krus. Piru egkeuyag sikandin te igkatelu ne aldew.”

Ka egbuyuen te sabeka ne iney

(Mar. 10:35-45)

²⁰ Nataman, miggendiye te ki Hisus ka asawa ni Sibidiyu duma te me anak din ne me lukes. Migpanimbuel sikandin su due egbuyuen diye te ki Hisus.

²¹ Ne mig-inse si Hisus diye te kandin, “Nekey-a ka igkeupii nu?”

Migkahi ka malitan, “Emun ke eghari kad e, tuhuti nu ubag ne egpakapinnuu ka sabeka ne anak ku diye te igkakawanan† nu wey ka sabeka diye te igkahibang nu.”

²² Piru migtabak si Hisus, “Ware kew nakaneng-neng ke nekey ka egbuyuen niyu. Egpekeinum kew naan ded te ubab te peg-antus ne mahaan kud e eg-inuma?

Ne migtabak sikandan, “Uya, egpekeinum key red.”

²³ Migkahiyen sikandan ni Hisus, “Uya, malehet ne egpekeinum kew red te ubab ku te peg-antus, piru ka meytenged te egpapinnuwen diye te igkakawanan ku wey diye te igkahibang ku, ware katenged ku due, su duen e intahahe te Amey ku ne egpapinnuwen due.”

²⁴ Te pegkarineg dutu te sapulu ne me hibateen, nabelu e sikandan te duma ran ne talaari.

²⁵ Purisu impeparani sikandan ni Hisus wey migkahiyen, “Nakanengneng kew e te ka me pangulu te me etew ne kene ne me Hudiyu, impeuteng dan iya ka geem dan te pegmandu diye te me sakup dan. Ne seeye degma se dakel se katung-danan, igpapitew ran iya ka katenged dan diye te kandan.

²⁶ Piru kene niyu sika himuwa. Su ka minsan hentew due te kaniyu ne egkeupian ne egmabantug, keilangan ne egpeyimu sikandin ne suluhua-nen niyu.

---

† **20:21** Sumale te tuluuwan te me Hudiyu, ka talahuren de ne etew ka egpakapinnuu diye te igkakawanan te mabantug ne etew.

20:25 Luk 22:25-26. **20:26** Mat 23:11; Mar 9:35; Luk 22:26.

27 Ne ka minsan hentew ne egkeupian ne egkey-
imu ne labew kaniyu, keilangan ne egpeuripen
kaniyu.

28 Ne iling naan ded degma ka Anak te Etew;
ware miggendini sikandin eyew egpamakayen, ke
kene, eyew egpamakey wey egpeyimatey eyew te
peglekat te masulug ne etew puun te me sale dan.”

*Imbawian ni Hisus ka daruwa ne butud
(Mar. 10:46-52; Luk. 18:35-43)*

29 Ne hengkayi te eglihawang e sikandan diye
te Hiriku, due susuluhi ne etew ne migsinundul
kandin.

30 Ne due daruwa ne etew ne butud ne nam-
inpinnuu diye te ilis te dalan. Te pegkarineg
dan ne eglihad si Hisus, migpanguleyi sikandan
ne migkahi, “Magbebaye, kabuhalan ni Dabid,
ikeyid-u key nikeykew!”

31 Piru insaparan sikandan te me etew ne
egpeen-enengen e, piru nanasnasian de iya sikan-
dan ka migbalbalukan ne migkahi, “Magbebaye,
kabuhalan ni Dabid, ikeyid-u key nikeykew!”

32 Ne migsanggal si Hisus wey in-umew rin
sikandan te migkahi, “Nekey-a ka igkeupii niyu ne
eggimuwen ku kaniyu?”

33 Ne migtabak sikandan, “Magbebaye, egkeu-
pian key ne egpakakita!”

34 Neyid-u si Hisus kandan purisu insamsam
din ka mata ran, wey due-rue ne egpakakite e
sikandan. Nataman, migsinundul e sikandan ki
Hisus.

21

Ka meupiya ne pegginguma ni Hisus diye te Hirusalim

(Mar. 11:1-11; Luk. 19:28-40; Huw. 12:12-19)

¹ Te egpakarani-rani e sikandan te Hirusalim, egpalinggumaan e sikandan te Bitpahi ne diye te Bubungan te Ulibu. Ne dutu, impewun-e e ni Hisus ka daruwa te me hibateen din

² wey migpanagtahaan te migkahi, “Hendiye kew seeye te kewun-aan ne bariyu, ne due-rue ne due egkakita niyu ne talanati ne asnu ne inniket diye. Hekari niyu naa seeye wey uyana niyu kayi te keddi.

³ Ne emun ke due eg-inse kaniyu, kahii niyu re, ‘Ingkeilangan seini te Magbebaye,’ ne due-rue ne igpeuyan din sika kaniyu.”

⁴ Neyitabu seini eyew egkatuman ka ingkahi te prupita ne miggenendue,

⁵ “Pangguhuri niyu ka matig-Hirusalim, * ‘Eggendue te kaniyu ka Hari niyu.

Mapariralemen sikandin ne eg-untud te asnu, minsan nati te asnu.’ ”

⁶ Nataman, nangipanew e ka me hibateen din wey intuman dan ka insuhu ni Hisus.

⁷ Ne in-uyan dan e ka talanati ne asnu diye te ki Hisus, wey innagpiyan dan te me kumbale dan, wey mig-untud e si Hisus.

⁸ Ne due masulug ne etew ne nambebelat te me kumbale dan diye te dalan, wey ka duma nanempug te me sugpang te kayu wey intalagtag dan diye te dalan.

21:5 Sak 9:9. * **21:5** Te Grigu: anak te Siyun.

⁹ Ne migmanguleyi seeye se masulug ne me etew ne nangun-a wey naninundul ki Hisus ne migkahi, “Egdayanen ka kabuhalan ni Dabid! Egpanalanginan sikandin se impeendini te Magbebaye ne Manama kanta! Egdayanen ka Manama ne diye te dibabew te langit!”

¹⁰ Te pegseled ni Hisus diye te siyudad te Hirusalim, newukag ka langun ne etew diye wey migkahi, “Hentew-a seini?”

¹¹ Ne migkahi sikandan, “Sikandin iya si Hisus, ka prupita ne matig-Nasarit ne sakup te Galiliya.”

Miggendiye si Hisus te timplu

(Mar. 11:15-19; Luk. 19:45-48; Huw. 2:13-22)

¹² Nataman, migseled e si Hisus diye te timplu wey indeldel rin ka langun ne egmanitinda wey ka egmambebeli diye te timplu. Ne impamalintuad din ka me lamisa te egmanaliyu te seleppi, wey ka me pinnuuwan te egmameligye te me seleppati.

¹³ Ne migkahiyen ni Hisus sikandan, “Nasulat e diye te Kasulatan, ‘Ka baley ku egngaranan te baley ne ampuanan’; piru innimu niyud e seini ne helesanan te me takawen!”

¹⁴ Nataman, due butud wey pungku ne migparani kandin diye te timplu wey impamawian din sikandan.

¹⁵ Piru nabelu ka me pangulu te me talagpanubad wey ka me talagpanulu te Balaud te Manama te pegkakita ran te kein-inuwan ne innimu ni Hisus, wey te pegkarineg dan te me bate

diye te timplu ne egmanguleyi ne eggenendue, “Egdayanen ka kabuhalan ni Dabid!”

¹⁶ Ne migkahiyen dan si Hisus, “Narineg nu ke nekey ka ingkahi ran?”

Ne migtabak si Hisus, “Uya, narineg ku. Ware kew bes nakasabut te imbasa niyu diye te Kasulatan ne miggenendue, ‘Impanulu nu te pegsaye keykew ka me bate wey ka egsusu pad ne me bate?’”

¹⁷ Nataman, mig-engkeran e sikandan ni Hisus wey miglihawang e te siyudad ne migpeendiyad e sikandin te Bitanya wey diyad e miggirehe.

Indilus ni Hisus ka kayu ne iggira

(Mar. 11:12-14, 20-24)

¹⁸ Pegkapawe, te miglibed e si Hisus diye te Hirusalim, miggutasan e sikandin.

¹⁹ Ne due nakita rin ne kayu ne iggira diye te ilis te dalan. Indugpu din seeye piru ware nakita rin ne behas su neelin de ne dewun. Ne migkahiyen din ka kayu, “Kene kad e egpakabebahas pad.” Te sikan de, nahangu e ka kayu.

²⁰ Te pegkakita dutu te me hibateen din, neinu-inu sikandan wey mig-inse, “Mania te due-rue ne nahangu ka kayu?”

²¹ Ne migtabak si Hisus kandan, “Egnangenan ku sikaniyu te malehet: emun ke due pegpalintu-tuu niyu wey kene kew egduwa-ruwa, egpekey-imu kew iling te innimu ku te sika ne kayu. Ne kene ne sikan de, ke kene, egpakasuhu kew degma te seini ne bubungan, ‘Keenat ka wey pakaregpak ka diye te dahat’, wey egkeyitabu iya seini.

²² Egkarawat niyu ka minsan nekey ne eg-buyuen niyu te Manama ke due pegpalintutuu niyu.”

*Ka peggubabe te katenged ni Hisus
(Mar. 11:27-33; Luk. 20:1-8)*

²³ Nataman, miglibed e man-e si Hisus migseled diye te timplu. Te sasangan pad sikandin ka migpanulu, due migparani kandin ne me pangulu te me talagpanubad wey ka me igbuyag te me Hudiyu wey mig-inse, “Nekey ka katenged nu te peggimu kayi? Hentew-a ka migbehey keykew te sika ne katenged?”

²⁴ Ne migtabak si Hisus, “Due degma inse ku kaniyu, ne emun ke egkatabak niyu seini, egnangenan ku degma sikaniyu ke nekey ka katenged ku te peggimu kayi.

²⁵ Hendei migpuun ka katenged ni Huwan te pegpamewutismu? Diye naa te Manama wey ke diye te me etew?”

Ne migpalalahey sikandan ne migkahi, “Emun ke egkahi ki, ‘Diye migpuun te Manama,’ kema ke egkahian ki nikandin, ‘Na, mania te ware kew migpalintutuu ki Huwan?’

²⁶ Piru ke egkahi ki, ‘Diye migpuun te me etew,’ egkaaldeki te me etew kema ke nekey ka eggimuwen kanta su migpalintutuu sikandan ne prupita si Huwan.”

²⁷ Purisu migtabak sikandan, “Ware key nakanengneng.”

Ne migkahian degma sikandan ni Hisus, “Ke iling ma rue, kene ku degma egnangenan sikaniyu ke nekey ka katenged ku te peggimu kayi.”

Ka panunggilingan meyitenged te tahasuled

²⁸ Ne migkahi e man-e si Hisus, “Nekey-a te suman-suman niyu? Due etew ne daruwa se anak ne me lukes. Miggendiyaan din ka panganey ne anak din wey migkahiyen, ‘Tatu, trabahu ke pa kuntee diye te parasan.’

²⁹ Ne migtabak sikandin, ‘Kena a egtrabahu!’ Piru ware de nalingen-ngen, nabalbalawan e ka suman-suman din wey miggendiyad e sikandin te kamet.

³⁰ Nataman, miggendiyaan e degma te amey ka hari ne anak din wey iling ded ka ingkahi rin. Ne migtabak ka anak, ‘Uya ame, eggendiya a,’ piru ware sikandin miggendiyen.

³¹ Na, hendei kayi te daruwa ka migtuman te igkeupii te amey ran?”

Ne migtabak sikandan, “Seeye se panganey.”

Migkahiyen ni Hisus sikandan, “Egnanganan ku sikaniyu te malehet: egpekewun-a pad kaniyu egpakaseled te Migharian te Manama ka me talagsukut te buhis wey ka me malitan ne egpamelegye te me lawa ran.

³² Su miggendini te kaniyu si Huwan ne Talagbewutismu wey migpanulu kaniyu te matareng ne peg-ugpe, ne ware kew migpalintutuu kandin. Piru migpalintutuu mule kandin ka me talagsukut te buhis wey ka me malitan ne egpamelegye te me lawa ran. Ne minsan nakakita kew e dutu, ware kew en iya mig-inniyug te me sale niyu wey migpalintutuu kandin.”

*Ka panunggilingan meyitenged te me talag-
tanggung te parasan*

(Mar. 12:1-12; Luk. 20:9-19)

³³ Migkahi si Hisus, “Pamineha niyu seini se panunggilingan. Due sabeka ne etew ne due tane ne impamulaan din te me prutas ne egn-garanan te paras wey inlingut din te alad. Ne miglulungag man-e sikandin eyew egluyangan te behas te paras wey migbebailey man-e sikandin te matikang ne bakalag ne eg-ugpaan te talagta-meng. Pegkapenga dutu, impatanggung rin e te me talagbasuk ka parasan wey miglapu e sikandin diye te mariyu ne inged.

³⁴ Te timpu e te pegpamupu te behas, im-peendiye din ka me uripen din diye te me talag-tanggung eyew egpakuen te kandin ne baad.

³⁵ Piru impandakep te me talagtanggung ka me uripen din. Ka sabeka ne uripen, inlelampesan dan, ka dangeb inderegpak dan te batu, wey ka igkatelu innimatayan dan.

³⁶ Ne migsuhu e man-e ka kamuney te lein ne me uripen din, ne masulug pad du te nekewun-a. Piru iling ded ka innimu te me talagtanggung diye te kandan.

³⁷ Te katammanan, impeendiye din e ka anak din ne lukes te migkahi, ‘Egtahuren dan iya sikandin.’

³⁸ Piru te pegkakita te me talagtanggung te anak te kamuney, migpalalahey e sikandan, ‘Sikan e ka anak te kamuney te parasan ne iyan egpakaka-muney kayi. Kuwa kid e su eggimatayan ta sikandin eyew sikante e ka egpakakamuney kayi.’

³⁹ Purisu indakep dan e sikandin wey inggehanuy ran e diye te lihawangan te parasan wey innimatayan dan e.”

⁴⁰ Ne mig-inse si Hisus kandan, “Nekey-a ka eggimuwen te kamuney te parasan diye te me talagtanggu ke eglibed sikandin?”

⁴¹ Migtabak sikandan kandin, “Egguleen din iya te egpangimatey seeye se mareet ne me talagtanggu wey egkataman, egpatamengan din e man-e te lein ne egpakabehey kandin te baad te tagse tigpamupu te behas.”

⁴² Ne migkahiyen ni Hisus sikandan, “Ware kew bes nakasabut te imbasa niyu diye te Kasulatan ne eggenendue,

‘Ka batu ne insamsamilian te me talagbebaley,
nasi neyimu ne batu ne pabunsuran.

Himu seini te Magbebaye ne Manama,
wey igkeinu-inu ta seini?’”

⁴³ Ne migkahi pad man-e si Hisus, “Purisu egnangenan ku sikaniyu te kene kew e egkasakup te Migharian te Manama, wey iyan e egkasakup seeye se me etew ne egbebehas te meupiya.

⁴⁴ Ne ka minsan hentew ne egkeulug ne egdeeg te seeye ne batu, egkallepuan, piru ka egkeuluhan te seeye ne batu, egkallupet iya.†”

⁴⁵ Te pegkarineg te me pangulu te me talagpanubad wey te me Parisiyu te panunggilingan ni Hisus, nasabut dan e ne sikandan ka igpasabut din.

21:42 Sal 118:22-23. † **21:44** Kene ne klaru seini ne birsikulu ke nalagkes naa iya diye te malehet ne migpuunan.

⁴⁶ Egdatepen e perem si Hisus te me pangulu te me Hudiyu, piru naaldekan sikandan te me etew su in-ila ran si Hisus ne sabeka ne prupita.

22

Ka panunggilingan meytenged te sahakeen te kasal

(Luk. 14:15-24)

¹ Nataman, mig-abey e man-e migpangguhud si Hisus diye te me etew pinaahi te me panunggilingan ne migkahi,

² “Ka Peghari te Manama egpekeiling te pangguhuren meytenged te Hari ne mig-andam te sahakeen para te kasal te anak din ne lukes.

³ Ne impeyipanew e nikandin ka me suluhuanen din eyew egpaangayen te seeye se impanginggat din te sahakeen te kasal, piru migbalibad ka me etew.

⁴ Nataman, migpeyipanew e man-e sikandin te lein ne me suluhuanen din wey migkahian, ‘Nan- geni niyu seeye se impanginggat ku te naandam e ka egkakeen su neyimatayan kud e ka me baka wey ka me nati ne impalambeg ku, wey naandam e ka langun, sikan naa peendiniya niyud e sikandan!’

⁵ Piru ware sikandan miglinga-linga wey nasi de iya nangipanew. Ka sabeka miggendiye te kamet din, ne ka dangeb miggendiye te egpanelepianan din.

⁶ Ne ka duma, impandakep dan ka me suluhuanen, impeyilawan wey impangimatayan dan.

⁷ “Purisu nabelu ka Hari wey impeendiye din e ka me sundalu rin eyew egpeyimatayan seeye se

me mangngimatey wey egpasilaban ka me siyudad dan.

⁸ Ne migkahiyen din ka me suluhuanen din, ‘Naandam e ka sahakeen te kasal, piru kene ne likes ne eggendini seeye se impanginggat ku.

⁹ Purisu hendiye kew te me bebalakan te me dalan wey hinggata niyu te sahakeen te kasal ka minsan hentew ne egkakita niyu diye.’

¹⁰ Ne nangendiyad e seeye se me suluhuanen diye te me deralanen wey impanginggat dan ka langun ne nakita ran, meupiya ma wey se kene. Purisu napenu te me etew seeye se migsaha-keenan.

¹¹ “Piru te pegseled te Hari eyew egtengteng te me mahaliyug, due nakita rin diye ne etew ne ware migsaluub te igpangasal ne kumbale.

¹² Ne migkahiyen din seeye se etew, ‘Suled, immenu nu te egseled kayi te ware ke ma nakasaluub te igpangasal ne kumbale?’ Piru ware nakatabak ka etew.

¹³ Nataman, migkahiyen e te Hari ka me suluhuanen din, ‘Bakua niyu ka belad din wey paa rin wey iregpak niyu diye te lihawangan ne marusilem. Ne diye, egmandalawit sikandan wey egmakihet te ngipen dan.’ ”

¹⁴ Ne in-epus ni Hisus ka panunggilingan te migkahi, “Masulug ka ingginggat, piru deisek de ka in-alam.”

*Ka inse meyitenged te pegbayad te buhis
(Mar. 12:13-17; Luk. 20:20-26)*

15 Ne miglibulung ka me Parisiyu eyew eg-pammitew te paahi ne egkasahilut dan si Hisus pinaahi te peglalag-lalag din.

16 Seeye naa, impeendiye dan te ki Hisus ka me hibateen dan duma te me sakup ni Hirudis. Ne migkahi sikandan, “Talagpanulu, nakanengneng key ne malehet ka inlalag nu, wey impanulu nu ka kamalehetan meytenged te igkeupii te Manama; wey imbalahad nu ke nekey ka suman-suman te me etew meytenged te inlalag nu, tenged su ware nu tengtengi ka keugpe dan.

17 Purisu nangení key ke nekey ka suman-suman nu. Supak naa te Balaud ta ka pegbayad te buhis diye ki Sisar ne Impiradur, wey se kene?”

18 Piru natahaan ni Hisus ne mareet ka tuyu dan, purisu migkahi sikandin, “Sikaniyu se egmapitew-pitew re! Mania te eg-el-elehan a nikaniyu?

19 Papitawa a nikaniyu te seleppi ne igbayad te buhis!” Ne intaruwayan dan e sikandin te seleppi.

20 Ne mig-insaan sikandan ni Hisus, “Hentew ne alung wey ngaran ka nakatahu kayi?”

21 Migtabak sikandan, “Ki Sisar ne Impiradur.”

Ne migkahiyán sikandan ni Hisus, “Ke iling due, ibehéy niyu diye te Impiradur ka kandin, wey ibehéy niyu degma diye te Manama ka kandin.”

22 Neinu-inu sikandan te pegkarineg dan dutu; ne mig-engkeran dan e sikandin wey nangawe e.

*Ka inse meytenged te pegkeuyag
(Mar. 12:18-27; Luk. 20:27-40)*

²³ Te seeye ded ne aldew, due me Sadusiyu ne migparani ki Hisus. Sikandan ka migkahi ne kenad egkeuyag ka me minatey.

²⁴ Ne mig-insaan dan si Hisus, “Talagpanulu, migkahi si Muwisis, ‘Emun ke egpatey ka etew ne ware pad nakaanak, keilangan ne egpamaluwen te hari rin ka ipag din eyew duen ded anak te kakey rin ne migpatey e.’

²⁵ Na, due pitu ne taltalaari ne neelin ne lukes ne mig-ugpe dengan kayi te kanta. Nakaasawa ka panganey wey migpatey ne ware nakaanak. Purisu impamalu e te hari rin ka asawa rin.

²⁶ Ne iling ded degma due ka neyitabu te igkarangeb ne hari wey te igkatelu peendiye te igkalitan.

²⁷ Te katammanan, migpatey e degma ka malitan.

²⁸ Na, ke eggingume e ka aldew ne eg-uyahen e ka me minatey, hentew naa ka egkaasawa rin su sikandan ma langun ka nakaasawa kandin?”

²⁹ Piru migtabak si Hisus kandan, “Naseyyup kew, tenged su ware kew nakasabut te Kasulatan wey te geem te Manama.

³⁰ Te aldew ne eg-uyahen e ka me minatey, kenad egmaas-asaweey ka me etew tenged su egpekeiling e sikandan te me panalihan diye te langit.

³¹ Na, meytenged te pegkeuyag te me minatey, ware kew bes nakasabut te imbasa niyu ne ingkahi te Manama due te kaniyu ne miggenendue,

³² ‘Sikeddiey ka Manama ni Abraham, ka Man-

ama ni Isaak, wey ka Manama ni Hakub'? Iyan igpasabut kayi ne kene ne Manama sikandin te me minatey, ke kene, Manama te neneuyag."

³³ Te pegkarineg dutu te masulug ne etew, neinu-inu sikandan te pegpanulu din.

Ka suhu ne labew te langun

(Mar. 12:28-34; Luk. 10:25-28)

³⁴ Piru te pegkarineg dutu te me Parisiyu ne natalu ni Hisus te katarengan ka me Sadusiyu, migmarumeey e sikandan peendiye ki Hisus.

³⁵ Due sabeka diye te kandan ne ebugadu ne mig-eleg-eleg ki Hisus pinaahi te peg-inse.

³⁶ "Talagpanulu, hendei ka labew ne suhu due te Balaud?"

³⁷ Ne migtabak si Hisus, "Keilangan ne eggey-inawaan nu ka Magbebaye ne Manama nu ne egpuun te pusung nu, egpuun te gimukud nu, wey egpuun te suman-suman nu.

³⁸ Sika ka an-anayan wey amana ne labew ne suhu.

³⁹ Ne ka igkarangeb ne suhu egpekeiling ded te nekewun-a: 'Geyinawei nu ka duma nu iling te peggeyinawa nu te pegkeetew nu.'

⁴⁰ Ka intiru ne Balaud te Manama wey ka insulat te me prupita nalagkes e kayi te daruwa ne suhu."

Ka inse meytenged te Kristu

(Mar. 12:35-37; Luk. 20:41-44)

⁴¹ Te nalibulung pad ka me Parisiyu, mig-insaan sikandan ni Hisus,

42 “Nekey-a ka suman-suman niyu meyitenged te Kristu? Hentew ne kabuhalan sikandin?”

Ne migtabak sikandan, “Kabuhalan ni Dabid.”

43 Ne migkahiyen ni Hisus sikandan, “Ke iling ma rue, mania te mig-umew si Dabid kandin te ‘Magbebaye’ pinaahi te bulig te Panisingan te Manama? Su migkahi si Dabid,

44 ‘Ka Manama migkahi diye te Magbebaye ku: Pinnuu ka kayi te igkakawanan* ku, taman te eggimuwen ku ne diekanan nu ka me kuntere nu.’

45 Purisu ke ingngaranan ni Dabid sikandin ne ‘Magbebaye’, egmenuwen naa te Kristu ne egkeyimu ne kabuhalan ni Dabid?”

46 Ne ware sabeka ne nakatabak ki Hisus, ne puun te seeye ne aldew, warad e egpaalag-alag ne eg-inse-inse kandin.

23

Ka pegpaney-paney ni Hisus meyitenged te me pangulu te me Huidiyu

(Mar. 12:38-39; Luk. 11:43, 46; 20:45-46)

¹ Nataman, migkahiyen ni Hisus ka masulug ne etew wey ka me hibateen din,

² “Ka me talagpanulu te Balaud te Manama wey ka me Parisiyu ka imbehayan te katenged ne taglagluwas te Balaud te Manama ne impabaye ki Muwisis.

³ Sikan naa, keilangan ne egtumanen niyu wey eggimuwen ka langun ne igpanulu dan kaniyu.

22:44 Sal 110:1. * **22:44** Sumale te tuluuwen te me Huidiyu, ka talahuren de ne etew ka egpakapinnuu diye te igkakawanan te mabantug ne etew.

Piru kene niyu himuwa ka eggimuwen dan su kene dan eggimuwen ke nekey ka impanulu dan.

⁴ Migbebagkes sikandan te mabbekat ne dinulan wey impatiang dan te me etew, piru sikandan mismu egkamataan de wey kenad iya egbulig ne egtiang te dinulan.

⁵ Innimu ran ka langun eyew egparayan-dayan te me etew. Imparakelan dan ka me tahanan dan te me sinulat ne me birsikulu ne imbagkes dan te me buked wey me belad dan, wey impamalayat dan ka me sidsid te me kumbale dan.

⁶ Egkeupian sikandan ne egpinuu diye te pinnuwan te me talahuren ne diye te sahakeenan wey diye te mateles ne me pinnuwan diye te me simbaan te me Hudiyu.

⁷ Ne egkeupian sikandan ne egtahuren te me etew diye te me palingkiyan wey egngaranan te 'Talagpanulu.'

⁸ Piru kene kew pangaran te 'Talagpanulu,' su sabeka re ka talagpanulu niyu wey tagtahasuled kew re langun.

⁹ Ne kene kew ngaran te minsan hentew kayi te ampew te tane te 'Amey,' su sabeka re ka Amey niyu ne iyan ka diye te langit.

¹⁰ Ne kene kew man-e pangaran te 'Ahalen,' su sabeka re ka ahalen niyu ne iyan sika ka Kristu.

¹¹ Ka iyan mabantug diye te kaniyu, keilangan ne egkeyimu ne suluhuanen te duma.

¹² Ka minsan hentew ne egparibabew te pegkeetew rin, igpariralem, piru minsan hentew ne

---

23:5 Mat 6:1; Diy 6:8; Num 15:38.   **23:11** Mat 20:26-27; Mar 9:35; 10:43-44; Luk 22:26.   **23:12** Luk 14:11; 18:14.

egpariralem te pegkeetew rin, igparibabew.

*Indew-ey ni Hisus ka egmapitew-pitew
(Mar. 12:40; Luk. 11:39-42, 52; 20:47)*

13-14 “Mekeyid-u-hid-u kew se me talagpanulu te Balaud te Manama wey sikaniyu se me Parisiyu! Sikaniyu se egmapitew-pitew re! Ware niyu paselera ka me etew diye te Migharian te Manama. Ne sikaniyu mismu kene egseled wey imbalabahan niyu seeye se eg-eleg-eleg ne egseled.*

15 “Mekeyid-u-hid-u kew se me talagpanulu te Balaud te Manama wey sikaniyu se me Parisiyu! Sikaniyu se egmapitew-pitew re! Su inlapas niyu ka karagdahatan wey inleug-leug niyu ka katananaan eyew egpammitew te minsan sabeka re ne eggimuwen niyu ne hibateen. Ne emun ke egkeyimu e sikandin ne hibateen niyu, eggimuwen niyu sikandin ne subla pad kaniyu ne eleg egpekeendiye te linew ne hapuy.

16 “Mekeyid-u-hid-u kew se butud ne me talagkitkit ne migkahi, ‘Ka minsan hentew ne egpahunlibet te timplu, ware karuan dutu. Piru ka minsan hentew ne egpahunlibet te bulawan ne diye te timplu, keilangan ne egtumanen din seeye.’

---

* **23:13-14** Due me sinulat ne miglagkes te birsikulu 14 piru ware seini diye te malehet ne migpuunan. Intimul naan de seini ne miggenendue: Mekeyid-hid-u kew se me talagpanulu te Balaud te Manama wey me Parisiyu, sikaniyu se egmapitew-pitew re! Inlupihan niyu ka me balu wey impangahew niyu ka me kasangkaan dan minsan ka me baley ran, wey mallayat kew ne eg-ampu ka egpapitew-pitew re. Sikan naa ka subla pad ne masumpit ka legpad ne egkeumaan dan!

17 Sikaniyu se egkengeungel ne me butud! Hendei ka labew, ka bulawan naa wey ke timplu ne iyan nakamatulus te bulawan?

18 Migpanulu kew man-e te ka minsan hentew ne egpahunlibet te altar, ware karuan dutu. Piru ka minsan hentew ne egpahunlibet te dasag ne diye te altar, keilangan ne egtumanen din seeye.

19 Sikaniyu se me butud! Hendei bes ka labew, ka dasag naa wey ke altar ne iyan nakamatulus te dasag?

20 Purisu seeye se egpahunlibet te altar, iyan din egpahunlibetan ka altar wey ka langun ne nakatahu dutu.

21 Ne seeye se egpahunlibet te timplu, iyan din degma egpahunlibetan ka timplu wey ka Manama ne mig-ugpe dutu.

22 Ne seeye se egpahunlibet te langit, iyan din man-e egpahunlibetan ka trunu te Manama wey ka migpinnuu dutu.

23 “Mekeyid-u-hid-u kew se me talagpanulu te Balaud te Manama wey sikaniyu se me Parisiyu! Sikaniyu se egmapitew-pitew re! Migbehey kew te igkasapulu ne baad diye te Manama te me leggu niyu iling te hirbabuwina, anis, wey kaningag, piru ware niyu tumana ka amana ne impurtanti ne me panulu due te Balaud. Su kene kew ne matareng, kene kew ne hiid-uwen diye te дума, wey kene kew egkasalihan. Keilangan ne egbehey kew te igkasapulu ne baad, piru kene niyu bala-hara ka дума ne panulu.

24 Sikaniyu se me butud ne talagkitkit, egsesala

kew te ketiketi diye te eg-inumen niyu piru eg-abeleng kew te hendue karakel te kamilyu ne mananap!

²⁵ “Mekeyid-u-hid-u kew se me talagpanulu te Balaud te Manama wey sikaniyu se me Parisiyu! Sikaniyu se egmapitew-pitew re! Miglinisan niyu ka lawa te pakawan wey pinggan, piru malindit ka diye te seled. Iling kew naa degma rue su napenu te halamlam wey pegtuhes-tuhes.

²⁶ Sikaniyu se me butud ne me Parisiyu! Hun-eyi niyu pa te eglinis ka seled te pakawan wey te pinggan niyu, eyew malinis degma ka diye te ligwang.

²⁷ “Mekeyid-u-hid-u kew se me talagpanulu te Balaud te Manama wey sikaniyu se me Parisiyu! Sikaniyu se egmapitew-pitew re! Egpekeiling kew te lebenganan ne imbatekan te maangkag wey meupiya ne egtengtengan ka lihawangan. Piru ka diye te seled napenu bes te tul-an te me minatey wey te langun ne mallindit.

²⁸ Ne sikan naa degma ka egkeilingan niyu su matareng ne egtengtengan te me etew ka ligwang niyu piru napenu te pegpawitew-pitew wey sale ka seled niyu.

*Intagne ni Hisus ka iglepad kandan
(Luk. 11:47-51)*

²⁹ “Mekeyid-u-hid-u kew se me talagpanulu te Balaud te Manama wey sikaniyu se me Parisiyu! Sikaniyu se egmapitew-pitew re! In-ay-ayaran niyu te migpangimu ka sabalanan te me prupita

wey indayrayanan niyu ka me limuanan te matareng ne me etew.

³⁰ Ne migkahi kew man-e, ‘Emun ke duen kid e perem te timpu te me kaap-apuan ta, ware ki red perem nakaamung-amung kandan te migpangimatey te me prupita.’

³¹ Sikan naa, sikaniyu mismu ka migpamalehet ne sikaniyu iya ka me kabuhalan te seeye se migpangimatey te me prupita.

³² Na, impusi niyu ka imbunsuran e te me kaap-apuan niyu!

³³ Me uled, sikaniyu se me kabuhalan te me mammiley! Egmenuwen niyu te egpanalliya ka legpad diye te linew ne hapuy?

³⁴ Ne puun due, egpeuyanan ku sikaniyu te me prupita, me matagseb ne me etew, wey me talagpanulu te Balaud te Manama. Ne ka duma kandan egpangimatayan niyu wey iglansang te krus, ne ka duma egpanlampesan niyu diye te simbaan wey egpanlupuhen niyu sikandan diye te nalein-lein ne me inged.

³⁵ Sikan naa ka egkarakeselan kew te legpad tenged te peggimatey te langun ne matareng ne me etew, puun pad ki Abil peendiye te anak ni Barakiyas ne si Sakariyas, ne innimatayan niyu diye te elat-elat te timplu wey te altar.

³⁶ Egnangenan ku sikaniyu te malehet: ka langun ne iglegpad due, egkaneem-neem iya te me etew te kuntee ne timpu.

*Ka geyinawa ni Hisus te Hirusalim
(Luk. 13:34-35)*

³⁷ “E sikaniyu se matig-Hirusalim ne migpangimatey te me prupita wey migpandegpak te seeye se impeendue te kaniyu. Kamasalig ad e perem eglibulung kaniyu, iling te sabeka ne inayan ne migpangalupkup te me piyak din, piru ware kew neupii.

³⁸ Na, eg-engkeran e eglahetengi ka siyudad† niyu.

³⁹ Su egnangenan ku sikaniyu, kene kew e egpakakita keddiey man-e taman te egkahi kew e, ‘Egdayanen sikandin se impeendini te Magbebaye ne Manama‡ kanta.’ ”

24

Intagne ni Hisus ka pegkahuhus te timplu

(Mar. 13:1-2; Luk. 21:5-6)

¹ Ne miglihawang e si Hisus te timplu wey te peggipanew rin e, migparani kandin ka me hibateen din wey impapitew ran kandin ka timplu.

² Piru migkahiyen ni Hisus sikandan, “Nakita niyu ma iya sika, menu ma? Piru egnangenan ku sikaniyu te malehet: ware minsan sabeka ne batu keureme ne egkasame diye te neunturan din, egkahebe iya ka langun.”

Ka me samuk wey me kalasayan

(Mar. 13:3-13; Luk. 21:7-19)

³ Taheed te migpinpinuu si Hisus diye te Bubungan te Ulibu, migparani kandin ka me hibateen din ne sikandan de wey migkahi, “Nangeni key ke ken-u egkeyitabu seini, wey nekey-a ka

---

23:38 Hir 22:5. † **23:38** Te Grigu: baley. **23:39** Sal 118:26.
‡ **23:39** Te Grigu: sikandin se egendini te ngaran te Magbebaye ne Manama.

palinneu te peglibed nu wey te katammanan te timpu?”

⁴ Ne migtabak si Hisus, “Bantey kew ne kene kew egkeuyan te kene ne malehet ne talagpanulu.

⁵ Su masulug ka eggendini ne egpeila ne sikan-dan kun ka Kristu, wey masalig ka egkeuyan.

⁶ Egpakarineg kew te egmabunbunuey due te marani niyu, wey me guhuren meytenged te egmabunbunuey diye te mariyu, piru kene kew kaalde su keilangan ne egkeyitabu sika. Piru kene pad ne sika ka katammanan.

⁷ Egpakigkuntere ka sabeka ne nasud te lein ne nasud wey egpakigkuntere ka sabeka ne tribu te lein ne tribu. Egginguma ka me bitil wey me linug diye te minsan hendei ne inged,

⁸ piru sika langun, bunsuranan pad te kasakitan iling te eglesutan ne egbaletikan.

⁹ “Ne egpandakepen kew eyew egbaybayaran wey eggimatayan. Egdumutan kew te langun ne me nasud tenged keddiey.

¹⁰ Egkataman, masalig ka egpakasuwey, wey egmaak-akaley sikandan wey egmarumdumutey.

¹¹ Ne masulug ka egginguma ne kene ne malehet ne me prupita wey masalig ka egkalaag nikan-dan.

¹² Ne tenged su egsuble e ka kareet te me etew, kenad e egpaheyinaweey ka masulug ne me etew.

¹³ Piru seeye se egpabulus eg-ikul keddiey taman te katamanan iyan egkaluwas.

¹⁴ Ne ka Meupiya ne Panugtulen meytenged te Peghari te Manama, igwali te intiru ne kalibutan

isip pegpamalehet diye te langun ne me nasud, ne egkataman, eggingume e ka katamanan.

Ka makaalat-halat ne talagdereet

(Mar. 13:14-23; Luk. 21:20-24)

¹⁵ “Ke egkiteen niyud ka makaalat-halat ne ‘talagdereet ne lilinditi diye te tangkaan te Manama’ ne egkahiyen ni prupita Danyil ne diye egsasindeg te matulus ne timplu (keilangan ne egsabuten sika te talagbasa),

¹⁶ seeye se me etew ne diye te Hudiya, keilangan ne eg-aput diye te me bubungan.

¹⁷ Ne seeye se etew ne diye te atep te baley rin, * keilangan ne kenad e egpamaneug eyew egkuwa te me kasangkapan din diye te seled.

¹⁸ Ne seeye se diye te kamet, keilangan ne kenad e eg-uli eyew egkuwa te kumbale din.

¹⁹ Mekeyid-u-hid-u te seeye ne me timpu ka egkengaberes wey ka egmasusu pad te me anak dan.

²⁰ Ne ampu kew ne kene ne tingmaagsil wey kene ne Aldew te Peggimeley ka pegpallahuy niyu.

²¹ Su due egginguma ne makabayad-bayad ne peg-antus ne ware pad neyitabu puun te peggimu te kalibutan taman kuntee, wey kenad e seini egkeyitabu pad man-e.

²² Ne emun ke ware pad hilepeti te Manama ka seeye ne timpu, egkahule iya egpamatey ka me etew. Piru tenged te me etew ne in-alam din, innilepetan din ka seeye ne timpu.

24:15 Dan 9:27; 11:31; 12:11.
Mapatag ka atep te me Hudiya.

24:17 Luk 17:31.

* **24:17**

24:21 Dan 12:1; Imp 7:14.

23 “Ne emun ke due egkahi kaniyu, ‘Pitew kew, kayi ka Kristu!’ wey ke ‘Diye sikandin!’ kene kew en iya palintutuu.

24 Su eglepew ka kene ne malehet ne me Kristu wey ka kene ne malehet ne me prupita. Eggimu sikandan te me derakel ne me palinneu wey me kein-inuwan eyew egkeuyan ka me etew, ke egkaayun, minsan seeye se in-alam te Manama.

25 Bantey kew su tapey kud e sikaniyu panpanayi.

26 “Purisu, ke egkahiyen kew nikandan, ‘Pitawa niyu, diye sikandin te mammara ne inged ne kene egkeugpaan,’ kene kew hendiye. Ne emun ke egkahiyen kew nikandan, ‘Pitawa niyu, miggeles sikandin diye te sinabeng,’ kene kew palintutuu kandan.

27 Su ka peglibed te Anak te Etew egpekeiling te kilat ne miggeteb puun te igsile peendiye te iglineb.

28 “Ke hendei ka lawa ne napatey, diye degma eglibulung ka me banug.

*Ka pegginguma te Anak te Etew
(Mar. 13:24-27; Luk. 21:25-28)*

29 “Pegkapenga te me peg-antus te seeye ne me timpu, egmarusilem e ka aldew wey kenad e eglayag ka bulan, wey egkengeulug e ka me bituen puun te langit wey egkawelwel ka me tahu diye te langit.

24:26 Luk 17:23-24. 24:28 Luk 17:37. 24:29 Isa 13:10; Huwil 2:10,31; 3:15; Imp 6:12; Isa 13:10; Isi 32:7; Huwil 2:10; 3:15; Isa 34:4; Imp 6:13.

³⁰ Egkataman, eglepew e diye te langit ka palinneu te Anak te Eteu, wey ka langun ne tribu te kalibutan egmanlungku. Ne egkakita ran e ka Anak te Eteu ne eglepew diye te gapun duma te geem din wey te dakel ne katelesan.

³¹ Ne due dakel ne trumpita ne igparahing, ne igpeendiye din e ka me panalihan din diye te langun ne inged kayi te ampew te tane eyew te peglibulung te keet-etawan ne in-alam din.

*Ka katahaan puun te kayu ne iggira
(Mar. 13:28-31; Luk. 21:29-33)*

³² “Na, sumsumana niyu ka kayu ne iggira wey himuwa niyu ne panunggilingan. Emun ke egtunasan e ka me sugpang din, sika ka palinneu ne mahaan e ka tingmeinit.

³³ Iling naan ded degma due, emun ke egkiteiten niyud e sika se langun ne ingkahi ku, egkatahaan niyud ne marani e sikandin, egpalinggumaan e.

³⁴ Egnangenan ku sikaniyu te malehet: egkatuman e sika langun† te kene pad egkengamatey ka me etew te kuntee ne timpu.

³⁵ Egkaawe ka langit wey ka tane, piru ka keddi ne lalag, kene iya egkaawe.

*Ware nataheyi ka aldew te peglibed din
(Mar. 13:32-37; Luk. 17:26-30, 34-36)*

³⁶ “Piru ware minsan sabeka ne nakataha te aldew wey te uras ke ken-u seeye egkeyitabu,

---

24:30 Dan 7:13; Sak 12:10-14; Imp 1:7. † **24:34** Iyan buwa igpasabut ni Hisus te ingkahi rin ne “sika langun” ka pegkahuhus te timplu (24:2-3a).

minsan ka me panalihan diye te langit wey ka Anak, † su iyan de nakataha ka Amey.

³⁷ Su ka peglibed te Anak te Etew egpekeiling te neyitabu te timpu ni Nuwi.

³⁸ Su te ware pad migsipuk ka weyig, migpabulus ka me etew ne nangekeen, nangiinum, wey migmaas-asaweey, taman te aldew te migseled e si Nuwi diye te arka.

³⁹ Ware sikandan nakataha ke nekey ka egkeyitabu taman te migsipuk e ka weyig ne mig-anlas kandan langun. Ne iling naan ded degma kayi ka egkeyitabu te peglibed te Anak te Etew.

⁴⁰ Emun ke due daruwa ne etew ne diye te kamet; eg-angayen ka sabeka wey eggaaten ka dangeb.

⁴¹ Emun ke due daruwa ne malitan ne eggehaling; eg-angayen ka sabeka wey eggaaten ka dangeb.

⁴² Purisu bantey kew, su ware kew nakanengneng ke ken-u egginguma ka Magbebaye niyu.

⁴³ Ne tantanuri niyu seini: emun ke nakanengneng ka kamuney te baley ke nekey ne uras te marusilem eglepew ka takawen, egbantey iya sikandin eyew kene egpakaseled ka takawen te baley rin.

⁴⁴ Purisu keilangan ne eg-andam kew degma, su egginguma ka Anak te Etew te timpu ne ware niyu pallatenga.

Ka egkasalihan ne suluhuanen wey ka kene

---

† **24:36** Kene ne langun ne me sinulat ne inlagkes ka Anak. **24:37** Hin 6:5-8. **24:39** Hin 7:6-24. **24:43** Luk 12:39-40.

*egkasalihan**(Luk. 12:41-48)*

⁴⁵ “Hentew-a ka suluhuanen ne egkasalihan wey matagseb? Panunggilingan, ke imbehayan ka suluhuanen te ahalen din te katenged te pegmandu te me дума rin ne me suluhuanen, eyew egpakeen kandan te eleg ne timpu,

⁴⁶ meupiya sikandin ke nasapenan ne miggimu te peg-uli te ahalen din.

⁴⁷ Egnangenan ku sikaniyu te malehet: sikandin e ka egpeuyanen te ahalen din te langun ne karatuan din.

⁴⁸ Piru ke mareet ka suluhuanen, egsuman-
suman sikandin ne mananey pad eg-uli ka ahalen din

⁴⁹ wey dutu egbunsud e sikandin ka egpanlampes te me дума rin ne me suluhuanen, wey egpanaman-taman egkeen wey eg-iinum дума te me talewubug.

⁵⁰ Ne eg-uli ka ahalen din te sabeka ne alded ne ware din pallatenga, wey te uras ne ware din nanengnengi

⁵¹ wey egdusaan§ sikandin te ahalen din wey igpalemung diye te me etew ne egmapitew-pitew re. Ne diye egmandalawit ka me etew wey egmegkihet te ngipen dan.

25

Ka panunggilingan meytenged te sapulu ne mengebay

---

§ 24:51 Te Grigu: egtadtaren.

1 “Ka Peghari te Manama egpekeiling te panguhuren meyitenged te sapulu ne mengebay ne mig-uyan te me sulu wey nangipanew ka egsinugung te egpangasawa.

2 Egkengeungel ka lalimma ne mengebay wey me matagseb ka lein ne lalimma ne mengebay.

3 Su ka egkengeungel, nanguyan te me sulu dan piru ware migtahahe te igtubil dan.

4 Piru ka me matagseb, nanguyan mule te me sulu wey te igtubil ran diye te tahuanan.

5 Ne puun su naangge ka egpangasawa, egtuyuyungen e sikandan wey nenakalipereng e.

6 “Hengkayi te egliware e te karusileman, due migbalbalukan ne migkahi, ‘Duen e ka egpangasawa. Apas kew wey temuwa niyu sikandin!’

7 Te sikan de, nangimate e ka me mengebay wey in-andam dan e ka me sulu dan.

8 Ne migkahi seeye se egkengeungel diye te me matagseb ne me mengebay, ‘Behayi key ubag nikaniyu te igtubil su egmangalap-halap naan de ka me sulu ney.’

9 Piru migtabak ka me matagseb, ‘Kema ke kenad e egkeeleg seini kanta. Hendiye kew pa te tindaan wey beli kew e te igtubil niyu.’

10 Taheed te nangipanew e ka egmambebeli, miggingume e ka egpangasawa. Ne seeye se nenakaandam, migdume e kandin diye te saha-keenanan, ne inlekeban e ka gumawan.

11 “Te ware de nalingen-ngen, nangingume e degma ka duma ne me mengebay wey migbalbalukan sikandan ka migkahi, ‘Ahalen! Ahalen! Lukati key nikeykew!’

¹² Piru migtabak sikandin, ‘Egnangenan ku sikaniyu te malehet: wara a nekeila kaniyu.’

¹³ “Purisu bantey kew su ware niyu nataheyi ka aldew wey ka uras te peglibed ku.

Ka panunggilingan meyitenged te tatelu ne suluhuanen

(Luk. 19:11-27)

¹⁴ “Ka Peghari te Manama egpekeiling man-e te pangguhuren meyitenged te etew ne eggipanew te mariyu ne inged. In-umew rin ka me suluhuanen din wey insalig din diye te kandan ka me karatuan din.

¹⁵ Imbehayan din ka tagse sabeka sumale te katuenan dan. Ka sabeka imbehayan din te lalimma ne libu (5,000) ne seleppi ne bulawan, ka dangeb imbehayan din te daruwa ne libu (2,000) ne seleppi ne bulawan, ka igkatelu imbehayan din te senge libu (1,000) ne seleppi ne bulawan. Nataman, miggipanew e sikandin.

¹⁶ Ka suluhuanen ne nakarawat te lalimma ne libu (5,000) ne seleppi ne bulawan, due-rue ne migbunsud sikandin ka egpaanak te seleppi din, wey mig-anak seeye te lalimma ne libu (5,000).

¹⁷ Ne iling ded degma ka dangeb ne nakarawat te daruwa ne libu (2,000) ne seleppi ne bulawan, mig-anak ka seleppi din te daruwa ne libu (2,000).

¹⁸ Piru ka nakarawat te senge libu (1,000) ne seleppi ne bulawan, miggipanew sikandin wey migkekali te tane ne inlebengan din te seleppi te ahalen din.

¹⁹ “Te naluhey e ne timpu, mig-uli e ka ahalen eyew egbalansiyen ka me suluhuanen din.

²⁰ Ne migparani seeye se suluhuanen ne insalihan te lalimma ne libu (5,000) ne seleppi ne bulawan wey mig-uyan pad sikandin te lein ne lalimma ne libu wey migkahi, 'Ahalen, imbehayan a nikeykew te lalimma ne libu ne seleppi ne bulawan. Na, tengtengi nu, seini red ka anak ne lalimma ne libu.'

²¹ Ne migkahiyen sikandin te ahalen din, 'Meupiya ka innimu nu. Meupiya ka wey egkasalihan ka; tenged su egkasalihan ka te deisek ne seleppi, egسالihan ku sikeykew te dakel pad. Seled ka wey sawit ka te kahale te ahalen nu!'

²² Ne migparani degma seeye se suluhuanen ne insalihan te daruwa ne libu (2,000) ne seleppi ne bulawan wey migkahi, 'Ahalen, imbehayan a nikeykew te daruwa ne libu ne seleppi ne bulawan. Na, tengtengi nu, seini red ka anak ne daruwa ne libu.'

²³ Migkahiyen sikandin te ahalen din, 'Meupiya ka innimu nu. Meupiya ka wey egkasalihan ka; tenged su egkasalihan ka te deisek ne seleppi, egسالihan ku sikeykew te dakel pad. Seled ka wey sawit ka te kahale te ahalen nu!'

²⁴ Nataman, migparani e degma ka suluhuanen ne insalihan te senge libu (1,000) ne seleppi ne bulawan wey migkahi, 'Ahalen, nakanengneng a ne mabulut ka, eggaani ka te ware nu ibubul wey egpanlimud ka te ware nu isawed.

²⁵ Purisu naaldekan a wey inlebeng ku te tane ka seleppi nu. Na, tengtengi nu, seini red ka seleppi nu.'

²⁶ Piru migkahi ka ahalen din, 'Sikeykew se mareet wey pehulen ne suluhuanen! Nakanengneng ke bes te eggaani a te ware ku ibubul wey

egpanlimud a te ware ku isawed;

²⁷ ne mania te ware nu itahu diye te bangku ka seleppi ku eyew te peg-uli ku egkaangey ku red seini duma te anak kayi?

²⁸ Na, kua niyu ka seleppi due te kandin wey ibehey niyu diye te nakaseleppi te sapulu ne libu (10,000) ne seleppi ne bulawan.

²⁹ Su seeye se due kandin, egtimulan pad eyew egmasalig ka kandin. Piru seeye se ware kandin, eg-angayen minsan ka deisek ubag ne in-isip din ne kandin perem.

³⁰ Ne seini se ware gulehud ne suluhuanen, iregpak niyu diye te lihawangan ne marusilem. Ne diye, egpandalawit sikandin wey egpegkihet te ngipen din.'

Ka katammanan ne peggukum

³¹ "Emun ke eggingume e ka Anak te Etew duma te geem wey katelesan din wey egdumaan te langun ne me panalihan, egpinuu e sikandin diye te amana ne mateles ne trunu rin.

³² Ne eglibulungen diye te tangkaan din ka me etew te langun ne me nasud. Egkataman, egbaaren din sikandan te daruwa ne baad, iling te eggimuwen te talagtameng ne egpegsuwey te karniru wey te kambing.

³³ Ne diye din igtahu te igkakawanan din ka me karniru, piru ka me kambing diye din igtahu te igkahibang din.

³⁴ Egkataman, sikeddi se Hari, egkahiyen ku ka diye te igkakawanan, 'Hendini kew sikaniyu

---

25:29 Mat 13:12; Mar 4:25; Luk 8:18.   **25:30** Mat 8:12; 22:13; Luk 13:28.   **25:31** Mat 16:27; Mat 19:28.

se impanalangingan te Amey ku wey ugpe kew te Migharian ne intahahe kaniyu puun pad te peggimu te kalibutan.

³⁵ Su timpu ne miggutasan a, impakeen a nikaniyu, te timpu ne nammaraan a, impeinum a nikaniyu, te timpu ne miglapu a, insagsahipa a nikaniyu.

³⁶ Te timpu ne ware kukumbaleen ku, impakumbalaan a nikaniyu, te timpu ne migderalu a, intanggu a nikaniyu, te timpu ne naprisu a, inleuy a nikaniyu.'

³⁷ Ne eg-inse seeye se me matareng, 'Magbebaye, ken-u ney-a nakita sikeykew ne miggutasan wey impakeen ney, ne nammaraan ka ne impeinum ney?

³⁸ Ken-u ney-a nakita sikeykew ne miglapu wey insagsahipe ney sikeykew, wey ware kukumbaleen nu ne impakumbalaan ney sikeykew?

³⁹ Ken-u ney-a nakita sikeykew ne migderalu wey ke naprisu ne inleuy ney?'

⁴⁰ Ne egtabak a se Hari, 'Egnangenan ku sikaniyu te malehet: ka minsan nekey ne innimu niyu diye te kene ne impurtanti ne me suled ku, innimu niyud e sika kayi te keddiey.'

⁴¹ "Ne egkataman, egkahian kud e seeye se me etew ne diye te igkahibang, 'Awe kew rue, sikaniyu se indilus te Manama wey diye kew te hapuy ne ware egtamanan ne in-andam din te ahalen te me busew duma te me panalihan din.

⁴² Su timpu ne miggutasan a, wara a nikaniyu pakeena; te timpu ne nammaraan a, wara a nikaniyu peinuma.

⁴³ Te timpu ne miglapu a, wara a nikaniyu palasura te baley niyu, te timpu ne ware kukumbaleen ku, wara a nikaniyu pakumbalei, te timpu ne migderalu a wey naprisu, wara a nikaniyu leuya.'

⁴⁴ Ne eg-inse degma sikandan, 'Magbebaye, kenu ney-a nakita sikeykew ne miggutasan wey ke nammaraan, wey miglapu, wey ware kukumbaleen, wey migderalu, wey naprisu, ne ware ney bulihi sikeykew?'

⁴⁵ Ne egtabak sikandin, 'Egnangenan ku sikaniyu te malehet: ka minsan nekey ne ware niyu himuwa diye te kene ne impurtanti ne me suled ku, ware niyu himuwa sika kayi te keddiey.'

⁴⁶ Egkataman, igpeendiyad e sikandan te dusaanan ne ware egtamanan, piru ka me matareng egbehayan te umul ne ware egtamanan."

26

Ka planu te peggimatey ki Hisus

(Mar. 14:1-2; Luk. 22:1-2; Huw. 11:45-53)

¹ Te nakapenge e si Hisus ka miglalag te langun ne eglalahaen din, migkahiyang din e ka me hibateen din,

² "Nakanengneng kew e ne ikaruwa naan de ka katamanan te Sahakeen te Peglihad te Panalihan, ne ka Anak te Etew igbehey e diye te me etew eyew iglansang te krus."

³ Nataman, miglibulung e ka me pangulu te me talagpanubad wey ka me igbuyag te me Hudiyu

diye te palasyu ni Kaypas ne Labew ne Talagpanubad,

⁴ wey migplanu sikandan ke egmenuwen ne egkarakep dan si Hisus te heles de eyew egkeyimatayan.

⁵ Piru migkahi sikandan, “Kene ta eggimuwen seini te timpu te Sahakeen, su kema ke egkasamuk ka me etew.”

Mig-itisan si Hisus te peemut

(Mar. 14:3-9; Huw. 12:1-8)

⁶ Te seeye ne timpu, diye ensi Hisus te Bitanya te baley ni Simun ne ibungen.

⁷ Te sasangan ne egkeen si Hisus, due malitan ne migparani kandin ne mig-uyan te mahal ne peemut ne diye itahu te alabastru, wey mig-itisan din ka ulu ni Hisus.

⁸ Te pegkakita dutu te me hibateen din, nabelu sikandan wey migkahi, “Mania te migde-deetan sika?”

⁹ Igbelegye perem sika se peemut te dakel ne kentiddad wey igpamehey diye te egkengaayu-ayu ka halin!”

¹⁰ Piru nanengnengan seeye ni Hisus wey migkahiyen din e sikandan, “Mania te egbanggawen niyu sikandin? Amana ne meupiya ka innimu rin kayi te keddiey.

¹¹ Su ka egkengaayu-ayu, layun niyu mule egkaruma, piru sikeddi, kena a nikaniyu layun egkaruma.

¹² In-itisan din te peemut ka lawa ku eyew te peg-andam te pegsabal keddiey.

¹³ Egnangenan ku sikaniyu te malehet: minsan hendei igwali ka Meupiya ne Panugtulen kayi te intiru ne kalibutan, egkahuhud degma ka in-nimu rin kayi te keddiey eyew egkasuman-suman sikandin.”

Ka pegpakigsabut ni Hudas te peg-akal ki Hisus (Mar. 14:10-11; Luk. 22:3-6)

¹⁴ Nataman, miggendiye te me pangulu te me talagpanubad si Hudas Iskaryuti ne sabeka te sapulu wey daruwa (12) ne hibateen

¹⁵ wey migkahi, “Pila ka igbayad niyu keddi ke igbehey ku si Hisus kaniyu?” Ne migbehayan dan e si Hudas te seleppi ne tatelu ne pulu (30) ne timman.

¹⁶ Ne puun dutu, migpammitew e sikandin te meupiya ne timpu ne igkabehey rin si Hisus diye te kandan.

Ka peg-andam te me hibateen ni Hisus te iglabung

(Mar. 14:12-21; Luk. 22:7-13, 21-23; Huw. 13:21-30)

¹⁷ Te an-anayan ne aldew te Sahakeen te Paan ne Ware Patulin, migparani ki Hisus ka me hibateen din wey mig-inse, “Hendei nu igkeupii ne eg-andamen ney ka egkeenen ta te Peglihad te Panalihan?”

¹⁸ Ne migtabak sikandin, “Hendiye kew te siyudad, diye te sabeka ne etew wey kahii niyu sikandin, ‘Migkahi ka Talagpanulu te mahaan e ka timpu ku, ne duen a te keykew egsahakeen duma te me hibateen ku te Peglihad te Panalihan.’ ”

¹⁹ Ne innimu te me hibateen ni Hisus ka insuhu din kandan wey in-andam dan e ka egkeenen para te Sahakeen te Peglihat te Panalihan.

²⁰ Hengkayi te nasagkup e, migpinnuu e si Hisus duma te sapulu wey daruwa (12) ne hibateen din eyew egkeen e.

²¹ Te sasangan e sikandan ne egmangekeen, migkahi si Hisus, “Egnangenan ku sikaniyu te malehet: due sabeka kaniyu ne eg-akal keddiey.”

²² Ne amana sikandan nalaggew wey migpa-subsubaley re ka mig-inse, “Magbebaye, kema ke sikeddi ka egkahiyen nu?”

²³ Ne migtabak si Hisus, “Sabeka kaniyu te migsaaumul keddi migdallut te paan te seini ne yahung ka eg-akal keddiey.

²⁴ Egpatey ka Anak te Eteu sumale te nasulat te Kasulatan, piru mekeyid-u-hid-u ka etew ne eg-akal kandin. Meupiya pad ke ware sikandin neetew.”

²⁵ Ne mig-inse si Hudas ka eg-eakal kandin, “Talagpanulu, kema ke sikeddi ka egkahiyen nu?” Migtabak si Hisus, “Inlalag nud en iya.”

Ka peglabung enni Hisus

(Mar. 14:22-26; Luk. 22:14-20; 1 Kur. 11:23-25)

²⁶ Te sasangan pad sikandan ne egmangekeen, migkuwa si Hisus te paan wey impasalamatan din ka Manama, wey impanepik-tepik din seini wey impamehey rin diye te me hibateen din te migkahi, “Kuwa kew kayi wey keena niyu. Seini ka lawa ku.”

²⁷ Nataman, migkuwe e man-e sikandin te senge ubab ne binu, ne impasalamatan din ka Manama

wey intaruwey rin diye te kandan te migkahi,
 “Inum kew langun kayi,

²⁸ su seini ka langesa ku ne igpatihis eyew egkapasaylu ka sale te masulug ne me etew. Seini ka egpamalehet te kasabutan te Manama diye te keet-etawan din.

²⁹ Egnangenan ku sikaniyu, kena ad e eg-abey eg-inum te seini ne inumen ne egpuun te paras taman te aldew ne eg-inum ad e te iyam ne inumen duma kaniyu diye te Migharian te Amey ku.”

³⁰ Nataman, nangulahing e sikandan te pegdayan te Manama wey nangendiyad e te Bubungan te Ulibu.

Ka pegtagne ni Hisus ne igpahunware din ni Pidru

(Mar. 14:27-31; Luk. 22:31-34; Huw. 13:36-38)

³¹ Nataman, migkahi e si Hisus diye te kandan, “Te seini ne karusileman, eg-engked kew e langun keddiew su nasulat diye te Kasulatan, ‘Eggimatayan ku ka talagtameng te me karniru, wey egmemekegsuwey-suwey e ka me karniru.’

³² Piru te pegkapenga te peg-uyag keddi, egguna ad e kaniyu diye te Galiliya.”

³³ Ne migkahiyen ni Pidru si Hisus, “Minsan pad ke eg-engkeran ka te langun, kena ad iya eg-engked keykew.”

³⁴ Ne migkahiyen ni Hisus si Pidru, “Egnangenan ku sikeykew te malehet: te kene pad eg-ukale ka manuk te seini ne karusileman, katatelu ad nikeykew igpahunware.”

³⁵ Ne migkahiyen ni Pidru sikandin, “Minsan pad eggimatayan a duma keykew, kene ku iya igpahunware sikeykew.” Ne iling ded degma ka ingkahi te langun ne me hibateen.

Mig-ampu si Hisus diye te Gitsimani
(*Mar. 14:32-42; Luk. 22:39-46*)

³⁶ Nataman, nangendiyad e ensi Hisus te inged ne enggaranen te Gitsimani wey migkahiyen din ka me hibateen din, “Kayi kew pa paminnuu taheed te eg-ampu e pad seeye te kewun-aan.”

³⁷ Ne induma rin si Pidru wey ka talaari ne anak ni Sibidiyu, ne dutu nakaheram sikandin te subla ne pegkalaggew wey migmemasakit se geyinawa rin.

³⁸ Ne migkahiyen ni Hisus sikandan, “Amana ne sesakiti ka geyinawa ku ne hendue te egkapatey ad e. Kayi kew naan pa wey kene ki eglipereng.”

³⁹ Ne migpabulus si Hisus diye te kewun-aan wey mig-usengul diye te tane wey mig-ampu ne migkahi, “Ame, ke egkaayun diye te keykew, angaya nu seini se ubab te peg-antus kayi te keddiey, piru kene ne iyan egkatuman ka keddiey ne pegbuut, ke kene, ka keykew ne pegbuut.”

⁴⁰ Nataman, miglibed e si Hisus diye te me hibateen din wey neumaan din sikandan ne nenewulep e. Ne migkahiyen din e si Pidru, “Etuwey, kene kew egpakaantus ne kene eglipereng duma keddi minsan senge uras de?”

⁴¹ Kene kew lipereng wey ampu kew eyew kene kew egkatintal. Egkeupian perem ka panisingan piru mahuye ka lawa niyu.”

⁴² Ne mig-abey e man-e miggendiye te kewunaan si Hisus wey mig-ampu ne migkahi, “Ame, emun ke keilangan iya ne eg-inumen ku ka seini ne ubab te peg-antus, egkatuman iya ka igkeupii nu.”

⁴³ Te peglibed man-e ni Hisus, neumaan din ded man-e sikandan ne nenewulep su egmemakalipipereng en iya sikandan.

⁴⁴ Purisu, mig-engkeran din e man-e sikandan wey mig-ampu. Igkatatelu rin e seini te peg-ampu wey iling ded ka in-ampu din.

⁴⁵ Nataman, miglibed e man-e sikandin diye te me hibateen din wey migkahi, “Ew, nenewulep kew bes pad wey nangimeley? Pitawa niyu! Seinid e ka timpu ne igbehey e ka Anak te Etew diye te me makasesale.

⁴⁶ Bukal-bukal kew e su egmangipanew kid. Pitawa niyu, sikan e ka eg-akal keddiey!”

Ka pegdakep ki Hisus

(Mar. 14:43-50; Luk. 22:47-53; Huw. 18:3-12)

⁴⁷ Te sasangan pad ne eglalag si Hisus, miggingume e si Hudas ka sabeka te sapulu wey daruwa (12) ne hibateen din. Due susuluhi ne etew ka migduma kandin ne nanguyan te me kampilan wey me lampes. Insuhu sikandan te me pangulu te me talagpanubad wey igbuyag te me Hudiyu.

⁴⁸ Ne seeye se talag-eakal migbehey kandan te palinneu ne migkahi, “Ka etew ne eggarekan ku, sikan naa dakepa niyu.”

⁴⁹ Te pegginguma ni Hudas, migleus e sikandin diye te ki Hisus wey migkahi, “Talagpanulu, me-upiya red.” Ne miggarekan din e sikandin.

⁵⁰ Ne migkahiyen sikandin ni Hisus, “Ne alukuy, himuwa nu ke nekey ka innendini nu.”

Nataman, migparani e ka me etew diye te ki Hisus wey inderakep dan e sikandin wey impakamkamelan dan te eggen-gen.

⁵¹ Ne due sabeka ne duma ni Hisus ne miggulabut te kampilan din wey intibbas din ka uripen te Labew ne Talagpanubad, ne natamped e ka talinga te uripen.

⁵² Piru migkahiyen ni Hisus ka hibateen din, “Ilipi nu ka kampilan nu su ka langun ne egtangkayang te kampilan, egkamatey red degma pinaahi te kampilan.

⁵³ Ware ke bes nakanengneng ne egkaayun ne egpepangabang a te Amey ku wey due-rue ne egpeuyanan a nikandin te libu-libu ne luyuran te me panalihan?

⁵⁴ Piru ke eggimuwen ku sika, kenad e egkatuman ka nasulat diye te Kasulatan ne keilangan ne egkeyitabu.”

⁵⁵ Ne dutu, migkahiyen din ka masulug ne me etew, “Takawen a? Mania te nanguyan kew te me kampilan wey me lampes ka egdakep keddiey? Tagse aldew ne egpinuu a diye te timplu ka egpanulu kaniyu, ne wara a derakepa nikaniyu.

⁵⁶ Piru neyitabu seini se langun eyew egkatuman ka insulat te me prupita diye te Kasulatan.” Ne in-engkeran e sikandin te me hibateen din wey namallahuy e sikandan langun.

Ka peg-inse-inse ki Hisus te me Talaggukum te

me Hudiyu

(*Mar. 14:53-65; Luk. 22:54-55, 63-71; Huw. 18:13-14, 19-24*)

⁵⁷ Nataman, in-uyan e si Hisus te me etew ne migdakep kandin diye ki Kaypas, ka Labew ne Talagpanubad. Diye nanlibulung ka me talagpanulu te Balaud te Manama wey ka me igbuyag te me Hudiyu.

⁵⁸ Ne migsinundul si Pidru kandin ne migpad-pariyu de, taman te lama te Labew ne Talagpanubad. Nataman, migseled e sikandin diye wey migpinuu дума te me talagbantey su eyew egtengteng ke nekey ka egpangkusan.

⁵⁹ Ne migpammitew te ubat ne me guhuren meytenged ki Hisus seeye se me pangulu te me talagpanubad wey ka sakup te me Talaggukum te me Hudiyu eyew egpeyimatayan dan sikandin.

⁶⁰ Piru ware nakita ran, minsan masulug ka mig-uubat ne me talagpamalehet. Te katamanan, due daruwa ne etew ne migpamalehet

⁶¹ ne migkahi, “Narineg ney ka seini ne etew ne migkahi, ‘Egghusen ku ka timplu te Manama wey igbalew-balew ku seini igpasasindeg seled te tatelu re ne aldew.’ ”

⁶² Ne migsasindeg ka Labew ne Talagpanubad wey mig-inse ki Hisus, “Na, ware igkatabak nu te me sumbung meytenged keykew?”

⁶³ Piru migpeeneng-eneng de iya si Hisus. Ne migkahi e man-e ka Labew ne Talagpanubad diye te kandin, “Egpepahunlibeten ku sikeykew te ngaran te manekal ne Manama ne egnangenan

key nikeykew ke sikeykew iya ka Kristu, ka Anak te Manama.”

⁶⁴ Ne migtabak si Hisus, “Inlalag nud en iya. Piru egnangenan ku sikaniyu te puun kuntee egkiteen niyu ka Anak te Etew ne egpinuu diye te igkakawanan* te Maresen ne Manama. Ne egginguma sikandin ne egdumaan te me gapun diye te langit.”

⁶⁵ Te sikan de, inggisi e te Labew ne Talagpanubad ka kumbale din te migkahi, “Imbaley-baley rin e ka Manama! Ne mania te egkeilangan ki pad ne egkuwa te me talagpamalehet te narineg niyud ma ka pegbaley-baley rin?”

⁶⁶ Na, nekey te suman-suman niyu?”

Ne migtabak sikandan, “Eleg sikandin ne eggi-matayan!”

⁶⁷ Nataman, in-iileban dan e ka ulaula rin, wey impandabi ran e wey impanagpi sikandin te дума

⁶⁸ te migkahi, “Ne la Kristu, antuki nu ke hentew-a ka migpasakit keykew!”

*Ka pegpahunware ni Pidru meytenged ki Hisus
(Mar. 14:66-72; Luk. 22:56-62; Huw. 18:15-18,
25-27)*

⁶⁹ Nekey naa te diye migpinpinuu si Pidru te lama. Ne due malitan ne suluhuanen te Labew te Talagpanubad ne migparani kandin wey migkahi, “Hey, hendue mule te дума ka ni Hisus ne matig-Galiliya?”

26:64 Dan 7:13. * **26:64** Sumale te tuluuwen te me Hudiyu, ka talahuren de ne etew ka egkapinuu diye te igkakawanan te mabantug ne etew. **26:65** Lib 24:16. **26:67** Isa 50:6.

⁷⁰ Piru migpahunware si Pidru diye te tangkaan te langun ne etew ne migkahi, “Wara a nakataha ke nekey ka impanlalag nu.”

⁷¹ Nataman, miggendiyad e sikandin te kasunguan te alad wey duen e man-e lein ne suluhuanen ne malitan ne nakakita kandin, wey migkahi diye te me etew, “Hey, ka seini ne etew duma ni Hisus ne matig-Nasarit.”

⁷² Ne migpahunware ded man-e si Pidru ne migkahi, “Hibet iya, wara a nekeila te sika ne etew!”

⁷³ Te ware de naluhey, migparani diye te ki Pidru seeye se nanasindeg diye wey migkahi, “Malehet iya ne duma ka nikandan su egkeilaan ka iya minsan te peglalag-lalag nu.”

⁷⁴ Ne dutu, migpahunlibet en iya si Pidru ne migkahi, “Mengeyibet iya te pegkeetew ku, wara a iya nekeila te sika ne etew minsan pad egpatey a!” Ne due-rue ne mig-ukale ka manuk

⁷⁵ wey nasuman-suman ni Pidru ka inlalag ni Hisus kandin, “Te kene pad eg-ukale ka manuk, katatelu ad nikeykew igpahunware.” Ne miglihawang e si Pidru wey migpanaman-taman migsinehew.

27

*Ka peg-uyan ki Hisus diye te ki Pilatu
(Mar. 15:1; Luk. 23:1-2; Huw. 18:28-32)*

¹ Te pegkapawe e, migplanu e ka me pangulu te me talagpanubad wey ka me igbuyag te me Hudiyu ke egmenuwen dan ne egkeyimatayan si Hisus.

² Ne imbebaku dan e si Hisus wey in-uyan dan e diye te ki Gubirnadur Pilatu, wey imbehey ran e kandin.

Ka pegpatey ni Hudas
(Him. 1:18-19)

³ Te pegkakita ni Hudas ne talag-eakal ne innukuman dan e ne egpeyimatayan si Hisus, nekegsendit e sikandin wey in-uli din e ka seleppi ne tatelu ne pulu (30) ne timman diye te me pangulu te me talagpanubad wey diye te me igbuyag te me Hudiyu.

⁴ Migkahi sikandin, “Nakasala a te peg-akal ku te etew ne ware sale.”

Ne migtabak sikandan, “Nekey naa ka labet ney due? Prublima nud e sika!”

⁵ Ne insabulak e ni Hudas ka seleppi diye te timplu wey mig-awe sikandin. Nataman, miggi-panew e ka mig-ehet-ehet ne migbibitin.

⁶ Impamurut te me pangulu te me talagpanubad ka seleppi te migkahi, “Ka seini ne seleppi, bayad te umul te etew, wey supak te balaud ta ke igtahu ta seini te tahanan te seleppi kayi te timplu.”

⁷ Purisu nekegsabut sikandan ne igbeli ran ka seleppi te kamet te talaggimu te kuren eyew eggimuwen ne lebenganan te me mahaliyug.

⁸ Sikan naa, minsan kuntee migngaranan e se-eye te, “Ka Tane ne Imbayaran te Langesa.”

⁹ Purisu natuman e ka ingkahi ni prupita Hirimiyas, “Ingkuwa ran e ka seleppi ne tatelu ne pulu (30) ne timman, ka kentiddad ne neuyunan te me kabuhalan ni Israil* ne igbayad kandin.

27:3 Him 1:18-19.
anak ni Israil.

27:9 Sak 11:12-13.

* **27:9** Te Grigu: me

10 Ne inggamit dan e ka seleppi wey imbeli ran te kamet te talaggimu te kuren, sumale te insuhu te Manama keddiey.”

Ka peg-inse-inse ni Pilatu ki Hisus

(Mar. 15:2-5; Luk. 23:3-5; Huw. 18:33-38)

11 Ne si Hisus diyad e te tangkaan ni Gubirnadur Pilatu, wey mig-insaan e sikandin ni Pilatu te migkahi, “Sikeykew iya ka Hari te me Huidiyu?”

Migtabak si Hisus, “Ingkahi nud en iya.”

12 Piru ware din tabaka ka imbebayung kandin te me pangulu te me talagpanubad wey te me igbuyag te me Huidiyu.

13 Purisu migkahiyen sikandin ni Pilatu, “Ware nu narineg ka masalig ne imbebayung dan keykew?”

14 Piru warad iya minsan sabeka te imbebayung dan ne intabak ni Hisus, purisu amana ne neinu-inu ka Gubirnadur.

Ka peg-uuyun te kamatayen ni Hisus

(Mar. 15:6-15; Luk. 23:13-25; Huw. 18:39-19:16)

15 Nabatasan e ni Pilatu ne tagse Sahakeen te Peglihad te Panalihan, due eglekaan din ne pinirisu ne igkeupii te keet-etawan.

16 Te seeye ne timpu, due sabeka ne mabantug ne pinirisu ne enggaranan ki Barabas.†

17 Te nalibulung e ka masulug ne me etew, mig-insaan e sikandan ni Pilatu, “Hentew-a ka igkeupii niyu ne eglekaan ku? Si Barabas naa wey ke si Hisus ne enggaranan te Kristu?”

† 27:16 “Hisus Barabas” diye te duma ne Kasulatan.

18 Su nakanengneng si Pilatu ne neimma re sikandan ki Hisus, sikan naa indakep dan e si Hisus wey imbehey e diye te kandin.

19 Taheed te migpinnuu si Pilatu diye te pin-uuan te eggukum, migpeuyanan sikandin te asawa rin te lalag ne migkahi, “Kene nu hilabeti sika se matareng ne etew, su amana a nabantali te taheinep ku gabii meytenged kandin.”

20 Piru intipu te me pangulu te me talagpanubad wey te me igbuyag te me Hudiyu ka me etew ne si Barabas ka eghangyuen dan ne eglekaan, ne si Hisus ka egpeyimatayan.

21 Ne mig-abey e man-e mig-inse si Pilatu diye te me etew, “Hentew-a kayi te daruwa ka igkeupii niyu ne eglekaan ku?”

Migtabak sikandan, “Si Barabas!”

22 Ne mig-inse si Pilatu kandan, “Ke iling due, nekey-a ka eggimuwen ku ki Hisus ne enggaranen te Kristu?”

Migtabak sikandan langun ne migkahi, “Ilansang nu sikandin te krus!”

23 Ne mig-insaan sikandan ni Pilatu, “Mania, nekey bes ka neyimu rin ne mareet?”

Piru nanasnasian de iya sikandan ka migbal-balukan ne migkahi, “Ilansang nu sikandin te krus!”

24 Te pegkakita ni Pilatu ne warad e egkeyimu rin piru nasi e mule egkasamuk ka me etew, migkuwe e sikandin te weyig wey migpanlu-lu sikandin diye te tangkaan te me etew ne migkahi, “Ware labet ku te kamatayen te seini ne etew! Balahad kew e rue!”

²⁵ Ne migtabak ka langun ne etew, “Sikanami ka egpanabak duma te me anak ney te kamatayen din.”

²⁶ Nataman, impalekaan e ni Pilatu si Barabas, wey impalampesan din si Hisus wey imbehey rin diye te me sundalu eyew iglansang te krus.

*Ka pegbaley-baley te me sundalu ki Hisus
(Mar. 15:16-20; Huw. 19:2-3)*

²⁷ Nataman, in-uuyan e si Hisus te me sundalu diye te palasyu te gubirnadur, wey impalibulung dan e ka langun ne duma ran ne me sundalu.

²⁸ Inluungan dan sikandin wey insaluuban dan te kumbale ne malalab-lalab.

²⁹ Ne miggimu sikandan te kuruna ne duhi wey impakuruna ran e ki Hisus. Ne impatutuked dan e sikandin ne iyan impahen-gen ka kawatanan ne belad din wey migpanimbuel sikandan diye te tangkaan din ka egbaley-baley ne egkahi, “Egma-bantug ka Hari te me Hudiyu!”

³⁰ Nataman, mig-iileban dan e si Hisus wey ingkuwa ran ka tuked wey inlelampesan dan ka ulu rin.

³¹ Pegkapenga ran te egbaley-baley kandin, inluung dan e ka impasaluub dan wey inlibed dan ded ipasaluub ka tapey ne kumbale din. Nataman, in-uuyan dan e sikandin diye te lihawangan eyew iglansang te krus.

*Ka peglansang ki Hisus te krus
(Mar. 15:21-32; Luk. 23:26-43; Huw. 19:17-27)*

³² Te peglihawang dan e, due nasinug-ung dan ne matig-Sirini ne enggaran ki Simun, ne impepehes dan sikandin patianga te krus ni Hisus.

³³ Nataman, miggingume e sikandan diye te inged ne enggaran te Gulguta (Inged te Angkal ka igpasabut kayi),

³⁴ wey imbebehayan dan e si Hisus te eginumen ne binu ne insewuhan te mapeit, piru te naheraman din e seeye, ware din e inuma.

³⁵ Nataman, inlansang dan e si Hisus diye te krus, wey imbaad-baad dan e ka me kumbale din pinaahi te pegpintut-pintut.

³⁶ Pegkapenga dutu, naminnuu e sikandan wey intamengan dan e sikandin.

³⁷ Ne due intahu dan diye te ampew te ulu ni Hisus ne keretula ne insulatan te sumbung meyitenged kandin ne migkahi, “Seini si Hisus ka Hari te me Huidiyu.”

³⁸ Due daruwa ne takawen ne inlansang dan duma kandin. Ka sabeka diye te igkakawanan din wey ka dangeb diye te igkahibang din.

³⁹ Ne seeye se egmanlihad dutu, egmanlengey-lengey ka egbaley-baley ki Hisus

⁴⁰ ne egkahi, “Ew, sikeykew bes iya ka egguhus te timplu wey igbalew-balew red igpes-ek seled te tatelu re ne aldew! Ke sikeykew ka Anak te Manama, luwasa nu ka pegkeetew nu wey pamaneg ka due te krus.”

⁴¹ Iling ded degma ka me pangulu te talagpanubad, me talagpanulu te Balaud te Manama, wey me igbuyag te me Huidiyu ne migdali-dikandin ne miggenendue,

⁴² “Inluwas din ka duma, piru kene sikandin egpakaluwas te pegkeetew rin! Sikandin kun ma

---

27:34 Sal 69:21.   **27:35** Sal 22:18.   **27:39** Sal 22:7; 109:25.

27:40 Mat 26:61; Huw 2:19.

ka Hari te Israil! Ke egpakapamaneug sikandin kuntee te krus, egpalintutuu kid e wey egسالig kandin.

⁴³ Migsالig kun sikandin te Manama, ne iyan e balahad ka Manama ne egpangabang kandin ke igkeupii rin, su migkahi sikandin, ‘Anak a te Manama.’ ”

⁴⁴ Ne migdali-di ded degma ki Hisus ka me duma rin te inلansang te krus.

Ka pegkapatey ni Hisus

(Mar. 15:33-41; Luk. 23:44-49; Huw. 19:28-30)

⁴⁵ Te meudtu e, migmarusilem e ka intiru ne nasud taman te alas tris te maapun.‡

⁴⁶ Te alas tris e te maapun, § migpanguleyi e si Hisus te meemen ne miggenendue, “Ili, Ili, lima sabaktani?” Ke sikanta pa, “Manama, Manama, mania te in-engkeran a nikeykew?”

⁴⁷ Te pegkarineg te duma ne me etew ne nanasindeg dutu, migkahi sikandan, “Impangumew rin si Ilyas!”

⁴⁸ Ne due-rue ne migpallahuy ka sabeka kandan ne mig-angey te iling te kutsun ne in-eled din te maperes ne binu wey intagkes din diye te geed eyew igpasupsup ki Hisus.

⁴⁹ Piru migkahi ka duma, “Duen ke pa da, eg-pitawen ta ke eggendini iya si Ilyas ka egluwas kandin.”

⁵⁰ Nataman, migpanguleyi e man-e si Hisus te meemen, ne dutu nabigtawan e sikandin.

27:43 Sal 22:8. ‡ **27:45** Te Grigu: meudtu, igkeen-em ne uras; alas tris te maapun, igkasiyam ne uras. **27:46** Sal 22:1. § **27:46** Te Grigu: igkasiyam (9) ne uras. **27:48** Sal 69:21.

⁵¹ Te seeye de degma ne timpu, nahisi e ka kurtina diye te timplu puun diye te dibabew peendiye te diralem. Ne miglilinug e wey ne-naperi e ka me dalama,

⁵² wey nenallukatan ka me lebeng, wey neneuyag e ka nenammatey ne keet-etawan te Manama,

⁵³ ne nanlihawang e sikandan te me lebeng dan. Te neuyag e si Hisus, nangendiyad e sikandan te matulus ne siyudad ne Hirusalim wey migpakita sikandan te masulug ne me etew.

⁵⁴ Ka kepitan te me sundalu wey ka me dumarin ne migtameng ki Hisus, amana ne naaldeki te peglilinug e wey te pegkakita ran te me keininuwan ne neyitabu te pegpatey ni Hisus wey migkahi sikandan, “Malehet iya ne Anak te Manama ka sika ne etew!”

⁵⁵ Ne due degma masulug ne me malitan ne namipitew diye te bayew madmariyu. Sikandan ka migsinundul wey migtanggu ki Hisus dengan puun pad te Galiliya.

⁵⁶ Ne dutu ensi Mariya Magdalina, si Mariya ne iney ni Santiyagu wey ni Husi, wey ka iney te me anak ni Sibidiyu.

Ka pegsabal ki Hisus

(Mar. 15:42-47; Luk. 23:50-56; Huw. 19:38-42)

⁵⁷ Hengkayi te egkasagkup e, due migginguma ne meyaman ne matig-Arimatiya ne enggaranan ki Husi wey hibateen degma sikandin ni Hisus.

⁵⁸ Miggenderiye sikandin te ki Pilatu wey imbuyu din ka lawa ni Hisus. Ne migsuhu si Pilatu ne igpabehey e seini diye te kandin.

⁵⁹ Ne in-angey e ni Husi ka lawa ni Hisus wey imbukusan din seini te malinis ne hinabel,

⁶⁰ wey insabal rin e diye te dalama ne iyam pad neimpusi te eglulungag. Ne miglilid e sikandin te dakel ne batu eyew iglekeb te gumawan te insabalan, wey nataman, miggipanew e sikandin.

⁶¹ Ne si Mariya Magdalina wey ka sangey rin, diye migpinpinuu te egkatangkaan te insabalan.

Ka pegtameng te insabalan

⁶² Te seup ne aldew, Aldew te Peggimeley, miggenderiye te ki Pilatu ka me pangulu te me tagpanubad wey ka me Parisiyu

⁶³ wey migkahi, “Ahalen, nasuman-suman ney ka ingkahi te ware pad migpatey seeye se taglimbung ne egkeuyag kun sikandin te igkatelu ne aldew.

⁶⁴ Purisu patamengi nu ka insabalan taman te igkatelu ne aldew su eyew kene egtakawen te me hibateen din ka lawa rin wey egkataman, igpangguhud dan e diye te me etew ne neuyag e sikandin. Ne seini se mewuri ne peglilimbung, egkeyimu ne subla pad ne mareet du te an-anayan.”

⁶⁵ Ne migkahiyen sikandan ni Pilatu, “Kuwa kew te me sundalu wey hendiye kew e. Na, paayari niyu naa patamengi kandan ka insabalan.”

⁶⁶ Purisu nangendiyad sikandan wey innirese nan dan ka insabalan pinaahi te pegtahu dan te

---

27:63 Mat 16:21; 17:23; 20:19; Mar 8:31; 9:31; 10:33-34; Luk 9:22; 18:31-33.

palinneu diye te batu ne lekeb. Ne nataman, impatamengan dan e.

28

Ka pegkeuyag ni Hisus

(Mar. 16:1-10; Luk. 24:1-12; Huw. 20:1-10)

¹ Te peglihat e te Aldew te Peggimeley, te maselem-selem pad te aldew te Duminggu, micleuy te insabalan si Mariya Magdalina wey ka sangey rin ne si Mariya.

² Ne sauhune ne miglilinug te mangune-kune, su due panalihan te Magbebaye ne Manama ne miglene puun te langit. Ne miggendiye sikandin te insabalan wey inlilid din ka batu ne insagpeng dutu, wey impinnuwan din e.

³ Egpekeiling te layag te kilat ka ulaula rin wey eangkahi ka kumbale din.

⁴ Ne seeye se me talagtameng, nangelkel te kaaldekan dan wey nenaawaan te gimukud.

⁵ Ne migkahian te panalihan ka me malitan, “Kene kew kaaldekan! Nakanengneng a ne egpamitawen niyu si Hisus ne inlansang te krus.

⁶ Warad e sikandin kayi su neuyag e sumale te ingkahi rin. Kema hendini kew, tengtengi niyu ka impaley-asan kandin.

⁷ Ne dagdahawi niyu hendiyei ka me hiba-teen din wey nangen niyu sikandan te neuyag e sikandin. Miggun-e e sikandin kaniyu diye te Galiliya wey diye niyud e egkakita sikandin. Kene niyu ma kalingawi ka inlaglag ku kaniyu.”

⁸ Purisu migdagdahew sikandan mig-awe diye te insabalan ne nenaaldek piru nahale-gale degma, wey namallahuy sikandan ka egpangguhud diye te me hibateen din.

⁹ Te diye pad sikandan te deralanen, sahuhone ne miglambag si Hisus kandan wey migkahi, “Me-upiya red.” Ne migparani sikandan ki Hisus wey inggen-genan dan ka paa rin wey insimba ran e sikandin.

¹⁰ Nataman, migkahiyen sikandan ni Hisus, “Kene kew kaalde! Hendiye kew e wey nangeni niyu ka me suled ku ne egpeendiyen te Galiliya wey diya ad egkakita nikandan.”

Ka guhuren te me talagtameng

¹¹ Te sasangan e ka me malitan ne egmangipanew, due дума ne talagtameng te insabalan ne nangendiye te siyudad wey impangguhud dan diye te me pangulu te me talagpanubad ka langun ne neyitabu.

¹² Ne miglibulung e ka me pangulu te me talagpanubad дума te me igbuyag, wey nakaplanu e sikandan ne egbehayan te dakele ne seleppi ka me sundalu.

¹³ Migkahiyen dan ka me sundalu, “Pangguhuri niyu ka me etew te nangendiye te marusalem ka me hibateen din wey intakew ran ka lawa rin taheed te nenewulep kew.

¹⁴ Ne emun ke egkarineg seini te Gubirnadur, iyan key e balahad ka egpasabut kandin ne warad e likes ne igkalaggew niyu.”

¹⁵ Purisu indawat dan ka seleppi wey intuman dan ka igpeyimu kandan. Minsan kuntee, sika

iya ne guhuren ka in-empet ipangguhud te me Hudiyu.

Ka pegpakita ni Hisus te me hibateen din

(Mar. 16:14-18; Luk. 24:36-49; Huw. 20:19-23; Him. 1:6-8)

¹⁶ Ne seeye se sapulu wey sabeka (11) ne hibateen din, nangendiye te Galiliya diye te bubungan ne ingkahi ni Hisus ne egpeendiyaan kandan.

¹⁷ Te pegkakita ran kandin, insimba ran e sikandin piru migduwa-ruwa ka дума.

¹⁸ Ne migparani si Hisus diye te kandan wey migkahi, “Imbehey kayi te keddiey ka langun ne katenged diye te langit wey kayi te ampew te tane.

¹⁹ Purisu hendiyei niyu ka me etew te langun ne inged wey himuwa niyu sikandan ne me hibateen ku. Bewutismuwi niyu sikandan te ngaran te Amey, te Anak, wey te Panisingan te Manama.

²⁰ Panulua niyu sikandan ne egtuman te langun ne insuhu ku kaniyu. Ne tantanuri niyu ne egdumaan ku iya sikaniyu layun, taman te katamanan te timpu.”

**Meupiya ne panugtulen: Bibliya ne
Matigsalug
NT in Manobo, Matigsalug**

copyright © 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Manobo, Matigsalug

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Manobo, Matigsalug

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022

ab5069ba-a7e6-5f52-a27b-d031ad525738